

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Familieoptegnelser og Erindringer
samlede
af
Anna Marie Sveistrup
f. Nøkkentved.
I.Del.

F a m i l i e n N ø k k e n t v e d .
=====

NIELS JENSEN NØKKENTVED f. 11/10 1813, død 26/7 1893, gift 13/8 1842
med MAREN KIRSTINE JENSDATTER f. 29/7 1823, død 1/8 1867.

Deres Børn vare:

Christian Ditlev Nielsen N..... f. 9/9 1843, d. 11/11 1922.
Anna Jensine..... f.20/8 1845, d. 22/11 1846.
Anna Jensine..... f.27/8 1847, d. 23/12 1866.
Caj Vildenrath Nielsen N..... f.10/9 1849, d. 22/7 1853
Conradine Caroline..... f.7/12 1851, d. 12/4 1856.
Caj Vildenrath Nielsen N..... f. 3/9 1853, d. 30/12 1908.
Oskar..... f. 3/9 1853, d. 30/6 1854.
Pigebarn, død straks efter Fødselen.... f.10/10 1855,d. s. D.
Oskar Nielsen N..... f. 3/2 1857,d. 30/12 1923.
Valdemar N..... f. 21/1 1859,d. 29/1 1861.
Conradine Caroline..... f.15/10 1860
Pigebarn, dødfødt..... f. 17/1 1863.

Se nærmere angaaende Slægten i Stamtavlen i Tillæget Side 1.

---oOo---

Min Fader, ovennævnte C h r i s t i a n D i t l e v, efterlod
ved sin Død nogle faa, desværre ufuldendte Optegnelser dels om Fædre-
hjemmet dels om visse Tidsperioder i sit senere Liv. Han nedskrev dem
i sine ældre Aar og havde sikkert fra først af tænkt at give en sam-
let Skildring af Familien og sit Liv, men desværre opgav han dette
Forehavende, saa det kun blev til Brudstykker.

Her hidsættes hans Optegnelser om Fædrehjemmet.

Kap.I. FÆDREHJEMMET.

-----oOo-----

Den, der gav Slægten Navn, var en Husmandssøn (Anm.1) fra den lille Landsby N ø k k e n t v e d, Mørkøv Sogn, Holbæk Amt.

Han blev født den 11/10 1813, døbt 17/10 13, konfirmeret Paaske 1828 i Stiftsbjergby af Pastor G.Busck. Faderen hed J e n s L a r s e n og var Husmand, saa vidt vides Fæstehusmand under Knabstrup, men baade han og Moderen, K a r e n L a r s d a t t e r, vævede, og Hjemmet har vistnok efter de stedlige Forhold og Tidens Krav været ret velstillet, jeg har ialfald aldrig hørt noget om, at der var Trang i det Hjem. Moderen skal have været fra Møen. (Anm.2). Om den lille Niels's Barndomsaar forlyder intet, men det er ret antageligt, at han har delt Kaar med sine Samfundsfæller, hvorom bl.a. vidner, at han ogsaa som Dreng har maattet vogte Kreaturer, hvad jeg med Sikkerhed kan slutte ikke alene af Bemærkninger, der ere faldne lejlighedsvis i Tidens Løb, men tillige deraf, at han tilskrev sin ualmindelig mørke og varme Lød den Omstændighed, at han som Vogterdreng havde den Vane at ligge paa Ryggen og lade Solen gennembage sig. Et Minde fra Barndommen bar han i et umaadelig stort Ar omkring den ene Tommelfinger, som han fik skaaret næsten af paa en Le. Han har senere fortalt, at han aldrig glømte de Smerter, som han følte, da de pakkede Saaret ind i Salt, men han mente stadig, at denne Behandlingsmaade havde reddet hans Haand. Han har iøvrigt aldrig beklaget sig over at have haft det ondt i sin Barndom, end ikke naar der senere kunde være Anledning til overfor sine Børn at pointere Forskellen mellem hans og deres Barndomskaar. Dette har vel ogsaa været begrundet deri, at han, saa vidt jeg ved, kun tjente

Anm.1. Han var Søn af en Væver og Sønnesøn af en Gaardejer.

Anm.2. Fader maa sikkert tage fejl, da det fra anden Side er oplyst, at Karen Larsdatter er født i Ulvig paa Sjælland.

hos Familie og vistnok har været godt støttet hjemmefra, hvor han var eneste Søn mellem 2 eller 3 Søstre. Den ene af disse blev gift med en meget velstaaende Gaardmand i Ondløse, den anden blev, saa vidt jeg ved, gift med en Boelsmand i Bennebo, der var noget for sig mellem Bønderne, uden at jeg nøjere kan erindre hvorledes. Disse Giftermaal tyder ogsaa paa, at de gamle Væverfolk ikke har hørt til den lavere Del af Husmandsstanden. Skolegangen har det ikke været stort bevendt med, thi det hævdede Fader mange Gange, at han, da han kom i Kongens Tjeneste i 1835, ikke kunde skrive sit eget Navn. Dette maa vel ikke tages ganske bogstaveligt, men for det sædvanlige Udtryk for at han i den Retning ikke kunde præstere mere end det mindst mulige. Der er en Ting, som jeg ofte har lagt Mærke til og forundret mig over, og det var hans Ukyndighed med Hensyn til Landvæsen eller maaske rettere den upraktiske Maade, hvorpaa han saa paa de dette vedrørende Forhold. Der var ikke Spor af Bonde i ham, og derfor tror jeg ikke, at han, inden han kom i Tjenesten, har beskæftiget sig meget indgaaende med Bondegerning, jeg er snarere tilbøjelig til at tro, at den kønne og velbegavede Dreng er bleven tagen godt under Armene og navnlig i Hjemmet, hvad jeg ogsaa slutter af den privilegerede Stilling, som han senere kom til at indtage overfor sin Slægt.

Saa kom det skæbneafgørende Aar, 1835, da han mødte paa Session og blev udtaget til Husar. Han skulde efter sit eget Sigende ikke have været indkaldt, men der var i Sognet en Møller, der byggede et Husmandshus og derved erhvervede Frihed for sin Søn til Indkaldelse, hvilket saa blev Anledning til, at Fader maatte springe i Trøjen. Han har tidt og ofte peget paa den Betydning som denne Omstændighed har haft for ham. Hvis han ikke var bleven indkaldt, saa var han altsaa bleven Bonde og vilde aldrig være naaet udenfor Fæstebondens trange og indskrænkede Kaar, som de var paa den Tid, medens han nu naaede op i en højere Plan og kunde se sig i Stand til at give sine Børn en Opdragelse og sikre dem en Samfundsstilling, som ellers havde været

utænkelig og uopnaelig. Med sin Indkaldelse gik han og hans Afkom ud af Bondeslægten, og dette har alle Dage været ham en stor Tilfredsstillelse; han hørte ikke hjemme i Bondevennernes Række, men var snarere en udpræget Modstander af enhver Art af Bonderegimente.

Den 18' December 1835 mødte han som Rekrut paa Jægersborg med Vedtegning 63" høj og fik selvfølgelig sit Bynavn som Soldaternavn, og da han senere tiltog sig dette Navn, lod sine Børn døbe med Navnet, og da der ingen andre Soldaternavne i Tidens Løb kom fra den lille By, og da Navnet nu er registreret som ene tilkommende vor Slægt, saa er Slægtsnavnet altsaa slaaet fast og dets Oprindelsesdag er den 18/12 1835. Hvorlænge det vil bevares, maa Tiden vise; men det maa haabes, at det vil blive baaret af mange nyttige og nogle fremragende Borgere. Den første Bærer af Navnet har lagt en solid Grundvold.

Rekrutskolen varede 1/2 Aar og afsluttedes med en Eksamen efter alle Kunstens Regler med Censorer osv. Efter det under 21/5 1836 udstedte Eksamensbevis (undertegnet Friboe og B.Marcher) bestod Fader med Tallet 194 3/8 og erholdt "for særdeles Flid og erhvervet fortrinlig Færdighed 2den Præmie af 4 Rdl. Sølvmynt". Han gennemgik derefter Kommandoskolen og Skrive-skolen (Vinterhalvaarene 39 og 40) og erhvervede sig i denne den Færdighed i Skrivning, Regning, Listeføring, Retskrivning osv., som han senere levede paa gennem hele Livet i Stillinger, hvor det netop kom an paa disse Færdigheder. Hans Ophold paa Skriveskolen lagde han altid stor Vægt paa, idet han hævdede, at han mødte uden at kunne skrive sit eget Navn og gik ud derfra med gode solide Kundskaber, hvilket han i Fremtiden i rigelig Grad dokumenterede. Han vandt sig paa denne Skole en trofast og formaaende, men tyrannisk Velynder i daværende Ritmester Funck. Han blev Underofficer (Korporal) 9/12 1837 og 30/12 1841 fungerende Kvartermester ved den i Hirschholm garnisonerende 3' Husareskadron (Major v.Funck) til 30/6 42. Under dette Ophold

stiftede han Bekendtskab med Pigen M a r e n K i r s t i n e J e n s-
d a t t e r af Smidstrup, med hvem han blev gift 13/8 1842, viet af Pastor
Zøylner i Hørsholm Kirke med behørig Tilladelse fra Regimentschefens Side
(Friboe egenhændig til Major Funck). Moder (f.29/7 1823) tjente paa det
Tidspunkt hos en Selmer som Stuepige og fratraadte først denne Tjeneste den
1/11 42. Da Fader paa samme Tid (under 30/6 42) var udnævnt til Vagtmester
og Lærer i Ekserserskolen paa Jægersborg, saa fremgaar det heraf, at de
først dannede Hjemmet efter 1' November, til hvilken Tid Fader har faaet
Lejlighed som Gift paa Jægersborg. Jeg har i mine senere Aar søgt at faa
nærmere Kendskab til denne Bolig hvor jeg blev født 9/9 43, men der findes
desværre ikke Bygningstegninger fra Jægersborg ved Ingeniørkorpset fra den
Tid, saaledes at det kun kan oplyses efter Faders Paavisning, at Lejlighe-
den laa i den søndre Gavl af Bygning og bestod af 1 Værelse og et lille
Køkken. (Anmærkn.). I 1843 havde han aftjent sin Værnepligt (8 Aars fast
Tjeneste) og paatog sig derefter som Skik var en ny Kapitulation paa 8 Aar
fra 10/12 1843, det vil sige at han mod en Godtgørelse (i dette Tilfælde
400 Rdl.) paatog sig en udskreven Værnepligtigs Tjeneste, saaledes at denne
blev fri for Militærtjeneste. Denne Stillingssum paa 400 Rdl. blev Grundvol-
den for hans senere økonomiske Stilling. Som Vagtmester fungerede han deref-
ter som Økonomiskriver og Kvartermester og fra 31/3 50 som Korpsskriver ved
Husarddivisionen. Fra 1' Juni 50 fungerede han tillige som Regnskabsfører ved
denne, saalænge den var udkommanderet og fik i den Tid inden for en Regnskabs-
fører (Intendant) reglementerede Gage med Felttillæg. 27/8 53 afgik han fra
Husarerne og ansattes som Brigadeskriver ved 1' Kavalleribrigade (H.H.Prinds
Christian) og avancerede samtidig til Overvagtmester. Blev i denne Stilling
Dannebrogsmænd under 1/8 1857. Han gjorde derefter stadig Tjeneste hos Prind-
sen, ogsaa da denne blev Generalinspektør for Rytteriet, indtil han efter

Anm. Deres Møblement skal have bestaaet af 1 Bord og 6 Stole (naturligvis
foruden Senge); men det var ekstra godt. Bordet blev endnu 1929 brugt
af Datteren Caroline.

Tronskiftet tog sin Afsked fra 1/1 1864 at regne. Dette stod i Forbindelse med, at han ved kongelig Bestalling af 26' Januar 1864 blev udnævnt til "Forvalter ved Bernstorff Slot med Tilliggende", hvilken Bestalling af Hensyn til Regnskabsaflæggelsen over de Statskassen tilhørende Inventarier blev tinglæst 16/5 66 efter Indenrigsministeriets Forlangende af 12/5 66. Hans Forretning som Slotsforvalter blev i Løbet af Aaret 1864 (fra 1/11) forøget med Bestyrelsen af den til Slottet hørende Avlsgaard. Der var hertil tidligere antaget en Svoger, der ejede et Hus oppe i Nordsjælland og var en saare skikkelig Mand, men han egnede sig ikke og hans Kone endnu mindre til at styre en Bondegaard og maatte derfor rykke ud, og Fader overtog saa selv Styrelsen. Hans Stilling var nu ret vel lønnet, idet han havde 195 Rdlr. i Pension og 800 Rdlr. som Slotsforvalter og fri Bolig og Ophold for sig og Familie som Bestyrer af Avlsgaarden, men hans Udgifter vare ogsaa store, idet han maatte holde 2 Sønner i Pension i København. Ved Bestalling af 8/4 1866 blev han udnævnt til "Vor virkelige Kammerassessor" med Rang i 8' Klasse Nr.2. Det blev ham tilbudt at blive Krigsraad, altsaa en Rangklasse højere, men det afslog han, fordi han ikke mere vilde have noget med Krigsvæsenet at gøre, nu da han havde taget sin Afsked og var traadt over i Civilestanden, og saa var der nok nogen Friktion med Overhofmarskallen, der foranledigede, ikke alene at Fader ikke blev Kammeraad, hvad han ønskede, men ogsaa at Bestallingens Udfærdigelse blev forsinket og forsynet med en senere Dato end af Kongen bestemt. Dette sidste forhindrede dog Kongen selv, idet han udraderede Datoen og med egen Haand skrev 8' April (hans Fødselsdag), hvad Bestallingen tydeligt udviser.

Stillingen som Slotsforvalter ved et saa stærkt benyttet Residensslot som Bernstorff gav Anledning til mange Ergrelser, der dog aldrig stammede fra de kongelige Herskaber, med hvem Fader altid stod paa en god Fod, men derimod fra Hofpersonalet, der ofte fandt paa at blande sig i Ting som

ikke kom dem ved eller komme med Bemærkninger, som afficerede Faders ikke ringe Selvfølelse. Da nu tilmed min Søster Anna døde i Aaret 1866 og Moder i 1867 og Faders 2den Kone, med hvem han blev gift i 1869, ikke passede i Ensemblet og da den Ensomhed, hvori han levede, ikke smagte ham, der var vant til at færdes i københavnske Forhold og altid have noget at spekulere paa, og da han endelig ikke kunde tilse sin Ejendom i København, saa endte det med, at han søgte sin Afsked, den han da ogsaa fik ved kgl. Resolution af 27^e Januar 1871 fra 1/4 71 at regne med en Pension af 400 Rdlr. og en særlig Understøttelse indtil videre af 100 Rdlr. (kgl. Res. af 18/2 1870). For sin Bestyrelse af Avlsgaarden fik han Generalkvittering af Overhofmarskallatet efter indsendte Aarsregnskab under 20/4 71, hvorhos dette bevidnede ham "sin Paaskønnelse og Anerkendelse af den Orden, hvormed og den tilfredsstillende Maade hvorpaa Bernstorff Avlsgaard med tilhørende Besætning, Sæd, Inventarium etc. af Dem er bleven overleveret til Gaardens nuværende Bestyrer."

I April 1871 flyttede han saa ind til Kjøbenhavn og tog Bolig i sin Ejendom Nr. 16 paa Nørrebros Dossering og henlevede saa Resten af sine Dage som Pensionist efter at have tjent i Militæretaten fra Dec. 35 til Jan. 64 altsaa i 29 Aar og derefter i Hofetaten fra Januar 64 til April 71 altsaa i 7 Aar eller i det hele taget 36 Aar. Som det senere vil ses vedblev han dog stadig at virke som Privatmand.

Da Fader i 1843 paatog sig en ny Kapitulation, fik han som foran nævnt udbetalt en Stillingssum af 400 Rdlr. Den almindelige Sædvane mellem Underofficererne var den Gang, at Stillingssummen blev destilleret bort saa snart som muligt. Fader tog det paa en anden Maade, han gemte omhyggelig sin lille Kapital. Da han saa i Sommeren 44 flyttede til Kjøbenhavn som Økonomiskriver begyndte han at se sig om for at faa sin Kapital anbragt paa en frugtbringende Maade og købte da i 1845 gl.Nr. 103 i Wildersgade paa Chris-

tianshavn for 6500 Rdlr. og solgte det atter om Foraaret 46 for 7000 Rdlr. Denne første Privatforretning gik altsaa godt og ansporede ham til at gaa videre ad samme Vej. Om Efteraaret 46 købte han Huset Ny Nr.6 i Kokkegade (nu Fredericiagade) for 6200 Rdlr. Umiddelbart efter Kjøbet brændte en stor Del af Huset. Herom har Fader tidt fortalt. Han havde da Lejlighed i Kælderen i Forbygningen til Ny Husarkaserne og blev vækket om Natten af Moder, som var foruroliget ved Vægterens Alarm. Fader lagde ganske rolig Haanden paa Væggen og svarede: Aah, den er jo ikke varm endnu, og lagde sig til at sove videre. Slet saa rolig var han imidlertid ikke den næste Morgen, da der kom Bud om, at det var hans Hus, der var brændt; thi under de foreliggende Omstændigheder og navnlig under Hensyn til, at Ildsvaaden aldeles ikke kom ubelejlighet for den gamle raadne Kasse, havde det jo ikke været unaturligt, om der var falden nogen Mistanke paa ham. Det skete imidlertid ikke, og det varede ikke længe før 2 i Ejendommen boende Brødre blev anholdt og senere overbevist. (Anmærkning). Denne Ejendom beholdt han til 1854 da han solgte den til en Spækhøker Sørensen for 9000 Rdlr. For at forstaa Betydningen af at eje en saadan Ejendom maa man erindre, at hans i Ejendommen indestaaende Penge ikke var noget stort Beløb og at den Slags Ejendomme til Smaafamilier gav en forholdsvis meget betydelig Leje saaledes at han maaske har haft indtil 20 % af sin Kapital, altsaa maaske et aarligt Tillæg til sin Lønning af 6-800 Rdlr., hvilket for den Tid var et meget anseeligt Beløb. Da han nu tilmed boede meget økonomisk, om end langt bedre end andre i hans Stilling, saa kunde han ikke undgaa Aar for Aar at formere

Anm. Tante Line fortæller om denne Episode: "Da Fader kom hen til Brandstedet, stod Brandmændene og sprøjtede paa en brændende Bjælke. Fader befalede dem da at save Bjælken over, hvilket jo bedst forhindrede Ildens Fremtrængen Dette tog tillige Mistanken fra Fader, og den faldt paa de 2 Brødre, der blev sat i Fængsel - adskilte - men længe nægtede. Politiet benyttede sig da af et Fif. De sagde til den ene, at nu kunde han ligesaa godt bekende, da hans Broder havde tilstaaet; men han nægtede alligevel stadigt. Saa blev han ført ind i Retssalen, hvor Broderen ogsaa var, og da han saa ham, udbrød han grædende: "Hvor kunde du dog sige det!", og saa var han jo fangen.

sin Kapital og naaede derved saa vidt, at han kunde spekulere paa større Opgaver, saa meget lettere som han nu ikke vilde have vanskeligt ved at stifte fordelagtige Laan, og dette var han i og for sig ikke bange for, idet han hævdede, at han med Glæde betalte Kammerherre Krag (en da bekendt Diskontør) 6 %, naar han selv fik 10 %. Paa denne Tid var Nørrebro gegyndt at komme i Opkomst, og han saa straks, at her var noget at gøre for en Mand med Kapital. Der var bl.a. et stort Grundareal, hvorpaa senere Frederik VII's Gade m.m. blev anlagt, som han havde paa Haanden, men denne Spekulation, der vilde have gjort ham til en rig Mand, blev forpurret af Moder, som var bange for at han skulde miste det, han havde fortjent, og som de med deres Lefevod ikke kunde undvære. Saa endte det med, at han fik det daarligste der var paa Markedet, men ganske vist det sikreste, idet han købte Ejendommen Nr.32 paa Nørrebrogade for 19,160 Rdlr., den han senere i 1862 solgte til ovennævnte Sørensen for 23,000 Rdlr., samtidig med at han købte Ejendommen Nr.115 paa Vesterbrogade for 22,000 Rdlr. Han var nu kommen saa vidt, at han mente at kunne tillade sig at gøre noget, som han meget godt vidste var alt andet end rentabelt, men som han havde en brændende Lyst til, nemlig at bygge, og saa opførte han en lille Bagbygning til Nr. 115, som sikkert ikke forhøjede dennes Værdi det allermindste. Da den ofrede Kapital var ret begrænset, saa var Ulykken ikke større, men Begivenheden betegner et Omslag fra den nøjeregnende og forsigtige Kapitalsamler til den mindre nøjeregnende Kapitalbruger.

Det var imidlertid ikke alene i Egenskab af Husejer, at han søgte at forbedre sine Kaar. I 1857 tog han Borgerskab som Porcellænshandler (Anm.) og aabnede samme Aar om Efteraaret en saadan Handel i Stueetagen i hans Ejendom Nørrebrogade 32. Jeg tvivler imidlertid meget om, at denne Han-

Anm. Porcellænshandel var i de Dage altid knyttet sammen med Thehandel, og man skulde først tage en Eksamen, inden man fik Borgerskab.

del, som han fortsatte til 1862, gav noget positivt Udbytte. Det var oprindelig Meningen, at Moder skulde staa for den, medens han passede sin egentlige Gjærning, men hun havde ikke mindste Begreb herom, ejheller noget Talent dertil, og jeg tror ikke en Gang Lyst til at handle. Handelen blev derfor yderst begrænset, og der tjentes vistnok ikke stort paa det lidt, der solgtes; thi Varerne indkøbtes vist saa dyrt som muligt, da Fader var ganske uvidende om Kønjunkturforholdene og utvivlsomt i Lommen paa Probenreuterne, naar disse blot snakkede ham efter Munden og smigrede lidt. Tiden slæbte sig imidlertid hen, men da det endelig blev altfor aabenbart, at Ideen var ganske forfejlet, saa gjorde han ondt værre ved at engagere en af Lejerne i Kokkegade, en uhyre skikkelig og pæn Mand, som i mange Aar havde haft Arbejde ved Havnens Muddervæsen, som "Pramsjover", til Bestyrer og Ekspedient. Han blev fint udhalet og placeret bag Disken for at handle med Damerne, der kom for at købe Porcellain. Ideen var jo ligefrem barok og gik naturligvis i Stykker. Hvad den kostede Fader i Penge, har jeg ingen Idee om, men den har ikke været billig og vilde være bleven endnu kostbarere, om hans gode Ven Sørensen ikke var kommen ham til Hjælp og skilt ham af baade med Ejendom og Forretning i Aaret 1862.

Sluttelig skal jeg nævne, at han i 1851 søgte om Postmesterembedet i Saksøbing og i 1852 om et Embede som Branddirektør i Flensborg og endelig i 1853 om et Embede som Toldkontrolør i Faaborg. Han var udmærket anbefalet men fik ingen af dem, af den ganske naturlige Grund, at han var underkvalificeret ikke i Dygtighed, men i social Stilling. Det var den samme Omstændighed, som bragte ham en uhyre Skuffelse i December 1863, hvis Aarsag han aldrig lærte at forstaa. - Jeg kommer senere tilbage hertil.

Hans 2den Kapitulation udløb i December 1851, men imod Sædvane lod han sig ikke stille 3die Gang uagtet Stillingssummen var ganske betydelig, fordi han ikke vilde lade sig binde til Militærtjenesten. Dette, saa

vel som hans forannævnte Ansøgninger om Embede vidner om, at han paa den Tid troede paa en Fremtid udenfor Underofficersstanden. Det gik jo anderledes, og han kunde uden Skade have indkasseret Stillingssummen.

Som tidligere anført blev Fader 13/8 1842 gift med Maren Kirstine Jensdatter, Datter af Husmand Jens Nielsen og Hustru Maren Nielsdatter i Smidstrup. Hun var født den 29/7 1823, døbt 5/10 s.A., konfirmeret Paaske 1837 af Pastor Zøylner med udmærket godt Vidnesbyrd saavel for Christendoms Kundskab som for sædeligt Forhold. Hun kom derefter ud at tjene fra 1/5 37 til 1/11 42, da hun flyttede sammen med sin Mand i den første Lejlighed paa Jægersborg. De boede derefter paa følgende Steder:

Jægersborg fra Nov. 42 til Juli 44.

Husarkasernen i Kjøbenhavn (Ny Husarkaserne) fra Juli 44 til Okt. 53.

Hjørnet af ^ØBågergade og Hoppens Længe fra Okt. 53 til Okt. 54.

Nørrebrogade 32 fra Okt. 54 til - 62.

Vesterbrogade 115 fra - 62 til Novbr. 63.

Bernstorff Avlsgaard fra Novbr. 63 til 1871.

Her døde Moder 1/8 1867.

Om de nævnte Boliger kan jeg fortælle Følgende; Paa Husarkasernen boede de først i Forhuset i Kælderen i en ganske overordentlig usund Lejlighed, hvor kun jeg kunde trives, sandsynligvis fordi jeg den meste Tid af Døgnet opholdt mig i frisk Luft enten paa Kældertrappen ud til Gaarden eller i Vindueskarmen ud til Toldbodvej. Fader fik en alvorlig Gigtfeber, Moder fik Tyfus, og min ældste Søster som fødtes her døde af Tyfus, 5/4 Aar gammel. Min anden Søster fødtes ligeledes i denne Kælder, men flyttede umiddelbart efter sammen med os andre over i den store Mandskaskaserne, der laa i Baggaarden med Facade ud til en stor aaben Stenplads, der atter laa ud til Bredgade og var ubebygget af Hensyn til det overfor liggende

Frederiks Hospital. Det var en sund og god Lejlighed med 2 store Værelser og Køkken, og da den vedliggende Trappe var forbeholdt de gifte Familier, havde vi ikke noget med Husarerne at gjøre. Her boede vi i de 3 Krigsaar, indtil Fader kom hjem i 1850, og her fødtes det 4de Barn 10/9 49. Vi flyttede derefter til Munderingskammerbygningen i Forgaarden paa 1ste Sal; hvor vi boede til Slutningen af 1853 i de Aar, da Fader var Korpsskriver ved Gardehusardivisionen. Lejligheden var paa 3 Værelser med Køkken men var meget slet, idet de to Værelser vendte ud til en Smøge, hvor der hverken var Lys eller Luft, og Køkkenet var saa at sige ganske mørkt. Der bødedes noget paa Forholdene derved, at vi havde faaet overladt Brugen af en stor 3 Fags Sal, Forhørstuen, som aldrig blev brugt efter sin Bestemmelse. Denne Stue anvendtes nu som Børnestue. I denne Lejlighed traf Koleraen os. Fader blev syg og det 4de Barn, en Dreng, der laa i Seng sammen med mig, da han blev syg, døde den 22/7 53. Mig bed der intet paa. Det var en dejlig varm Sommer, og jeg morede mig storartet under den bestandigt forlængede Ferie. Jeg erindrer tydeligt, at jeg fik en vældig Lussing af Fader, da jeg en Aften afleverede Aftenberlingen med den flotte Bemærkning: idag er der bare død saa og saa mange, hvad der i Virkeligheden betød, at der var død saa mange som nogensinde før. Det var efter Faders Mening ikke noget at gøre Løjer med. Det var medens vi boede her, at jeg hentede mig de to store Ar, som jeg bærer den Dag i Dag efter Saar, som vilde have kostet de fleste andre Livet. Det ene fik jeg ved at gaa paa Hovedet ned af et Plankeværk, det andet ved at falde imod en firkantet Jernovn. Vi havde den Gang en fuldblods Type paa en Læge af den gamle Skole, Overlæge Rørbye. Høj, mager, skægløs, lange Fingre, fin, stille og fornem i sit Væsen med Hovedet lidt paa Skagge og med et Par Vorherre Øjne, som kunde dulme de værste Smertes. I denne Lejlighed fødtes det 5te Barn, en Pige, 1851, samt i 1853 det 6te og 7ende Barn, 2 Tvillingbrødre.

Da Fader i 1853 afgik fra Husarerne og blev ansat hos Prins

Christian, flyttede vi ud af Kasernen og hen i privat Lejlighed paa Hjørnet af Borgergade og Hoppens Længe 1' Sal hos en da meget anset Urtekræmmer O-vergaard. Lejligheden var kun paa 3 Værelser, men da Børnene kun var smaa, fandt vi god Plads, og i hygiejnisk Henseende var Boligen saa god, som tænkes kunde, og Stuerne var baade høje og rummelige og havde rigeligt med Sol. Jeg for mit Vedkommende har kun lyse Minder fra denne Lejlighed. Urtekræmmeren selv huserede i Kælderen og kom sjældent derfra. Han passede selv sin Forretning, "som en Smed", sagde Fader, der i høj Grad beundrede hans Arbejdssomhed. I Stuelejligheden regerede Pigen og 3 Sønner i en Alder fra 10 til 16 Aar, og paa 2den Sal hans døve Kone med 2 & 3 Døtre. Menagen var faktisk delt i 3 af hinanden ganske uafhængige Dele, der ikke en Gang samledes ^{dit} Maaltiderne. Jeg hørte til i Stueetagen og i den lave 1 Etages Sidebygning, hvor Lageret fandtes, og hvor vi havde Lov til at spise af Svedskerne, Rosinerne, Sukkeret osv., saa meget vi vilde, hvilket vil sige, at vi efter ganske kort Tids Forløb legede dernede mellem Sække og Tønder men kun sjældent rørte ved de søde Varer. Den yngste Søn og jeg var omtrent jævnaldrende, og han var en ualmindelig tiltalende Dreng. Han døde som Søkadet af Lungebetændelse, som han paadrog sig ved efter et Bal at sidde i et aabent Vindue for at blive afkølet. Den gamle Pige var et Mønster paa et gammeldags Tyende, elsket af alle og respekteret af Drengene langt mere end Forældrene. Jeg erindrer herfra en lille Episode. Jeg laa i en lav Seng, der om Dagen kunde skydes ind under en af de store. Der laa jeg en Dag af en eller anden Sygdom, som dog ikke forhindrede mig i at læse og skrive, og væltede Blækkuset ned i Sengen. Forfærdet over Ulykken slikkede jeg alt Blækket op og slugte det meste, inden Moder kom ind og tog Affaire. Det gik godt, men jeg saa jo farlig ud og maatte blive hjemme til Blækket var nogenlunde skuret af Mund og Næse. Fra denne Lejlighed husker jeg ogsaa en Dag under en Tordenbyge, at jeg stod i vort Vindue og saa, at Hindegade svømmede, medens Krokodillegade

var ganske tør. At sligt kunde passere forekom mig at grænse til det utrolige, hvad det jo forøvrigt ogsaa gør. Den næste Sommer flyttede Prinsen til Bernstorff, og Brigadekontoret blev da etableret i en af Portpavillionerne. For nu at slippe for hver Dag at køre frem og tilbage til Byen, fandt Fader paa, at han kunde faa en billig Sommerlejlighed paa Jægersborg i en af Kasernebygningerne. Denne Lykke opnaaede han ogsaa, ligesom han derved kom paa Afstand af det Efterslæt af Kolera, der om Sommeren grasserede i København, men det havde alligevel været bedre, om vi vare blevne i København i vor gode Lejlighed. Den vi fik paa Jægersborg bestod af 2 Værelser til Gaarden i en Stueetage med Køkken i en brolagt Kælder, hvor Tudser og andet Kryb huserede saaledes, at man kun kunde færdes der med Trætøfler. Her døde den ene af Tvillingerne og netop af Kolera, som vi vare flygtede for. Jeg kørte hver Dag til og fra Skole med Per Mælkekusk fra Dyrehavegaard, hvad der kostede ikke saa lidt og medførte, at Skolearbejdet blev forsømt i høj Grad; thi naar jeg kom hjem Kl.4 efter at være kørt hjemme fra før 7, saa var der sandelig ingen Lyst til at læse Lektier. Den Gevinst Familien opnaaede var derfor i det Hele vistnok temmelig negativ. Det største Udbytte var Bekendtskabet med Boghandler Eibe, men det viste sig, som det senere skal ses, ogsaa at være mindre værdifuldt end antaget. Fader havde i disse Aar, efter at han var rykket ud af sit oprindelige Milieu, hvor han var Herre over Forholdene i enhver Henseende, ikke saa faa Ideer, som han iværksatte til liden Glæde for sig selv men først og fremmest til Skade for Moder, der haardst fik Byrderne at føle. Sommeren paa Jægersborg havde for hende sikkert kun bitre Minde, men hun var jo vant til at bøje Ryggen.

I 1854 købte Fader saa Ejendommen paa Nørrebrogade 32, og vi flyttede derud paa en 3' Sal. Der var 4 Værelser og Kvistværelse, stor Have og luftig og lys Beliggenhed, da Bebyggelsen endnu kun var i sin Vorden i vort Nabolag. Samtidig hermed solgtes Ejendommen i Kokkegade. Vi var altsaa nu

rykkede op mellem en hæderlig Middelstand. I Ejendommen var der 2 Kælderbutikker (Skomager og Manufakturhandler Basse). 2 Stuebutikker, (Konditor og Bøghandler), samt i Etagerne en velstaaende Rentier Petersen, der holdt Hest og Vogn, en Enkefru Petersen, hvis Søn blev juridisk Kandidat, Premierlieutenant, senere Oberst Schjønning, en Kopist og Skrivelarer, senere Toldkontrollør Thalbitzer, en afskediget Major Schantz og vor Nabo, Zylograf, senere Socialist Toucher med en umaadelig vakker Kone, en forhenværende Apotheker Achen osv., kort sagt Familier, hvis sociale Forhold var langt over dem, der paa den Tid var typiske for Underofficersstandens Vedkommende. Ganske af sig selv medførte denne Situation, at Fader fra nu af aldrig gik i Uniform, naar det paa nogen Maade kunde undgaas. Han havde en Uniform hængende paa Kontoret paa Amalienborg for en Sikkerheds Skyld, men den blev sikkert yderst sjældent benyttet.

Til disse Optegnelser vil jeg knytte nogle supplerende Bemærkninger.

Fader talte meget lidt om sin Barndom. Jeg havde ikke Indtrykket af, at Barndomstiden stod for ham i nogen Glans. Hans Fader var, som han selv har sagt, urimelig streng imod ham, ganske anderledes end overfor de senere fødte Børn. Derimod var han vist sin Moders Yndling og Fortrolige, der var jo ogsaa kun 20 Aars Forskel mellem dem, og Fader elskede til Gengæld sin Moder med en dyb, beundrende, næsten sværmerisk Kærlighed. Naar han, der var overordentlig aandelig blufærdig, en sjælden Gang i sit senere Liv omtalte sin Moder, var det, som om han berørte noget helligt. Hun skal have været et sjældent fint og elskeligt Menneske, der trods sit strenge, trælsumme Liv, ofte pint af nervøs Hovedpine, endnu til det sidste bevarede sin livlige, poetisk anlagte Aand. Da Moder, som ung nyforlovet Pige, blev

præsenteret for Familien, der den Gang boede paa Bernstorff, modtog Bedstemoder hende med at give hende en Forglemmigej fra Haven og fremsige et lille kønt Vers, hun selv havde digtet. Moder kunde aldrig glemme den fine, kvindelige Ynde, der var udbredt over hende. (Forglemmigejen fandtes efter Moders Død mellem hendes efterladte Breve, gemt for sig selv med Dato ved).

Jeg ~~skal her meddele~~ ^{et} Par Oplevelser og Træk, som Fader fortalte fra sin Barndom, ~~hvilke~~ illustrerer, hvor strengt og nøjsomt han blev opdraget.

En Juleaften, da Fader kun var en lille Dreng, havde han som eneste Julegave faaet - et Lommetørklæde. Barnet, der var skuffet i sine Forventninger om Juleaftens Herligheder, satte sig stille hen og fældede Taarer; men da Faderen opdagede Grunden til hans Graad, straffede han ham for hans Utaknemmelighed, - saa nu fik han endnu en Aarsag til sin barnlige Sorg.

Da han var en større Dreng vel paa en 10-12 Aar, blev han undertiden sendt afsted med Pengehjælp til sin Morfader, der boede ude paa Landet, flere Mil fra Kjøbenhavn. Jeg har desværre glemt Stedets Navn. Han maatte paa sine Ben gaa derop den ene Dag, ligge der om Natten og saa gaa hjem igen den næste Dag. En Gang, da han maatte gøre Turen ved Vintertide, var det blevet en bidende, streng Frost. Da Drengen var paa Hjemvejen, mødte han en kørende Bonde, der skulde samme Vej. Han bad ham da om at maatte køre med; men Bonden nægtede at tage ham op paa Vognen. Herover blev Drengen saa rasende, at han i Trods gav sig til at løbe ved Siden af Vognen lige ind til Byen. Jeg ved ikke, hvor langt det var; men det var i hvert Fald en Kraftpræstation af Rang. Fader mente som Voksen, at Bonden ikke havde nægtet ham Plads af Ondskab, men sikkert af Ængstelse for, at Drengen skulde fryse ihjel, hvis han i sin forholdsvis tynde Paaklædning kom til at sidde stille i længere Tid i den frygtelige Kulde.

I hvert Fald mente Fader, at dette Løb ved Siden af Vognen rimeligvis havde frelst ham fra at synke sammen paa Vejen af Træthed og Kulde og fryse ihjel.

Naar Fader som halvvoxen Dreng vilde blive ved at forlange mere Mad, blev det ham nægtet med de Ord: "Nej, min Dreng, Du skal nok fødes, men ikke fedes." Det var vist et Udslag af gængse Opdragelsesprinciper, der kunde være lidt haarde, men maaske ganske sunde.

2' Kapitel.

Paa Opfordring af yngre Familiemedlemmer har Faders Søster Caroline (Tante Line) meddelt følgende Erindringer og Oplysninger om Familien.

Rødby, Oktober 1927.

..... Hvad jeg ved om mine Forældre? Ja, det er i Grunden uendelig lidt. Moder døde, da jeg var 7 Aar, og Fader var ikke meget talende.

Jeg har dog hørt ham fortælle, at den første Erindring, han mindedes, var, at han skar alle sin Moders Kaalplanter igennem, saa der dannedes Tvillinghoveder til stor Forbavselse for Bedstemoder og Naboer, men lille Niels var klog nok til at tie stille.

En anden Dag, han ogsaa huskede, var, da Bedstefader og alle de andre Fæstere blev kaldt op hos Herremanden, for at det skulde afgøres, om de vilde være fri Ejere eller ej.

"Naa, Far, hvad blev det saa til?" "Ja, det bliver ved det gamle for vort Vedkommende, vi har jo altid klaret det godt."

Episoden er jo kun lille, men jeg synes den kaster et Strejfflys over de gamles Karakter, de maa have været af et nøjsomt, tilfreds Temperament.

En Gang havde en Svale fundet paa, at den absolut vilde bygge i Bedstemors Køkken. Bedstefar rev - skønt nødig - Reden ned; men den begyndte forfra igen. Saa slog Bedstefar et Bræt op under Reden, og Samlivet gik i bedste Forstaaelse.

Den samme rolige og besindige Behandling ydede Far en Lænkehund, vi havde, Den blev løst hver Aften og havde saa fundet paa at tumle rundt med Faarene, naar de kom hjem. Den vilde vel sagtens kun lege, men det forstod de dumme Faar jo ikke. Saa - uden at slaa Dyret - sagde Far til Folkene, at hvis den begyndte igen næste Aften, skulde de blot binde den. Det gik efter Programmet. Aftenen efter det blev den atter løst, og vi var alle meget spændte paa, hvorledes det vilde gaa. Da Hunden saa Faarene komme, luskede den ind i sit Hus og iagttog dem, til Døren var lukket, saa kom den først ud, og senere var der aldrig noget i Vejen.

Da Far blev taget til Soldat, græd Bedstefar, - han havde selv haft det saa ondt, da han, - tror jeg nok, - blev kommanderet paa Tysk; men paa Faders Tid var det danske Sprog igen blevet indført.

Hvornaar Bedstemor døde, ved jeg ikke, men Bedstefar døde ca. 1868. Jeg erindrer nemlig, at Far og jeg var meget angstelige for Storken, hvis Rede var falden ned om Vinteren, om den vilde komme igen. Den havde en Gang været at se paa det nye Hjul, men var atter fløjet. Mens Far var til Begravelse, kom dog baade den og Madammen, og jeg løb henrykt Far i Møde og raabte: "Storken er kommen! Storken er kommen!" Det lo de andre af, de vidste jo ikke, hvad der laa bagved.

Fader kunde hverken læse eller skrive, da han blev konfirmeret, men sin Katekismus kunde han og kom vistnok til at staa som No. 1.

Saa kom han ud at tjene, og saa vidt jeg har forstaaet, havde han kun en Plads, indtil han skulde ind som Soldat; men Husbonden kunde vist ogsaa være tjent med ham. - Far fortalte: engang var de ude at stakke Hø, og da det blev Fyraften, sagde Husbonden, at nu skulde de holde op for i Dag. "Nej, vi gør ej", sagde Far, "for det ser ud til uroligt Vejr." Husbond blev vred og gik hjem, mens de andre gjorde Arbejdet færdigt; men da de kom hjem, stod der dækket det nydeligste Bord, og da de gik i Seng, sag-

de Husbonden: "Sov I nu kun, til jeg kalder; jeg skal nok sysle i Morgen tidlig." - Historien blev sikkert fortalt ikke for at forherlige sig selv men for at vise, at en Husbond kan være flink.

Som Soldat gik det Fader godt, og da "den strenge Mand", som Fader altid kaldte ham, opdagede hans gode Evner, sørgede han for, at han kom paa Skriveskolen, og senere arbejdede Far paa Kontoret under ham, og det var strengt nok, for var der den mindste Fejl, blev Papiret revet midt over: om igen! Saa lærte Far sig til at radere, men det blev opdaget ved, at "den strenge Mand" holdt Papiret op mod Lyset: om igen! Til Slut lærte Far at gøre det fejlfrit. - Naar de var ene to, var det overordnet og underordnet, men kom der andre, kunde "den strenge Mand" godt sige: "De Herrer har vel ikke noget imod, at Nøkkentved spiser Frokost med?" hvad der selvfølgelig gavtede Far meget. - Jeg antager, at dette foregik paa Jagersborg, hvor Far efter eget Sigende levede sin lykkeligste Tid, afholdt af Soldaterne, maaske tildels fordi han hadede al unødvendig Straf, og naar han skulde exekvere den, skete det saa lempeligt som muligt. En Dag var der dog en af Soldaterne, der var dum nok til at haane Far for hans Krumslutning; men saa blev han sluttet krum, saa han ikke kunde gaa i de første 14 Dage. Fader kunde altsaa blive vred.

Faders næste Foresatte satte megen Pris paa ham, og det var vistnok ham, der skaffede Far ind paa Kongens Kontor, men Far holdt ikke saa meget af ham, for han tog Forholdet omvendt: var de ene, var de Pot og Pande, men i andres Nærværelse overordnet og underordnet.

De to Foresatte hed Christian Ditlev - og Kaj Wildenrath, men for at ingen skulde opdage, at Far havde opkaldt sine Drengene efter dem, blev de kaldt ved No. 2 Navn. - Det fik jeg at vide, da jeg engang spurgte, hvorfor jeg havde faaet de to grimme -ine Navne. Ja, det var Moder, der syntes, de var pæne. - Det kunde jo tænkes, at det var efter hendes

Forældre, som jeg for Resten ikke ved det mindste om.

Ca. 1860 boede Far paa Nørrebrogade (32 ?), som han ejede. Han var da Overvagtimester og paa Chr. IX's Kontor.

Fader deltog i Krigen 1848-49-50, men havde kun med Soldaternes Forplejning at gøre, blandt andet havde han Pengekassen, som han skulde transportere fra Sted til Sted. En Gang maatte han over et Terræn, hvor han vidste, at han kunde være udsat for at møde Tyskerne; han fik derfor en Bonde til at læsse et Læs Halm og lagde sig mod samt sin Pengekasse paa langs af Læssetræet. Der laa han altsaa godt gemt for dem, der færdedes paa Jorden. Han mødte ogsaa en tysk Patrouille, men de tog ingen Notice af Halmlæsset, men ganske kort efter kom en Officer ridende, han fik sin Hest skudt og kom i tysk Fangenskab.

Engang kom Far sent og udmattet til sit Indkvarteringssted og krøb ind i Laden for at sove. Da han vaagnede om Morgenen og kom frem, blev han meget forundret ved at blive modtaget med Hurraraab. Han havde nemlig i Virkeligheden sovet 1 1/2 Døgn, og da Soldaterne ikke kunde finde ham nogen Steder, troede de, at han var tagen til Fange af Tyskerne.

Fader laa indkvarteret baade paa Sjælland og i Jylland; men holdt mest af Jyderne. Den første Dag de kom, lod Jyden ganske vist, som om han sløt ikke saa dem, men for hver Dag der gik, blev han flinkere og flinkere imod dem, mens det gik lige omvendt paa Sjælland.

Om Moder ved jeg kun, at hun blev gift, da hun var 19 Aar, "og flinkere Kone har der aldrig været", sagde Far. Jeg har dog et dunkelt Minde om Moder.

Da vor gamle skikkelige Vægter gik over Gaarden, sang jeg nemlig:
"Ole, Bole gik i Skole
med en gammel laset Kjole".

Moder hørte det heldigvis eller uheldigvis ligesom man tager det, men sagde

blot: det maa du ikke sige. Jeg blev alligevel saa forskrækket over min egen Uartighed, saa jeg gemte mig under Trappen, hvor Moder fandt mig, da jeg skulde have Mellemmad, og det kan jeg huske gjorde et mægtigt Indtryk paa mig, at jeg fik Mad og ingen Skænd. - -

- - Min første Erindring om Anna knytttes til W.C. Jeg var vel ca. 4 Aar. Da jeg var derinde, faldt nemlig Klinken for, saa jeg ikke kunde komme ud, og jeg hvinede i vilden Sky. Saa kom Anna løbende: Hvad skriger du dog for ? og da ~~nun~~ fik Sammenhængen at vide, lyder hendes milde: Det var da ikke noget at skribe saadan for, endnu i mine Øren.

Saa kan jeg huske, at Ditlev ganske kort før hendes Død kom ud at se til hende. Mens han sad inde hos hende, gik Moder derind, og da saa jeg gennem Døraabningen som en svævende hvid Skikkelse. Da Ditlev kom ud, spurgte jeg: "Ditlev, maa jeg se den hvide Figur, du havde med til Anna ?" "Jeg havde ingen Figur med", lød hans korte Svar. Han har vel været for be-
drøvet til at fæste sig ved Barnets Spørgsmaal, men hvad har jeg set ?

Jeg tror nok, at Anna var Faders kæreste Barn; han kunde i hvert Fald aldrig tilgive en Lærer, at han havde givet hende daarlig Opførelseskarakter, fordi hun, da hun rakte Læreren noget, havde sagt: To dovne rækker langt. - Fader morede sig ogsaa over, at Anna engang, da han som sædvanlig smurte tykt paa, udbrød: Jamen Fader, husk dog paa, at Smørret koster to Mark og 8.

Hun var vist elskelig upraktisk, hvad mange Mænd jo synes godt om. Fader fortalte i ethvert Tilfælde, at hun havde tit lagt i Kakkelovnen, men hun havde aldrig faaet det til at brænde.

Sin Sygdom, mente Far, at hun havde paadraget sig ved at falde paa Skolen og slaa Brystet mod Bordet. (Anm.)

Anm. Anna døde 19 Aar gammel af Brystsyge.

Da hun blev begravet, - hun døde Lille Julcaften, - paastod Far, at selv Hestene havde en Følelse af det sørgelige, for de gik den lange Vej fra Bernstorff til Garnisons Kirkegaard Skridt for Skridt, uden at Kusken behøvede at forhindre dem i at løbe, mens de paa Hjemvejen løb saa hurtigt, at Kusken egentlig slet ikke kunde holde dem.

Nicolette (Anm.) holdt meget af Anna. Der laa efter hendes Død et Par Randers Handsker i en fin Mappe med hendes Navn paa. Hvor er det kedeligt, at man ikke har haft Sans for at gemme sligt.

Ære være ^{deres} ~~hendes~~ Mindes! Det er saa rart, at man kun kan erindre noget godt og venligt.

Conradine Caroline Nøkkentved,

Tante Line fortæller videre:

"Fader fik i 1860 ^(Adann. 2) Plads paa den senere Christian IX's Kontor og havde f.Ex. det Hverv at uddele Lommepenge saavel til Kongen som til de kongelige Børn eller rettere Prinsen og de prinselige børn. Jeg har set Regnskabsbogen og kan huske, at der stod: Prins Valdemar - 4 Skilling, Prinsesse Dagmar - 1 Mark o.s.v.; det højeste, der blev givet, var en Rigsort, altsammen et Bevis paa, hvor nøjsomt Børnene blev opfødt. Naar Chr. IX gik ud at spadserere, kom han altid først ind paa Kontoret for at faa lidt Sølvpenge i Lommen til Tiggere. En Dag, da han kom ind, sagde han til Fader: "N.N. maa dog være en lykkelig Mand." - "Hvorfor mener Deres kongelige Højhed det?" - "Jo, for hver Dag naar jeg møder ham, har han Fest hjemme enten Fødselsdag, Forlovelse eller Barnedaab, men det er altid mig, der maa betale Gildet." Til sidst blev det dog for meget, saa det blev Manden betydet, at han skulde lade Prinsen gaa i Fred. - Det var jo de vanskelige Brydningsaar med Slesvig-Holsten. Saa var det engang, at de vilde have Chr. IX til at underskrive

Anm. 1. Den ældste Søn Ditlevs Forlovede.

Anm. 2. Historik Tidligere.

noget, men Fader fik ham sagt, at han skulde ikke. Prinsen fulgte Raadet, og det viste sig at være rigtigt. Senere sagde Chr. IX til Fader: "Hvor kunde De nu vide det, Nøkkentved?" - "Ja, jeg hører og ser jo lidt mere end Deres kgl. Højhed." - "Ja, det har De vist Ret i", sukkede Chr. IX.

Ca. 1864 blev Fader Slotsforvalter paa Bernstorff, og naar de kongelige boede paa Slottet, kom Kongen hver Dag ned for at slaa en Passiar af med ham. Det begyndte altid med, at Fader stod med Hatten i Haanden, indtil Kongen sagde: "Tag bare Hatten paa", og saa passiarede de, mens Kongen havde den Vane at staa og svinge med Stokken, hvilket gav Anledning til, at han fornærmede Hunden Peter! Den kom nemlig løbende bagfra for at hilse paa Kongen, men blev saa ramt af Stokken, hvad den blev højst fornærmet over og gøede ustanseligt. Næste Dag var den lige saa vred; men da Kongen kom den tredje Dag med Sukker i Lommen for at formilde Peder, var Hunden borte. Fader sagde, at han havde sendt den bort, men det var ikke sandt; den var skudt; men det nænnede han ikke at sige til Kongen.

Engang vi var ude at køre, mødte vi den kongelige Vogn. Fader holdt stille og beordrede os Børn at rejse os op. Næste Dag, da Kongen kom ned til Gaarden, sagde han til Fader: "De maa endelig aldrig sige til Deres Børn, at de skal rejse sig paa en Vogn; sæt Hestene var gaaet frem, saa kunde de jo let være faldet ned."

Kongen var i det hele taget meget ^{forbavset} over andres og sine egne Børn. Engang da den kongelige Kusk kørte for alle de kongelige Børn, sprang en Line, saa Hestene løb løbsk. De blev heldigvis standset i Jægersborg Allé, uden at der var sket noget, men Kusken blev saa kaldt op til Kongen, og han gik jo med Angst og Bæven, da han frygtede at faa Afsked; men Kongen spurgte blot, hvordan det dog var gaaet til, og da han havde faaet Besked, sagde Kongen: "De maa rigtignok se Seletøjet bedre efter en anden Gang, husk dog paa, at det er mine Børn, De kører med."

Kronprinsen kom en Dag ned paa Gaarden, da vi var ved at køre ind, og han satte sig paa Agebrædtet hos Pigen og Karlen, mens alle vi Børn samt Prins Valdemar laa bag i. Nu er det en stor Kunst at klare sig i en Høst-vogn, hvor alt sidder løst, baade Sidefjælle, Læssetræ og Agebrædt, saa det kneb svært for Prins Valdemar, der ikke havde nogen Øvelse i den Sport, og han fik knebet sin Numse ganske forfærdeligt i alt Fald efter hans Skrig at dømme, men det morede Kronprinsen, der bad Johan sætte Farten endnu bedre op. Et Held var det da, at Prins Valdemar ikke fik klemt Fingrene af.

Samme Johan var for Resten et stort Geni til at skære ud, og Kronprinsen forærede ham en dejlig Kniv. Senere rejste Johan til Amerika. Et Par Aar efter kom Wildenrath tilfældigt i Kupé sammen med to Herrer, hvoraf den ene havde været i Amerika. Da de nærmede sig Gentofte, faldt Talen paa Kongehuset, og Herren fortalte, at han i Amerika havde truffet en Dansker, som fortalte, at han havde faaet sin Kniv af Kronprinsen. Han troede dog ikke, at det var sandt, men nu kunde Wildenrath jo bekræfte, hvad Johan havde sagt. Saa underligt kan det gaa. -

Ved Kronprinsens Bryllup var vi kørende ind at se et prægtigt Fyrværkeri paa Fælleden.

Om Sommeren kom engang hele den kongelige Ungdom ridende paa Es-ler ind i Gaarden for at faa sød Mælk. Vi Børn stod selvfølgelig i passende Afstand og betragtede dem især Kronprinsessen, der var vel stor til et Esel, men hun havde en flot Holdning.

En Dag kom Pigen hjem og fortalte, at Kronprinsen og Kronprinsessen havde været nede hos hende paa Marken, da hun malkede. De havde selv haft Glas med. Saa strøg Kronprinsessen alle Ringene af Fingrene og malkede, mens Kronprinsen holdt Glasset, og de drak begge. Dette foregik i et Indelukke, hvor ingen uvedkommende maatte komme, naar Kongefamilien boede derude. En Dag da Fader kom derind for at se til sine Høstakke, var

de spredte for alle Vinde, og Kongen kom saa hen til Far og sagde: "Ja, De maa virkelig undskylde, men mine Børn morede sig saa udmærket ved at slaas i Høet." -

Prinsesse Dagmar kan jeg kun erindre ved en Lejlighed nemlig, da hun var nede for at sige Farvel til Fader før hendes Afrejse til Rusland. Da vi netop var ved at køre ind, vilde de alle være med paa Lasset, og det gik godt nok, indtil vi skulde ned, saa glippede Tovet for Prinsesse Dagmar, eller hvordan hun nu bar sig ad, nok er det: hun trillede ned ad Lasset. Jeg kan endnu se Faders Forskrækkelse, og han talte tit om, hvor det vilde have været forfærdeligt, om der var sket en Ulykke.

Om Prinsesse Thyra har jeg ogsaa kun et Minde. Vi var ude ved Høstakkene og morede os med at kravle op paa Toppen og saa kure ned. Da jeg var kommen vel til Tops, tog Prinsesse Thyra og trak mig i Benene, saa jeg kom lidt hurtigere ned, end jeg syntes om. Jeg sagde dog ingenting men lurede paa, at hun skulde komme til Tops, for at jeg kunde gøre Gengæld, og det lykkedes udmærket. "Men Line, det maa du ikke gøre", sagde Fader. "Jo, naar hun trækker mig i Benene, saa trækker jeg ogsaa hende i Benene". -Det var jo ikke meget pænt eller ærbødigt sagt, og Fader var da ogsaa lige ved at skænde, da Kongen afbrød ham. "Aa, lad dem dog bare more sig, de er jo Børn begge to." -

Prins Valdemar kom ofte ned paa Gaarden med sit Esel og Arbejdsvogn for at deltage i forefaldende Arbejder eller for at se, hvilke Spilopper han kunde finde paa. En Gang, da Pigen kom ned for at hente de nyop gravede Kartoffler, sad han overskrævs paa Svinehusets Tag og bombarderede Grisene med dem, - saa Kartofflerne gik altsaa i de forkerte Maver.

En anden Gang havde han sat sig op at ride paa den store graa Tyr, som altid stod i Stalden, da Fader ikke turde lade den komme ud paa Marken. Johannes havde maaske nok glemt at strigle den, i hvert Fald saa

Prins Valdemars hvide Permissioner frygtelige ud, da han kom ned. Han løb saa op til Mor og bad hende om at børste sig af, hvad hun ogsaa gjorde, men det blev bare meget værre. "Nej, Deres kongelige Højhed, De maa vist hellere løbe hjem og faa et Par andre Benklæder paa". - "Ja, saa maa jeg skynde mig, for ellers kommer jeg for sent til Frokost, og saa bliver Mama vred. God Morgen!" - De kongelige sagde altid God Morgen indtil Kl. 12. Og saa kilede han af Sted.

Ovennævnte graa Tyr var hellig, d.v.s., Prinsesse Dagmar, havde efterat hun var udset til at være russisk Kejserinde, klappet den, og saa blev den sendt ud til Bernstorff med Paabud om, at den skulde have det godt og ikke slagtes. Den havde det ogsaa godt, men det maa nu have været lidt kedeligt altid at staa i Stalden. - Efterat Fader var rejst fra Gaarden, tog Røgteren, Johannes, den da ogsaa med ud paa Marken, hvor Oskar og jeg traf dem begge, da vi engang var ude at se det gamle Hjem. Jeg var lidt ængstelig for den, da den stod og skrabede i Jorden, saa det fløj os om Ørene, men Johannes forsikrede, det gjorde den kun for at jage Fluerne bort, og den gjorde os da heller ikke noget.

En Vinter blev Kongefamilien boende ude paa Bernstorff til henimod Jul, og da det faldt i med Frost og Sne, havde vi Børn mange fornøjelige Timer nede paa Søen i Slotshaven, hvor Gartnereleverne lavede os en Karrusel. Til Forandring lagede vi ogsaa engang Røvere og Soldater. Prins Valdemar og jeg var paa hvert sit Parti, og Slaget kom særligt til at staa om min Slæde, der selvfølgelig ikke var den fineste, men den mest praktiske. Jeg forsvarede tappert min Ejendom, indtil Fader sagde, at jeg skulde give Hans kgl. Højhed Slæden. "Nej, vist ikke", sagde Kongen, "Slæden er jo hendes, saa skal hun ogsaa have Lov at beholde den." Og jeg drog stolt af med min Ejendom.

En Sommerdag kom Prins Valdemar op til Moder og skulde spørge

fra Mama, om han maatte faa lidt Rugbrød og sød Mælk med over i Slotshaven. "Skal der ikke Smør paa Brødet?" spurgte Moder. "Nej Tak, Mama sagde, at det skulde være bart." Saa gik han med det. En Times Tid efter kom han tilbage og skulde bede om Forladelse, for han var kommen til at slaa et Glas itu.

Dronning Louise har jeg aldrig set paa nært Hold. Det kan jo være, at hun paa Grund af sin tiltagende Døvhed helst undgik fremmede, men efter alt at dømme har hun været en udmærket Opdragerinde for sine Børn, der altid var høflige, beskedne og venlige i deres Optræden.

Af et senere Brev fra Tante Line:

Jøhan (omtalt ovenfor) var en ualmindelig flink Avlskarl. ogsaa god mod Dyr. Det var ham, der svarede gamle Sørensen (se Anm. nedenfor), da denne foreholdt ham, at han lod Hestene staa paa Kjøbenhavns Gader uden nogen Sikkerhedsforanstaltning: "Hvor skulde de dog løbe hen og faa det bedre, end de har det hos os ?".

Den ovenomtalte Johannes var en ældre, fattig Svensker, som Fader fik til Røgter gennem Fæstekontoret. Det har jo alle Dage været vanskeligt at faa Røgtere. Men Johannes var enestaaende. Da han havde været hos os nogle Maaneder, fik han et Par Dages Ferie for at hente sin Kone i Sverrig; men det var slemme Dage for os, da Køerne brølede ustanseligt og vilde hverken spise eller drikke. Først da Johannes med et venligt: "Naa, naa, Bosserne" traadte ind i Stalden, faldt der Ro over Kompagniet.

Til Tante Lines (Carolines) Erindringer om Kongefamilien skal jeg føje følgende:

Anm.: Sørensen havde været Bedstefaders Soldaterkammerat og Ven, var nu en velhavende Forretningsmand og Husejer i Kjøbenhavn.

Kong Christian bevarede trofast sin velvillige Interesse for Bedstefader, saalænge han levede. Hver Gang Fader, som Officer, i en eller anden Anledning havde Audiens hos Kongen, undlod denne aldrig at høre til Bedstefaders Befindende og sende en Hilsen til ham. At det ikke var en ren tankeløs Bemærkning, viser følgende: Da Fader en Gang længere Tid efter Bedstefaders Død var hos Kongen for at takke for en Udmærkelse, sagde Kongen: "Det vilde have glædet Deres Fader."

Morsomt nok faldt omtrent den samme Bemærkning mange Aar senere, efter Faders Død, da Faders Brodersøn Christian Nøkkentved (Søn af Vildentrath) 1932 var bleven Professor ved polyteknisk Lærestanstalt og i den Anledning var til Audiens hos Kong Christian X. Kongen sagde da til ham: "Det vilde have glædet Deres Fader, Generalen" og fandt ogsaa Familielighed, hvad der virkelig var. Trods Fejltagelsen med Slægtskabet og Faders Stilling, som ikke blev højere end Oberst, er det dog et udmærket Eksempel paa Fyrsters udviklede Hukommelse og Trofasthed.

Naar man sammenligner Faders og hans yngste Søsters Erindringer om Barndomshjemmet synes jeg, der er en Forskel i Tonen, hvilket vel kommer deraf, at Fader som det ældste Barn har gennemlevet, hvad man kunde kalde Kampaarene i Hjemmet, da hans Fader med den stærke Fremdrift i sig kæmpede for at hæve sig selv og sine Børn op i et stadig højere socialt Niveau, medens den langt yngre Søster har sine første Erindringer fra et Tidspunkt, da Faderen har naaet saa højt op, som han magtede, og Hjemmet hvilede paa et solidt økonomisk Grundlag.

Bedstefader sørgede for, at alle hans Børn fik den bedste Undervisning, han paa ethvert Tidspunkt var i Stand til at skaffe dem. Min Fader viste sig allerede som Dreng at være flink og opvakt, saa han og en anden Dreng, Pechulle, skiftedes paa de to øverste Pladser.

Engang da Bedstefader gik op paa Skolen for at overvære Eksamen,

stod Forstanderen i en ret livlig Ordveksling med en "Forældre". Da Bedstefader kom, hilste Forstanderen venligt og sagde: "Ja, De kommer da ikke for at klage." - "Hvor ved Forstanderen det?" sagde Fader. "Jo, for vi er godt fornøjede med Deres Søn, og saa er De ogsaa fornøjet med os". En fin Finte til den anden.

Vildenrath og Oskar gik ~~vist~~ i det "Von Westenske Institut" paa Nørregade.

Tante Line gik hos Schneekloths paa Værnedamsvejen, vistnok Datidens bedste Skole. Piger og Drengene gik dog hver for sig. Navnlig Sprogundervisningen var fortrinlig. Hun kom trods sine 10 1/2 Aar kun i 3die Klasse, da hun ikke havde læst Engelsk, men det opvejedes senere ved, at hun sprang en Klasse over. Derved fik hun dog ikke Begyndelsesgrundene i Fransk, saa det kheb, og hun bad derfor Brødrene om at hjælpe sig. Det gjorde de ogsaa og lærte hende, at "fi donc" betød "fy for Fanden". Næste Dag oversatte hun gladelig, som de havde lært hende, og der blev selvfølgelig en umaadelig Jubel i Klassen, saa hun bad ikke mere om Hjælp og kom da ogsaa hurtigt til at følge godt med.

Bedstefader opnaaede den Glæde at se de fire Børn, som naaede Skels Aar og Alder, tage Landets højeste Eksaminer, hver i sit Fag.

Min Fader tog Eksamen ved Landkadetakademiet og senere ved den militære Højskole og bestod som Nr. 1. I den Anledning skrev hans Fader følgende Brev til ham:

Bernstorff den 16 April 1870.

"Kære Ditlev!

Modtag min hjerteligste Tak for Din Eksamen, thi jeg kan ikke nægte andet, end at det har glædet mig overmaade meget; jeg vilde ønske, at dette maatte have nogen Indflydelse paa Wildenrath. - Imidlertid skal I nu begge begynde paa Livet, som jeg vil ledsage med mine bedste Ønsker. - En hjerte-

lig Hilsen fra Alle her til Nicolette." (Anm.)

Vildenrath tog medicinsk Embedseksamen og Oskar blev cand.juris, medens det yngste Barn, Datteren Caroline, tog Institutbestyrerinde-Eksamen hos Frk. Zahle, den Tids fineste Eksamen for Kvinder.

I Anledning af den gode Uddannelse, Bedstefader gav sine Børn, sagde Christian IX engang advarende til ham: "Pas paa, Nøkkentved, at Deres Børn ikke kommer til at se Dem over Hovedet." Det blev der dog aldrig Tale om. For det første var Børnene baade for gode og for kloge dertil, for det andet var Bedstefaders Begavelse, Karakter og Principer saaledes, at han maatte indgyde Respekt. I denne Forbindelse vil jeg f. Eks. nævne, at Bedstefader aldrig bandede. Naar man tænker paa den raa Tone, der den Gang herskede særlig i de lavere militære Kredse, forstaar man, hvilken Selvstændighed og hvilke gode Principper Væversønnen har været i Besiddelse af. Ogsaa i Pengesager var han til det yderste rettænkende. Da han f.Eks. senere i Livet fik et Brændselsdepot under sin Administration, tog han aldrig den mindste Smule deraf til sin egen Husholdning, skønt dette altid havde været Skik og Brug, og noget de overordnede Myndigheder saa gennem Fingre med, selv om det strengt taget ikke var tilladt. Men Bedstefader vilde altsaa ikke have den allermindste Fordel, som ikke var hans fulde Ret.

Hans Efterkommere kan altsaa glæde sig over, at de ikke er kommet op i et højere socialt Samfundslag ved Stamfaderens mere eller mindre fine Forretningsans eller ved heldige Tilfældigheder, men ved hans Begavelse og Retsindighed.

Anm. Der er noget rørende ved Faderens Taknemlighed mod Sønnen. Paa dette Tidspunkt var Forholdet endda mindre godt imellem dem paa Grund af Faderens andet Giftermaal. Sønnen er aabenbart ikke efter sin Eksamen taget ud til Bernstorff men derimod straks rejst til sin Kæreste i Randers.

3' Kapitel.

Nedenstaaende er Faders efterladte desværre ufuldendte Optegnelser om hans militære Uddannelses første Aar.

PAA LANDKADETAKADEMIET.

1/11 1859 - 31/10 1861.

---o---

Den 1/11 1859 blev jeg optaget paa Landkadetakademiet som "virkelig Kadet", det vil sige med fuld Forplejning og Lønning, saaledes at jeg fra dette Øjeblik ikke behøvede nogetsomhelst Tilskud fra Hjemmet undtagen Lommepege, der for mit Vedkommende kom til at udgøre 1 Mark om Ugen. At jeg saaledes kom ind paa den militære Løbebane beroede egentlig paa ganske tilfældige Omstændigheder. I Koleraaaret boede vi paa Husarkasernen i en Bagbygning i forreste Gaard paa 1' Sal. Lejligheden var med Hensyn til Areal upåklagelig, thi vi havde 4 Værelser og Kjøkkenet, men de 2 Værelser til Kasernegaarden vendte i Nord, det tredje vendte ud til en Smøge, der optoges af en Latrine og det fjerde og Kjøkkenet ud til en 3 Alens Smøge med Udsigt til en Bagmur. Bygningen var kun paa to Etager, og den nederste Etage anvendtes til Munderingskamre. I denne Lejlighed døde en Broder af Kolera, og Fader laa syg af samme Sygdom, men kom sig. Da man nu det følgende Aar ventede en Gentagelse, flygtede en Mængde Mennesker paa Landet, og vi fik en Lejlighed paa Jægersborg Kaserne under Paaskud af, at Fader, som var Skriver hos Prins Christian, maatte bo i Nærheden af dennes Sommerresidens, Bernstorff Slot. Jeg kjørte hver Dag til og fra Skole med "Per", der kjørte Mælkevognen fra Dyrehavegaard, og med samme Befordring kjørte daglig Boghandler F. H. E i b e, der ogsaa boede i en af Kasernebygningerne, ind til sin bekjendte Boglade i Løv-

stræde. Vi stiftede derved et ret nøje Bekjendtskab, thi da "Per" ikke forhastede sig og desuden havde Erinder for mange af Beboerne, tog Touren en rigelig Tid, som gav god Anledning til Spørgsmaal og Svar. Jeg var i aandelig Henseende en ret kvik Dreng, og Eibe fik det Indtryk, at jeg kunde være brugelig i hans Forretning, talte med Fader derom og stillede endog i Udsigt, at jeg muligen kunde blive Parthaver sammen med hans Søn. Tilbudet var efter Omstændighederne ikke til at kimse af, og da jeg i Foråret 58 havde afsluttet min Skolegang i Melchiors Borgerskole og var bleven konfirmeret, kom jeg ganske rigtigt op i Bogladen i Løvstræde. Om nu Eibes Interesse i Mellemtiden havde tabt sig, eller om han mente, at det for min egen Skyld var rigtigt, at jeg begyndte franedet, det kan jeg ikke sige noget om, men faktisk var det, at min Bestilling nærmest maatte sættes i Klasse med en Bydrenge. Dette smagte mig selvfølgelig ikke og endnu mindre min Moder, til hvem jeg som den ældste af os Børn stod i et nærmere Forhold end de andre, maaske ogsaa fordi Fader behandlede mig med en Strenghed, der ikke altid var saa motiveret, som den kunde være. Der skabtes derved en Misstemning mod Eibe, og da jeg saa en Dag kom hjem drivende vaad efter hele Dagen at have rendt Byen rundt med Middagsindbydelser, saa løb Bageret over, og Fader meddelte Hr. Eibe, at jeg vilde fra-træde til den 1ste. Denne Boghandlertid varede ialt 2 Maaneder og er for saa vidt ganske forsvunden af mit Liv. At det gik saa glat med denne Op-sigelse laa imidlertid ogsaa og maaske nok saa meget i andre Forhold. Fa-der ejede den Gang nuværende Nr. 32 paa Nørrebrogade, og vi boede paa 3die Sal. Til Ejendommen hørte en Have, og i denne samledes Husets Beboere om Aftenen for at slaa en Passiar af. Der var en gammel afskediget Major Schantz, fhv. Apotheker Engelhardt, daværende Premlt., senere Oberst Schön-ning, Zylograf og senere Socialist Toucher og som den livligste og aktive-
ste "Herr" Thalbitzer, der paa det Tidspunkt var Kopist i Toldrevisionen,

senere Toldkontrollør i Aabenraa og i Aalborg. Han var min Ven og pustede til Ilden, og det var ham, der tillige var Lærer i Skrivning i Bohrs Skole, som foreslog Fader at lade mig komme ind i denne Skole og gennemgaa den saakaldte "Aspirantklasse", hvorfra man dimitteredes til Akademiet, og det var ham i Forbindelse med en ganske naturlig Forfængelighed hos Fader, der bragte Sagen i Orden, saaledes at jeg faa Dage efter at have forladt Eibe atter kom til at sidde paa Skolebænken. Dette nye Skoleliv paa 1 1/2 Aar holder jeg ikke af at tænke paa; thi skønt alt muligt talte for, at jeg burde have lagt Kræfter i Arbejdet, saa var jeg saa luddoven i en stor Del af Tiden, at det var paa et hængende Haar, at jeg af Skolen var bleven erklæret for umulig. Heldigvis tog jeg mig sammen i det sidste halve Aar og opnaede da ogsaa at blive dimitteret med Skolens Anbefaling. Paa denne Maade gik det til, at jeg blev Officer, hvad der visselig ikke var sunget om ved min Vugge, der stod i en 1 Værelses Lejlighed i en af de enetages Barakker paa Jægersborg.

(21/4 04) At jeg bestod var iøvrigt mærkeligt nok, thi da det var sidste Gang, at der skulde optages Elever, fordi Akademiet var bestemt til at nedlægges, saa var der over 50 Aspiranter og deraf skulde kun 15 antages. Jeg bestod som Nr. 12, skøndt jeg baade var i høj Grad umoden, og mine Kundskaber laa ret overfladisk undtagen i Fransk, hvor min Præstation var saa god, at Kommandøren kaldte mig ind for at rose den. Jeg havde imidlertid nær forspildt det Hele ved barnagtig Aabenmundethed. Det gik den Gang ved denne Anstalt saa nogenlunde med Lodder, og de som vare saa lykkelige at have gode Forbindelser med Skolens Lærere, kunde være sikre paa en meget hensynsfuld Behandling. En af Skoleofficererne var Premierløjtnant N i c k o l i n (senere afskediget som Generalløjtnant), og han havde en Brodersøn mellem Aspiranterne. Bemeldte Brodersøn, der lige fra Skoletiden havde gaaet under Navnet "Mave", var en skikkelig Dreng,

men ualmindelig dum og uvidende. Ved Eksamen gik det, som det bedst kunde, men stadig fik han en Grad mere, end han havde fortjent. Dette Forhold var naturligvis Genstand for almindelig Omtale og Forargelse mellem os Aspiranter, og da en Aften nede i Haven Premierløjtnant Schönning spurgte mig om, hvorledes det gik Nickolin, saa svarede jeg ganske aabent, at ham kunde det sagtens gaa godt, saaledes som han blev hjulpet. Den paafølgende Dag kom "Mave" meget højtideligt og fortalte mig, at hans Onkel var meget vred, og at han straks havde tænkt paa at melde mig, hvad der selvfølgelig vilde have medført min Bortvisning, - og da jeg saa nærmere forhørte "Mave", saa viste det sig, at Premierløjtnant Schönning sporenstregs var rendt ind til sin Ven Nickolin og fortalt ham, hvad jeg i min Troskyldighed havde fortalt ham i Haven. Der skete nu ikke noget, formodentlig ogsaa af den Grund, at Snyderiet var altfor aabenbart, men jeg har aldrig glemt Schönning denne samvittighedsløse Streg. Jeg fik senere at gøre med ham paa Højskolen, hvor han var Skoleofficer, og fik Lejlighed til at vise ham min Ligegyldighed. Hans Optræden mod andre har formodentlig ikke været anderledes end mod mig ved hin Lejlighed, thi da vi som Elever i Højskolens ældste Klasse laa paa Frederiksværk for at maale Maskiner, og han var med som en Slags Kommandant, kom han en Dag efter en glad Middag hen til mig og betroede mig, at der var Ingen, som holdt af ham og spurgte mig, om jeg kunde sige ham Grunden. Jeg kunde have svaret ham med min Historie, men fandt det mere overensstemmende med vort Forhold ganske kort at svare nej og derefter forlade ham. Han var iøvrigt en dygtig Officer og var allerede som ung Kaptajn baade R. og Dbmd., men hans ulykkelige Mangel paa Takt gjorde, at han fik sin Afsked som Bataillonschef efter en den Gang meget omtalt Affaire med Kaptajn Ditlev Nielsen og Korpslæge Melskens. Hans Familieforhold bidrog vistnok ogsaa til hans Afgang, men det vil jeg ikke komme ind paa, da det ikke vedrører mig personligt.

Inden jeg forlader denne Eksamen skal jeg blot tilføje, at ikke faa af de Aspiranter, som den Gang faldt igennem, senere kom ind i Hæren i Løbet af Krigen 64.

Mit Kadethold kom altsaa til at bestaa af de 15 øverst bestaaede, men da der desuden var bestaaet 5, saa blev disse 5 admitterede, men uden Ret til senere Officersuddannelse. Jeg skal nu nævne mine Kammerater i den Orden, hvori de vare bestaaede.

1. T.S.G r U n e r, Søn af daværende Major og Lærer i Gymnastik ved Akademiet, uden hvis meget virksomme Assistance han utvivlsomt ikke var bleven Nr. 1. Han var et udmærket bravt Menneske, en pligtopfyldende Elev, men kun jævnt begavet og ganske blottet for Initiativ. Han er bleven en sjælden dygtig administrativ Embedsmand, men mildest talt meget konservativ. Han er nu Oberst i Ingeniørkorpset, vil blive General og vil udfylde denne Plads paa den samme hæderlige Maade, hvorpaa han har udfyldt alle de andre Stillinger, som han i Tidens Løb har beklædt.

2. E. J. S o m m e r f e l d, Søn af en Snedker i Randers og hjulpet frem af forskellige Borgere i denne By. Han havde været oppe Aaret i Forvejen, men var den Gang faldet igennem og var noget ældre end de fleste af os andre. Han var ganske udmærket begavet og brugte sine Evner paa en praktisk Maade, men den Lethed, hvormed han, tillige ogsaa ved Hjælp af en fænomenal Divinationsevne, tilegnede sig en Mening om foreliggende Sager, medførte, at denne hans Mening ikka altid var saa begrundet som ønskeligt, hvilket medførte, at han ikke saa sjældent i en alvorlig Diskussion maatte trække i Land. Fra Karakterens Side var han en underlig Blanding af godt og ondt. Han var en utrolig god Søn overfor sin Moder, der levede mange Aar som Enke i Randers, han var en udmærket Familiefader, og overfor en enkelt Ungdomsven var han trofast, men ellers var han en Egoist og, for at bruge et Udtryk af Jens Busk, "en Hund efter Been".

Han kunde være blød som et Barn og til andre Tider optræde saa hensynsløst, at man med Rette kunde blive alvorlig vred paa ham. Han havde ingen god Position mellem Kammeraterne, hverken da han var paa Akademiet eller senere i Hæren, hvorved jeg mener, at der aldrig var noget Hjerteforhold til Stede. Han døde som Oberst i Ingeniørkorpset, og hans Virksomhed i dette er offentlig Ejendom. Jeg tror, at han som Embedsmand er bleven sat noget højere end han fortjener, men til Gengæld var han som Menneske sikkert bedre, end de fleste tror. Vi stod hinanden ret nær, men Forholdet blev aldrig intimt, thi ogsaa jeg havde tidt Skuffelser.

3. P. W. H a m m e r, Søn af en forhenværende Landkjøbmand, der med nogen Formue havde trukket sig tilbage som Rentier i Kjøbenhavn. Vi have fulgt hinanden fra Bohrs Skole, gennem saa vel Akademiet som Højskolen. Han var et sjældent lyst Hoved, men det skortede noget paa Grundighed, thi skøndt han sad inde med mange Kundskaber, saa var han for løs i sin Argumentation og for lidt oplagt til at gaa alvorligt ind paa en Sag. Han var en inderlig brav Fyr, der var glad ved sig selv og glad ved alle Mennesker og tilfreds i alle mulige Forhold. Jeg har aldrig hørt ham udtale nogen stræng Dom, ja knap nok nogen Kritik, der hvilede paa mere end en øjeblikkelig Indskydelse. Der var dem, der kritiserede ham, men han har utvivlsomt ikke havt en eneste Uven. Han har alle Dage været mig en god Kammerat, og jeg har paaskønnet ham som Menneske, men har ikke kunnet lukke øjet for, at han som Officer i altfor høj Grad var ligeglad. Han blev sprunget forbi til Oberst og lever nu efter sin Afsked hos en Søn i Odder, desto værre sløvet paa Aanden. Jeg vil maaske lejlighedsvis senere komme tilbage til ham. (28/6 04)

(22/4 04). J. H. A. T e g n e r, Søn af Møller, Kønner, Dampskibsekspeditor og Brandkaptajn i Helsingør. Hans ældre Broder var Officer i Ingeniørkorpset og senere Generaldirektør for Statsbanerne. Han var en

udpræget Aflægger af det højere Bourgeoisie. Han hørte til de yngre mellem os, men var forholdsvis moden. I sit Ydre var han altid særdeles soigneret, og hans Optræden var altid korrekt. Han var ret godt begavet, pligt-opfyldende og flittig. Han var en god Kammerat lige over for alle, men dog med nogen Tendens til at slutte sig til det finere Selskab, om end aldrig paa nogen stødende Maade, og navnlig aldrig naar det kom i Strid med hans stærkt bevidste Kammeratskabsfølelse. Vi var ret gode Venner, men der var altid ligesom en lille Afstand imellem os, og dette laa sikkert deri, at han trods sit gode Hjerte ikke var Hjertemenneske, fordi det rent formelle laa ham saa stærkt i Blodet. Han er nu Direktør i Handelsbanken. Han hørte ubetinget til de gode Elementer. Han havde intet Øgenavn.

5. H. H. L e t h. Søn af Havnekaptajn Leth. Han var Bykadet og stod derfor i et noget fremmed Forhold til os Akademikadetter, hvilket yderligere bevirkedes derved, at han hørte til de Fine som udgaaet fra en vistnok toneangivende Søofficerskreds. Han var ellers et bravt Menneske, kunde sine Lektier, havde et karakteristisk jomfrunalsk Ydre med kulsort Haar og kulsorte Øjne og en noget affekteret Optræden. Han har aldrig interesseret mig, og vi stod kun i ringe Berøring med hinanden. Han var brystsvag og døde i en ung Alder som Adjudant hos Kongen af Grækenland.

6. L. S e v e r i n. Søn af en Kobberstikker ved Søkortarkivet. Han var et Menneske, som ikke med sin Vilje gjorde nogen ondt, han var ret godt begavet, passede sine Ting og var en udmærket Tegner. Men han var i høj Grad udvändig. Hans Ydre var godt, men ikke fint, han var altid yderst soigneret eller rettere, han var altid pyntet. Han vilde gerne med i den fine Klump, men stod dog altid med det ene Ben i vor Lejr. Han blev senere en dygtig Officer, men med udpræget Sans for det Formelle. Han blev ogsaa Kammerjunker og var særdeles brugelig ved de store Hoffester. Han er nu

Kommandant i Kjøbenhavn, og jeg er spændt paa at se, om han bliver General næste Aar. Vi have altid staaet paa en god Fod; thi det maa man lade ham, at han ogsaa har Respekt for aandeligt Arbejde, men holder dog alligevel mere af at spadserere ned ad Gaden med Løvenfeldt end med mig i min lidet fikse Paaklædning.

7. C. W. J ø h n c k e. Søn af en Snedkermester og Broder til den nuværende Marineminister. Han var godt begavet, ret flittig og temmelig moden, men nærede den dybeste Ringegagt for alt, hvad der hed Orden, det være sig hans Person, hans Ejendele eller hans Penge. Han var lang, tynd, mager og mere ledeløs end noget andet Menneske, som jeg har kjendt. Hans Kjendingsnavn var "Rejen". Som Menneske var han simpelthen elskelig. Umiddelbar, interesseret, venlig indtil Hjertelighed, altid med naar vi havde noget for, hjælpsom osv. osv. Vi tjente senere sammen ved Ingeniørerne. Han blev sindssyg og døde i en ung Alder under et Ophold paa Bistrup. Jeg vil her fortælle to karakteristiske Træk. Da jeg i 64 med min Eskadron var passeret Sallingsund og red forbi Kroen, saa jeg Dragonerne kigge efter et Kompagni Fodfolk, der stod paa Linie for at afmarchere. Det var Jøhncke, der stod ved 1^e Bataillon, som tumlede med sine Københavnerne og som, medens jeg saa paa det, gav en af dem en ordentlig Næsestyver. Jeg forhørte senere lejlighedsvis hos hans Kammerater, hvorledes den Historie var spændt af, og fik det Svar, at han kunde gjøre, hvad han vilde, hans Folk elskede ham lige højt. Under Socialistoptøjerne i 187(3?) var Ingeniørbataillonen konsigneret paa Kronprinsessegadens Kaserne, og Jøhnckes Kompagni havde besat Forgaarden og afventede Begivenhedernes Udvikling under de derværende grønne Træer. Han og jeg, som var Adjutant, gik op og ned i Gaarden, mens Folkene sang i vilden Sky. - Hør Jøhncke, siger jeg, veed du, hvad det er, at Dine Folk sidder og synger. - Ja, det er Socialistmarchen, svarede han. - Synes Du, det er passende,

spurgte jeg. - Aa skidt, svarede han, lad dem bare more sig. - Under Lejrsamlingen (1869 ?) slog han en Nødbro, hvor han selv og alle hans Folk gladelig gik og stillede Bukke op i Vand til Halsen. Han hørte kort sagt til dem, som kunde gjøre med Folkene, hvad det skulde være, og han gjorde dog aldrig bevidst det allermindste for at blive populær. Andre kan gjøre sig den største Umage og kommer dog aldrig deres Folk paa nært Hold. Denne tilsyneladende Mærkelighed kan der filosoferes meget over, og der er rig Anledning dertil i Hæren. Han staar med et smukt Minde mellem Kammeraterne.

8. F. L ø v e n f e l d t. Søn af afskediget Major, Kammerherre Løvenfeldt, Søn af en Prins af Hessen dit eller dat. Han var jævnt begavet, men pligtopfyldende til det yderste og det i stort som i smaat. Han var et smukt ungt Menneske, alvorlig i sin Optræden og noget tilbageholdende uden egentlig at være fornem. Af Karakter var han hæderlig og brav, og han var en god Kammerat. Han var selvskreven til det fine Kompagni, men dette gjorde intet Skaar i Forholdet til os andre. Han hed "Frø", Forkortning af Frøken, fordi han var saa pertentlig og kunde gaa og nusle med sine Sager paa Paaklædningsværelset. Han var i mange Aar Adjutant hos Kongen og er nu Generaladjutant. Han hørte ubetinget til de gode Elementer paa Akademiet uden at være fremragende, hvad han egentlig heller ikke har været som Officer.

(29/4 04) 9. T. A. J. W e d s e l t o f t, Søn af afskediget Major Wedseltoft af Cavalleriet. Han repræsenterer for mig Mindet om den bedste Kammerat. Jævn Begavelse, god, sund Menneskeforstand, ingen stor Flid, inden aandelige Interesser, lige ud af Vejen overfor alle Mennesker, Kjempekræfter i et magert senestærkt Legeme, total Mangel paa Sangstemme, ærlig og brav, en udmærket Soldat, hurtig til at bruge Næven, men paa en ejendommelig lad Maade, et udmærket Emne til at drille, men straks god igen.

Jeg har faaet mange Klø af ham for mine Drillerier. For at karakterisere ham følgende: En Aften i 1896 eller 97 kom jeg paa Tjenesterejse til Frederiksværk, hvor han med sin Bataillon var til Fægtningssskydning. Jeg gik ind i den store Stue og traf ham i Færd med at spille Kort (det elskede han) med sine Kaptajner. Ved Synet af mig brølede han op som altid, naar . . . og hvor vi traf hinanden: Haa Haa Haa, naa er Du der. - Jeg gik ganske roligt og behersket hen til ham og sagde med en blid Stemme: God Dag, Mads. - Goddag Du, svarede han og rakte sin højre Jernnæve frem. Et Blik paa ham viste mig, at han havde ondt i Sinde, og jeg slog derfor ikke til. - Aa Sludder, sagde han, kom nu. - Nej, lille Mads, svarede jeg, Du kunde nemt forløbe Dig og glemme den Respekt, du skylder mig. (Jeg var langt ældre Stabsofficer).. Jeg tror, Du er skrupgal, Respekt for Dig, haa, haa, haa... kom nu med Haanden. - Naa ja, naar Du ikke vil. saa kan Du Fanden - gale - mig lade være. - Saa satte han sig til at spille, og jeg mig til at spise. Var han min Overmand til at bruge Næverne, saa var jeg hans til at bruge Munden, og den benyttede jeg af Hjertens Lyst til at drille ham, og da navnlig ved at fingere en aandelig Overlegenhed, som i Virkeligheden ikke var saa overvældende, men som han ikke kunde døje at høre tale om, fordi han hadede alt hvad der lugtede af Praleri eller Selvbehagelighed. Kaptajnerne sad i en Smaalatter hele Tiden i Følelsen af at overvære en Skærmydsel mellem de bedste Venner af Verden, hvor intet Ord kunde saare. Hans sidste Ord, da jeg sagde Godnat, var en Advarsel, og nu kommer Pointet. Næste Morgen Kl.5, da jeg laa i min bedste Søvn, kommer W. ind fuldt paa klædt til Afmarche og siger ganske roligt: Nu skal Du ha'e Dine Klø." - Og saa fik jeg de frygteligste Haandjern, saa jeg skreg i vilden Sky, og Armvridning og Dunk i Skulderen, og saa til Slut sagde han: Vil Du saa give mig Haanden og sige pænt Farvel. - Farvel, lille Mads, Du er et Asen, og Du bli'r sgu aldrig andet, for Du er aabenbart standset i Udviklingen paa

et tidligt Stadium." - "Vil Du have flere Klø?" - "Nej, nu har Du gjort Skandale nok." - "Jaja, Du kan faa Resten, naar vi næste Gang mødes." - Og saa forlod han mig med et hjærteligt Nik som min gode gamle Kammerat. Dette var en tro Afspejling af vort Forhold paa Akademiet. Jeg drillede ham og fik mine Klø, og saa var vi de bedste Venner af Verden.

(1/5 04). 10. M a t h i a s R a h b e k. Søn af en Møller ved Gl. Estrup. Er aldrig bleven kaldt andet end Mathis. Han var jævnt hen begavet, jævnt flittig og gjorde et overordentligt solidt Indtryk baade ved sin rolige Optræden og ved sit Ydre. Han var en udmærket Kammerat, og han var sikkert den af os, som havde de fleste Venner i Klassen, saaledes at forstaa, at vi alle syntes at have Part i ham. Hans eneste virkelige Ven var dog Sommerfeldt, om de end vare himmelvidt forskellige, men de vare Parthavere den Gang som senere i Livet, og overfor Rahbek var Sommerfeldt den ydende. De havde vist kendt hinanden fra Drengene, og hvis de ikke vare i Slægt, saa vare deres Familier dog nøje sammenknyttede. Rahbek var i sine Følelser som i sit Ydre Roligheden selv, og saaledes var han ogsaa i sin Dom om Menneskene. Han hørte til den Slags Folk, som var som skabt til at gaa rolig og støt gennem Livet, og naa i Tidens Fylde selv de højeste Maal, og saa er det gaaet saa underligt, at han er den eneste af os, som end ikke er naaet at blive Ridder, som gik ud af Rytteriet som Løjtnant, saa blev Intendant, saa gik af som saadan og saa blev Industridrivende og slutteligen havnede som Tørvefabrikant eller rettere som falleret Tørvefabrikant uden at have gjort Fallit. Hemmeligheden herved stikker deri, at ligesaa solid han er i alt muligt andet, ligesaa letsindig har han alle Dage været i Pengesager. Han havde Gæld som Kadet, og jeg tror ikke, at der har været noget Øjeblik i hans Liv, hvor han ikke har havt Gæld, og det uagtet han til forskellige Tider har havt ikke saa lidt Kapital mellem Hænder. Det var et rart og et godt Menneske og selv de, der

have maattet bløde, har aldrig havt et ondt Ord til ham, men kun ligesom vi andre beklaget denne Naturfejl, som har gjort, at han har forspildt sit Liv. Paa Akademiet var han navnlig Wedseltoft, Torp og mig en god og trofast Kammerat, og jeg ser ham aldrig uden en varm Følelse og uden at give ham et hjærteligt Haandtryk som en Ven fra Ungdommens Dage. Han er i psykologisk Henseende en Mærkelighed, og om hans Livsførelse kunde der skrives en Roman.

11. N i c k o l i n.

12. E g o.

13. V. H. O. M a d s e n. Søn af en Stabssergent i Artilleriet.

Han er vistnok den eneste af os alle, som bevarer et mørkt Minde om Akademitiden. Han har selv en Gang mangfoldige Aar derefter fortalt mig, at han aldrig har følt sig saa ulykkelig og aldrig vil glemme det Øjeblik, da vi alle stod omkring ham og grinede, da han første Gang havde faaet Kadettrøjen paa og var bleven udstyret med et Kommis Halsbind, der gik op til Ørene. Hans Ydre var ikke heldigt, han lignede ganske en meget pluskjæbet Dreng. Han var et Aar yngre end os andre og meget umoden. Hans Optræden mellem os var kejtet og ubehjælpssom, fordi han til det Øjeblik havde aldrig været andet end en Læsedreng. Men han var ganske ypperligt begavet, og efterhaanden som han udvikledes, navnlig paa Højskolen, og fik fornøden Selvtillid og personlig Optræden, fik Piben en anden Lyd, og der er ingen Tvivl om, at han siden sit 30' Aar og indtil Dato har været den mest fremragende Officer i Hæren og istand til at løse en hvilkensomhelst Opgave. I Akademilivet spillede han derimod ingen Rolle. Han hed "Ferkel" og havde faaet dette Navn paa Grund af sine Griseøjne med Fedtlaag og Basunkinder. Ja, hvem skulde have tænkt i 1859, at han i 1902 skulde blive den dygtigste og mægtigste Krigsminister, vi have havt, fraregnet Bahnson. Hvis han havde havt en anden Barndom og en lysere Ungdom, saa vilde han vel ogsaa af Karakter være bleven mere elskelig, end han er bleven.

(30/6 04) 14. A. C. J. T h r a n e. Søn af afskediget Major Thra-
ne. Han var næst efter Nickolin Klassens svagest begavede Elev, men han var
saa skikkelig og brav og holdt sig saa meget i Baggrunden, at han aldrig
foraarsagede nogen Mislyd. Var der en Gang imellem noget i Vejen, saa skyld-
tes dette en Fader, som forkælede Fyren og mødte hver Formiddag med lækker
Frokost til "lille Anton", der efter Højden stod paa højre Fløj. Han hum-
pede med baade til Eksamen og senere i Livet ved at arbejde troligt, men
naaede kun Kaptajnstillingen i Hæren.

15. C. M. C. V i a l e. Søn af kgl. Køkkenmester Viale. Han
var jævnt begavet med Hensyn til at lære, og da han dernæst ikke var sær-
lig flittig, saa holdt han sig troligt paa de sidste Pladser. Iøvrigt sad
han inde med en god praktisk Forstand, og han klarede sig godt senere hen
i Livet. Han sidder nu som Kommandant paa Bornholm. Han spillede ikke no-
gen særlig Rolle paa Akademiet, men dette laa for en Del deri, at han
var Bykadet, og saa var han desuden kun lidet indladende, hvilket til
dels var begrundet i en vis honnet Ambition, der gjorde ham ufri. Han var
ogsaa noget ældre end de fleste af os andre. Iøvrigt var han en god Kamme-
rat og ikke bange for sit Skind, naar det gjaldt at deltage i en eller an-
den Ulovlighed.

16. H. A. T. K n u b. Søn af en Rodemester. Han var en sær
Snegl. Han var utvivlsomt en af de bedst begavede i Klassen, men han an-
vendte ikke sine Evner til at samle Kundskaber, men til at være aandrig,
og da denne Aandrihed ikke havde noget solidt at støtte sig paa, saa viste
den sig enten i Form af mer eller mindre gode Vittigheder eller som para-
doksale Paastande. Han hørte til den Slags Folk, som det næsten er umuligt
at tale fornuftigt med, og denne Maade at være paa har bevaret sig til
Dato. Han var forresten brav og hjælpsom, men fik aldrig nogen fast Posi-
tion imellem os, tildels ogsaa begrundet deri, at han var Bykadet. Han

blev senere en flink Officer, men hans Paradoksmageri skadede ham saaledes, at han virkelig blev sprungen forbi til Stabsofficer, thi dette kunde umuligen være bevirket alene af en Affaire med en Bataillonschef, hvor faktisk Knub og de andre Kaptajner havde Ret. Han var i Besiddelse af meget musisk Talent og gode Kundskaber paa Musiktheoriens Omraade. Han sidder ogsaa inde med gode Sprogkundskaber, saaledes at han nu paa sine gamle Dage raader over et betydeligt Fond af Lærdom, men der er Ingen, der har Fornøjelse deraf, thi efter to Minutters Samtale er man inde paa Aandrichederne. Der er gaaet ikke saa lidt tabt i ham.

17. H a r a l d T o r p. Søn af en forhenværende Kavalleri-Officer (3 Brødre Torp i Kavalleriet), der fungerede som Udskrivningschef i Altona. Han var jævnt begavet og jævnt flittig, og blev derfor med Hensyn til Dygtighed i aandelig Retning altid middelmaadig baade den Gang og senere. Han var en god og sympatetisk Kammerat, som sluttede sig nær til det tobaksrygende Kompagni og troligt delte vore Farer. Af Karakter var han Flegmatiker, og jeg var vistnok den eneste, som kunde drille ham saaledes, at han kom ud af sin Ligevægt. Han var meget velhavende, og dette blev vist senere hans Ulykke. Efter mange haabløse Rejser til Aachen og store Lidelser døde han som Ritmester for egen Haand.

18. C. H. C. B a g g e s e n. Søn af "Batteriet Baggesen". Han og jeg var jævnaldrende. lige høje. ligedan skabte, omtrent af samme oprindelige Begavelse, lige letsindige og drilagtige. Senere skiltes vore Veje. Han blev Militarist og endte i den yderste Formalisme. Jeg blev Civilist og endte i Idealisme, der dog er underbygget med en god Portion Respekt for det Reale. Han blev en flink, men streng Officer, og døde som Oberst og Kommandant i Fredericia. Han var alle Dage min gode Ven.

(13/10 04). 19. L. C. H. B r ø n n u m.

Foruden disse Optegnelser fandtes i Faders Efterladenskaber følgende lille Erindringsbillede:

"Forleden Aften, medens jeg sad hos Husted i Nyborg (Anm.) og var fordybet i Læsningen af Gustave Droz "Monsieur, Madame et Bébé", blev jeg pludselig forstyrret ved Lyden af en Violin. Omendskønt jeg i Virkeligheden fulgte G.D.'s aendrige Bemærkninger med stor Interesse, var det mig dog ikke muligt at holde mine Tanker sammen og efter en kort Kamp opgav jeg ~~Ævret~~ og lod mig rive med af de Følelser, som denne Violin vakte til-live.

Jeg saa atter i Tankerne den lille Spisestue paa Akademiet saaledes som den præsenterede sig Torsdag Eftermiddag fra Kl. 4-5. Jeg saa den lille pukkelryggede Spillemand sidde i Krogen og gnide i en hel Time Menuetten af Don Juan med et aldeles uforandret og tilsyneladende uforanderligt Ansigt, som stod i den mest mageløse Harmoni med hans musikalske Foredrag. Jeg saa den gamle Krigsassessor Berg med sin urimelig korte og brede Overkrop, sine urimelig lange og tynde Ben, sine lange, smale, velchausserede Fødder, sine knoklede Hænder, der uafbrudt svingede et rødt Silkelommelørklæde af umaadelige Dimensioner og med sin meget udskaarne Silkevest og det i enhver Henseende ulastelige Linned, hvis umaadelige Fadermordere aldeles skjulte det Kugleled, hvorom hans skarpe, spidshagede, spidsnæsede og skallede Hoved drejede paa en ubegribelig rastløs Maade. Jeg saa alle mine 12 Kammerater opstillede paa 2 Linier ligeoverfor hinanden ifærd med at begynde 3' Tur af den berømte Menuet, hver med sit ejendommelige Udtryk, saaledes som det nu senere hen i Livet er gaaet op for mig. Og jeg saa mig selv, en lille drilagtig Fyr, spejdende efter Lejlighed til at fortjene de Prygl, som Wedseltoft havde lovet mig. medens jeg samtidigt Haand i Haand med Jøhncke, den løseste af alle løse 17 Aars Ynglinge bragte Assessoren til i stum Fortvivlelse over mine korte Ben,

Anm. Fader var paa Inspektionsrejse, og Husted var Vært paa Hotellet.

der saa lidet egnede sig til at slaas i Knude, at tage fat paa vor smækkede store Madsen, der trods sin alvorlige Stræben ikke kunde lade være at gnide sin Mave opad det Sted, hvor Løvenfeldts Mave skulde sidde. Jeg saa vor aristokratiske Hasdrubal Læth kaste forelskede Blikke til den i sig selv særligt indtagne Severin, som var Ven pro tempora, medens den afskedigede Tegner trøstede sig i Grønners solide Arme. Jeg saa dem alle og alt, medens Violinen hvinede og hvædede en Rheinländer fulgte jeg dem paa deres Vandring i Livet med den Kærlighed, hvormed man følger sine egne Ungdomsminder; men jeg kom ikke ret langt, thi Klokken slog 10 paa Kirkeuret, saa taug Violinen, og straks blev alle mine lyslevende Ungdomsfæller til Skygger, som forsvandt for at lade mig vaagne som en ældre Herre, der sad i Hustedes Sofa og forstod, hvad Gustave Droz havde at sige."

Fra Faders Ophold paa Landkadetakademiet har han fortalt os Børn følgende Træk:

Tobaksrygning var forbudt paa Akademiet, men naturligvis blev der alligevel røget i Smug. En Gang havde Fader siddet sammen med Kammerater, der røg, men selv havde han tilfældigvis ikke røget den Gang. Da han senere mødte en af Skoleofficererne, kunde denne lugte Tobaksrøgen, der hang fast i hans Klæder. Han sagde da strengt til ham: "De har røget," hvortil Fader i Overensstemmelse med Sandheden svarede: "Nej". Officeren gentog dog: "De har røget, jeg kan lugte det", men atter svarede Fader: "Nej, jeg har ikke røget". Saa sagde Officeren: "Vil De give mig Deres Eresord som Officer derpaa?" Da Fader saa gav sit Eresord, var Sagen afgjort med det samme, skønt han jo ikke var stort mere end et Barn af Alder.

Som naturligt var, havde de unge Mennesker mange Spilopper for. Det var f.Eks. deres Morskab at drille Økonomaen ved at spise hende ud. De blev hemmeligt enige om at nyde saa meget af een Ret, at hun maatte melde Pas og ikke kunde tilfredsstille Efterspørgslen, hvilket var mod Reglementet.

En Gang i et Frikvarter havde nogle af dem i Smug heftet et af Gardinerne fast til en foranstaaende Kadets Rygknap, og da Læreren saa kom ind for at begynde Timen og de alle foer afsted til deres Pladser, lød der et vældigt Brag, og hele Gardinopsatsen faldt ned.

Lige overfor Kadetskolen boede et Par ældre Frøkener, som plejede at sidde og brodere i deres Vindue og nu og da kaste et Blik over paa Skolen for at se, hvad der foregik. Det var Anledning til, at Kadetterne en Gang stoppede en Kadetuniform ud med Puder, saa det i Frastand lignede en virkelig Kadet. De gav sig saa til at hoppe og danse med hinanden i Vindueskarmene for aabne Vinduer. Pludselig styrter under de øvrige Kadeters Tegn paa Forfærdelse denne Simili-Kadet ud af Vinduet ned paa Gaden.

Man kan tænke sig de gamle Damers Rædsel, da de efter med Ængstelse at have set paa de unges letsindige Opførsel, ser en af dem faa Overbalance og falde ud af Vinduet ned paa Gaden. Jeg tænker, deres Vrede og Forargelse har været ligesaa stor, da de har opdaget Sammenhængen.

- - - - -

Da Fader var bleven Dragon-Løjtnant, kom han lige før Krigen i Garnison i Rendsborg. Byen havde ikke noget godt Ry paa sig i Folkemunde som Garnisonsby. Der var f.Eks. lavet en Vise derom, der begyndte saaledes: "O Rendsborg, o Rendsborg, Du syndefulde Stad." Til dette Soldaternes Sodoma og Gomorrha kom altsaa Fader som 19-20 aarig ung Mand. Han havde dog Rygrad nok til at modstaa alle Fristelser og levede af sin knappe Gage uden at gøre for een Øre Gæld. Hvad der her har hjulpet ham har vel først og fremmest været den ham medfødte Afsky for alt moralsk uskønt og urent og saa at være opdraget efter høje moralske Principper. En Støtte har han maaske ogsaa fundet i den Gæstfrihed, han mødte i General Baumanns Hjem. Generalens Datter, der var en Del ældre end Fader, smuk, aandrigh og toneangivende i Byen, forkælede ham, ja har maaske næret en moderlig Forelskelse i den unge, glade, kvikke Mand med det lyse krøllede Haar og de elskværdige, kloge Øjne, og gav ham Kælenavnet "Kleine Pumsling".+) Hun syede og forærede ham et meget smukt Pipebrædt, en stor Blomsterbuket broderet med Uld og Silke paa Papirstramaj og indrammet i en smukt udskaaret Rococo Ramme. Den hænger nu til Pryd i min Stue.

Om Faders Deltagelse i Krigen ved jeg meget lidt. Han var aldrig med i noget Slag men hørte til de vigende Styrker og kom helt op til Mors. Han havde altsaa været med til at døje Tilbagetogets Lidelser. Han havde prøvet det næsten umulige at ride paa de islagte Veje, hvor Hestene styrtede og Soldaterne maatte hjælpe hinanden for at komme op igen.

+) "Lille buttet Person".

Han havde ogsaa en Vinternat sovet paa Ribe Gade kun indsvøbt i sin Kappe liggende tæt op ad Hestens Bug for at faa godt af dens Varme. Denne Soldatens gode Ven skubbede nænsomt til sin sovende Herre med en Hov for at vække ham, inden den rejste sig, at den ikke skulde komme til at træde paa ham .

Efter Krigen kom Fader til at ligge i Garnison i Randers. Her traf han min Moder, Nicolette Benedicte Schmidt, Datter af Boghandler og Forlægger N.Schmidt, og blev forlovet med hende 1865, da han var 22 Aar og hun 20.

Moder og hendes Slægt.

4' Kapitel.

Stamtavlen over min Moders Slægt paa fædrene Side findes i Til-læget; men her vil jeg fortælle, hvad jeg ved om de enkelte Personer.

Den, der gav Slægten Navn, var Peder Christiansen Smed. Han var født 1735 og døde som 85- årig 1820 i Elsø paa Mors. Paa Forespørgsel fra en af hans Efterkommere har Boghandler P.Dyhr i Nykøbing Mors, som 60-årig, i 1863 meddelt følgende i Brev:

"Jeg kendte, da jeg vel kunde være 10 Aar gammel, godt den gamle Peder Smed, saaledes kaldtes han og boede den Gang ved Salling Sund 3/4 Mil herfra Nykøbing, og jeg har enkelte Gange hentet Laase og Beslag til min Fader, der var Snedker.

Peder Smed var alt den Gang en gammel Mand og boede i en meget lav og faldefærdig Hytte, der saavidt jeg mindes kun bestod af Smedjen, hvori han arbejdede. Han var en meget exentrisk og original Mand, som det morede Drengene at kigge ind til; men han var, hvad jeg senere kunde opdage, en sjelden dygtig Mand og Kunstner. Det Skab, som De omskriver, (Anm.)

Anm.: Skabets Mekanisme havde Peder Smed lavet.

har i mange Aar været i min Faders Eje, men blev solgt efter hans Død. Det forestillede Bachus siddende paa en Tønde med et Vinglas i Haanden, han sad paa sin Tønde indenfor en Gitterdør. Paa begge Sider af Skabet var anbragt 2 flade Rør omtrent $1/2$ Alen lange og indrettede til at modtage 1β Courant, en gammel Mønt, hvoraf endnu enkelte findes, ikke fuldt saa stor som $1/2$ Spsk. - naar man lod 1β falde i det venstre Rør foranledigede Trykket, at en Pumpe aabnede sig og Glasset løb fuldt af Brændevin eller anden Saft, og ved 1β i det andet Rør aabnedes Gitterdøren og Bachus svingede ud med Glasset. Det Hele var meget sindrigt gjort og skal være brugt i sin Tid i et Værtshus, hvorved Værten i Førstningen tjente en Del. Jeg har selv som Barn oftere skænket og tjent adskillige Lommeskillinger ved at lade Bachus skænke for 2β Courant. Jeg kendte Mekanismen meget godt og har ofte døjet for at holde Pumpeværket i let bevægelig Stand og dog tæt, at ikke mit Mjød, Vin eller hvad andet jeg kunde skaffe tilveje, skulde løbe bort. Hvor Maskinen blev af, er mig efter saa mange Aars Forløb umuligt at vide, sandsynligvis er den ødelagt.

Den gamle Smed døde, saavidt jeg ved, i Løderup (Anm.), Nabolognet hertil, under Fattigforsørgelse. Det er fortalt mig, at en Søn af ham, der var Tømmermand i Randers, ved en Kanons Sprængning mistede begge sine Hænder, og at den Gamle gjorde ham et Par kunstige Hænder. Som et Kuriosum har jeg hørt, at han af en eller anden Grund blev jaget fra det Sted, hvor han opholdt sig, hvor han boede i et Fjelle (Træskur) ved Strandkanten; jeg antager, det har været Nabolandet Salling, saa sejlede han i sit Hus med sit hele Habengut paa til Nykøbing."

I Slægten er der ogsaa den Overlevering, at Smeden opfandt en Vogn, der kunde bevæge sig ved egen Kraft.

Smeden har efter det foreliggende været en Opfindernatur. Hvis

Anm. Han døde i Elssø.

han havde levet i Hovedstaden eller i en af de større Provindsbyer, var der maaske blevet noget stort af ham. Han tilbragte saavidt man kan se af hans Data sin Manddomstid i eller ved Lemvig. Den "ærlig og velagte Peder Christiansen" gifter sig dér i 1761 med "ærlig og velforstandig" Sidsel Pedersdatter, med hvem han faar 7 Børn, som alle døbes i Lemvig. Senere forlader han Lemvig, og hans Kone dør 23/2 1797 paa Dueholm Mark lige uden for Nykøbing paa Mors. Allerede i September samme Aar indgaar han, 62 Aar gammel, Egteskab med Mette Bertelsdatter, der kun er halvt saa gammel. Vielsen foregaar i Nykøbing Kirke, og det første Barn fødes paa Dueholm Mark i Aaret 1798; men de to næste og sidste Børn fødes henholdsvis 1800 og 1803 i Navstrup i Salling, altsaa er Smeden nu flyttet fra Mors til Fastlandet. Her slaar han sig aabenbart heller ikke til Ro, da den ovennævnte Boghandler Dyhr har truffet ham omkring 1813 paa Mors ved Sallingsund. Endelig 1818 bor han i El sø, hvor hans Kone dør og hvor han selv lukker sine Øjne 1820, 85 Aar gammel.

Den gamle Smed er en mærkelig Skikkelse, sund og stærk af Legeme, genial og exentrisk af Aand, men en urolig Sjal. Hvilke store Muligheder er ikke gaaet tabt i de smaa Forhold og det fattige Liv.

Men jeg synes dog, det er, som om den gamle Smeds Begavelse og Originalitet glimtvis dukker frem hos enkelte af de Efterkommere, som ikke er forsvundet i Folkets graa, navnløse Masse, men som er blevet Eonere, der ved deres Gerning har hævet sig over Gennemsnittet.

Han havde som nævnt 10 Børn med sine to Koner. Jeg kan ikke nægte mig den Fornøjelse her at nævne 7 af disse (fødte i Lemvig) med deres respektive Faddere, hvis Navne og Stillingers Benævnelse minder morsomt om "gamle Dage". Altsaa:

- 1) Niels f. 1764 d. 1814. Faddere: Md. Stigaard, Md. Veirum, Bent Havskou, Mons. Holst, Lars Groø's, Peder Stuk Thor.

- 2) Marie f.1766 d.1794. Faddere: Jfr.Truegaard, Husholderske hos Hr. Zytphen, Peder Madsen, Væver, Gregers, Gjørtler, Hans Christian, Maler og Feldberedersvend.
- 3) Christian f.1769 d.1777. Faddere: Jfr.Larsen, Zytphens Stuepige, Jfr.From, Anders Iversen, Anders Frandsen, Snedker Dinesen, Lars Betjent.
- 4) Balthasar f.1772 d.1772. Faddere: Jfr.Truegaard, Hr.Søfrensen, Jacob Svindt, Mogens Handskemager, Fred Hille-rups Søn, Peder Schmidts Søn.
- 5) Karen f.1773 d.1831. Faddere: Præstens Kone Anna Elisabeth Haar f.Fabricius, Mons.Schmidts Datter Johanne Marie, Byskriver Lesac Peder Madsen, Mons. Søfrensen, Mads Holm condit. hos Byfoged Bræmer.
- 6) Christen Ryberg Pedersen Smidt f.1776 d. ? Faddere: Fru Zytphen, Jfr. Aschanus, Christen Ryberg fra Aalborg, i dennes Sted var Seigneur Schmidt, Seigneur Brøndlund og Stab fra Lemvig.
- 7) Anna f.1779 d.1846. Faddere: Jfr. Lene Aschanus, Jfr. Schmidt, Byskriver Lesach, Mons.Mathias Schmidt, Christen Hillerup.

Smedens ældste Barn var min Tipoldefader Niels Pedersen Smidt f. i Lemvig 1764. Han ernærede sig først som Skipper i Hals, senere som Skibsbygmester i Randers. Da han boede i Hals viedes han - ifølge Hals Kirkebog - "Velagte og Velfornemme Karl" til "dyd- og gudelskende Pige" Anna Marie Jacobsdatter Tøyring, f. i Hals 1767. De fik 8 Børn. 7-8 Aar efter Bryllupet flyttede han til Randers. Han har vist nok været en ret velstaaende Mand, det tyder i hvert Fald den Omstændighed paa, at den

ældste og den yngste af hans Sønner bliver exam.juris; og den sidste endda efter hans Død.

Det var denne Smedens ældste Søn, som blev ramt af den frygtelige Ulykke at faa begge Hænderne knuste - efter Sigende ved Affyringen af en Kanon til Salutering i Anledning af en eller anden Festlighed.

Han paatog sig ^{ved} ~~Restaureringen~~ ^{eiigen} af Sct.Mortens Kirke i Randers Arbejdet med Ophængningen af Klokkerne og skænkede Kirken et Kirke-Skib. Som Erkendtlighed for disse to Ting overlod Byen Familien ved hans Død et stort Gravsted ved Kirkegaardens fornemste Alle til vederlagsfri Afbebyggelse i 100 Aar.

Hans Død bekendtgjordes saaledes af hans Enke i Randers Avis:

"Herved tilkendegives, at d. 18' Novbr. om Aftenen bortrev Døden fra mig med 6 efterlevende Børn min uforglemmelige Mand, Skibsbygmester Niels Schmidt i sin Alders 50-ende Aar. Som hans Vandel og Taalmodighed i haarde Lidelser har været, saaledes var og hans Død rolig og stille som en blid Søvn. Gud, der i saa megen Genvordighed har hjulpet, forlad os ej, vi som staa tilbage dybt nedbøjet af Sorg.

Enken Ane Marie Schmidt."

Ja, det har ikke været let at staa tilbage med 6 Børn, hvoraf den ældste var 23 Aar, den yngste 4 Aar gammel.

Den ældste Søn var Kjeld Christian. Han blev exam. juris og en Tid Fuldmægtig ved Frederiks Hospital i Kjøbenhavn. I 1812 kun 21 Aar gammel blev han gift med den ældre Frederikke Ditlevine Sixtus, som skal have været ved det kgl. Theaters Ballet. Hendes Død i 1827 averteres saaledes i Kjøbenhavns Adresseavis Nr. 197 23/8 1827:

"Med kummerfuldt Hjerte maa jeg tilkendegive Slægt og Venner, at min gode og retskafne Kone Friderike Ditlevine født Sixtus efter flere

Aars Svagelighed og et kort men smerteligt Sygeleje bortkaldtes fra denne Verden den 19de i denne Maaned. I 15 1/4 Aar var hun min kærlige og trofaste Ledsagerinde, min Trøst og mit Haabs Støtte, stort og uopretteligt mit Tab. De sande Venner og hæderværdige Familier, som i Særdeleshed under hendes fleraarige Kummer og legemlige Lidelser saa storligen lindrede hendes mange Sorger, modtage den inderligste Tak af mit erkendtlige Hjerte. Ogsaa Hr. Stadschirurg Løper bevidner jeg min hjærteligste Taksigelse for hans fleraarige utrættelige Bestræbelser for at lindre hendes haarde Lidelser; thi ikke formaar jeg paa nogen Maade at gengælde hans Uegennyttighed og Godhed.

K.C.Schmidt."

Der fortælles om Kjeld, at han holdt for meget af et Glas Vin. Men hvorfor drikker Jeppe? Man kunde tænke sig, at det har været et trist Liv for en ung Mand at leve i barnløst Egteskab med en sygelig Kone i 15 Aar, eller maaske er han ved Giftermaalet med en Balletdanserinde kommet i lystigt og letsindigt Selskab.

Fire Aar efter Konens Død faar han udenfor Egteskab en Søn; som dør, kun eet Aar gammel.

1834 har han aabenbart opgivet eller mistet sin Stilling ved Hospitalet, thi da gifter han sig i Kjøng paa Sjælland med Jacobine Pouline Lemming, Datter af Malermester Lemming paa Christianshavn. Deres to første Børn fødes her; men i 1838 er Kjeld vist igen i Kjøbenhavn, hvor det 3die Barn fødes..

1840 er han igen et helt andet Sted, nemlig helt ovre ved Løgstør i Løgsted, hvor han ejede Løgstedgaard og hvor de fire sidste Børn fødes og han selv dør 1846.

Han har vist til Tider haft det meget smaat; men han havde jo heller ikke Bogreb om Landvæsen, men skal have drevet det efter en Lære-

bog i Landbrug. Han efterlod da ogsaa ved sin Død Familien i meget smaa Kaar. Enken holdt Hjemmet oppe ved at have en Pøgeskole.

Skibsbyggerens andet Barn var Peder Jacob. Han blev Kunstmaler, og hans Levnedsløb beskrives som følger i P. Weilbachs: Nyt dansk Kunstnerleksikon 1897. 2 Bd. Pag. 397-98.

„Jacob Nielsen Smith, Portrætmaler, var egentlig døbt Peder Jacob Smidt, men kaldte sig saaledes efter sin Fader, Niels Pedersen Smidt (f.1764, d.1814), Skipper og siden Skibbygger i Hals og Randers. Stavemaaden af sit Efternavn havde han optaget efter en ældre Broder, der forandrede Navnet. Han var født i Hals den 16 Oktober 1792, og hans Moder hed Anna Marie f. Toyring (f.1767, d.1833). Først blev han sat til Handelen i Randers, hvor Forældrene boede i hans Opvækst, var derpaa nogle Aar til Orlogs og arbejdede 1818-20 som Skibbygger. Som saadan har han vistnok allerede besøgt Kunstakademiet, men fik nu Lyst til at være Maler og var allerede 1820 Elev af Akademiet, medens han samme Aar udstillede et efter et Kobberstik tegnet Billede.

Han var Elev af Eckersberg og har malet nogle Portrætter, saaledes sit eget Portræt, et Barns Portræt, Skuespillerinderne Jfr. Astrup og Md. Rind og flere. Et Maleri, som han arbejdede paa i det Haab at faa det fremstillet paa Udstillingen, skal en Kammerat af Nid have overhældt med en Syre, som fordærvode det. Denne Udaad tog han sig saa nær, at han blev syg og døde paa Frederiks Hospital den 28 Juni 1825.

(Priv.Medd. P.Hansen, Teaterhist. 2 Bd. 133. Akad. Reitzel. Udstill. Fortegn. Skifteretten.)

Hans Portræt af Md. Rind staar gengivet i P.Hansens Theaterhistorie 2 Bd. Pag.133. Baade Md.Rind og Jomfru Astrup var meget yndede

Kunstnerinder og den sidste en fejret Skønhed, saa man skulde antage, han havde Talent, siden han fik Lov at male dem.

Den tredje i Rækken var min Oldefader Nicolaj Schmidt, som jeg senere vil komme tilbage til.

Nr.4 var Christen Dørch, der som 13 Aar gammel Skibsdreng forliste med Galeasen "Cæcilie" ved Mandal i Norge og ligger begravet paa Kirkegaarden dér.

Nr.5 var Bjørn Thuren. Han kom ligesom de to ældre Brødre til Kjøbenhavn og blev Urtekrammersvend hos Grosserer Plum. Han fik en krank Skæbne og døde 30 Aar gammel efter aarelang Sygdom, plejet af sin Moder, som var flyttet til Kjøbenhavn. Hun averterer hans Død saaledes i Kjøbenhavns Adresseavis af 1830 Nr. 153:

"Idet jeg bekendtgør min Søns, Urtekrammersvend Bjørn Thuren Schmidts, Død d. 3^e April takker jeg af mit ganske Hjerte de ædle og gode Mennesker, der under hans mange og haarde Lidelser lindrede hans Kummer, og næst i Særdeleshed takkes hans Principal S.T. Hr. Grosserer Plum, der i hans Lidelsers 7 Aar aldrig aflod at vise ham Edelmodighed, forglemmer jeg ikke at takke Hr. Amtschirurg Løper, der med den største Velvillighed uden mindste Vederlag søgte at lindre hans Smerte. Ligeledes takker jeg de ærede Borgere, der førte ham til hans Hvilested, og for den Ere han blev vist ved at ledsages til Graven af hans Principal og en Del af hans Medcolleger. Fred med hans Støv, og Gud give mig Trøst og Haab til at bære en under mit Hjerte højst martrende Sorg.

Ane Marie Schmidt."

3 Aar efter dør dette haardtprøvede Menneske af Nervesvækkelse i Vartov Hospital og bliver begravet paa Frue Sogns Assistent Kirkegaard.

Hendes Død averteres i Kjøbenhavns Adresseavis 17/10 1833 saaledes:

D. 16' Oktober d.A. bortkaldte Herren til et bedre Liv vor inderligen kære Moder Ane Marie Schmidt f.Jacobsen, Enke efter forhen afdøde Skibsbygmester Niels Schmidt i Randers. Hendes Død var stille og rolig ligesom hendes hele Livs Vandel, og hun bar hendes sidste Lidelser med samme Taalmod, som de Sorger og Genvordigheder, hun næsten i hele sin Levetid var tilskikket. Hun vil vist derfor paa hin Side Graven modtage den Glæde, som i denne Verden var nægtet hende. Dette for os sørgelige Dødsfald undlader vi ikke at lade komme til Kundskab for Familie og Venner, der saa kærligen i hendes trange Kaar og mange sørgelige Dage rakte hende Hjælp og Trøst, og for hvilke vi aflægge vor inderligste Tak.

Den afdødes herværende

2de Børn.

Skibsbyggerens yngste Barn var Johan Frederik f.1802. Han blev ligesom sin ældste Broder exam. juris, men blev i Modsætning til denne en dygtig og velstaaende Mand. Han begyndte som Retsfuldmægtig og Auktionsholder, blev dernæst Boghandler (Blichers første Forlægger), og da han solgte Boghandelen til sin unge Nevø (min Morfader), købte han en større Gaard "Frederiksdal" uden for Randers.

Hans ældste Søn var Dr. phil. Overbibliotekar ved Universitetsbiblioteket (Udgiver af "Jammersmindet") Sophus Birket-Smith, som igen er Fader til Kay Birket-Smith, Grønlandsforskeren, Dr.phil., med mange videnskabelige Udmærkelser.

En Datter blev gift med Generalauditør H.C.Steffensen, og deres Søn er Professor ved Københavns Universitet.

En anden Datter blev gift med A.P.Kjær-Andersen, der en Tid havde Holtegaard paa Lolland, men solgte denne og endte som Assurance-agent og Branddirektør i Maribo.

To af deres Sønner fik et ret usædvanligt Levnedsløb og udviste baade Dygtighed og Tapperhed.

Julius Frederik Kjær-Andersen f.1875 gennemgik Officersskolen 1895-97, men da Faderen, grundet paa de daarlige Tider, maatte sælge sin Gaard og ikke mere kunde understøtte ham, rejste han til belgisk Kongo, hvor han i Løbet af 4 Aar gjorde en ualmindelig Karriere og kom hjem som Bataillonschef ("commandant"). Han rejste ud igen i Marts 1902, men døde den 11/11 1902.

Kai Kjær-Andersen f.1885 gennemgik Officersskolen, men rejste allerede 1911 til Algier som "Souslieutenant" i Fremmedlegionen. Han blev Premierløjtnant 1913 og Kaptajn i den franske Hær 1916. Han deltog i Verdenskrigen dels ved Zouavregimenterne dels i Flyverkorpsset og blev 1916 Ridder af Æreslegionen og 1920 Ridder af Dannebrog.

- - - - -

Jeg vender nu tilbage til Skibsbygmesterens tredjeældste Søn Nicolaj, som var min Oldefader. Han var født i Hals 1793, men kom som Barn med Forældrene til Randers, hvor han blev Snedkermester. I 1817 gifter han sig 24 Aar gammel med den 20-aarige Præstedatter Benedicte Maria Feilberg. I Randers Avis Nr. 140-1817 findes følgende Stykke:

"De højstærede Venner, som Aftenen d. 20 Novbr. ved Illumination ønskede at hædre min Søn Nicolai N.Schmidt og Jfr. Benedicte f.Feilbergs Forening, ville herved modtage det unge Pars som min ærbødige Tak.

Ane Marie, Skibsbygmester Schmidts Enke."

Mine Oldeforældre fik 10 Børn, hvoraf dog kun de 5 blev voksne, nemlig 3 Sønner og 2 Døtre. Af Sønnerne blev den ældste og den yngste Boghandlere og den mellemste Snedkermester. Oldefader var vist svagelig, led meget af Hoste (antagelig Tuberkulose) og døde ogsaa forholdsvis tid-

ligt, nemlig 1843. Hans Enke averterer hans Død som følger:

"Det blev i Dag min tunge Lod at bekendtgøre for Slægt og Venner, at min inderlig elskede og uforglemmelige Mand, Snedkermester Nicolai Schmidt, i Aftes ved Døden er indgaaet til en evig Fred i hans Alders . 49 1/2 Aar. I 25 1/2 Aar delte vi Livets mange Sorger og Bekymringer. 5 Børn modtager ham i Evigheden og 5 begræder med mig Tabet af en kærlig Mand og Fader. Kun Tanken om Genforeningen hisset kan lindre vor dybe Sorg.

Randers d. 14 Februar 1843.

Benedicte Maria Schmidt f. Feilberg."

Efter Oldefaders Død dreves Forretningen videre ved Sønnen Jens, som sammen med sin Moder og 2 ugifte Søstre blev boende i deres gamle Ejendom, en Toctages Bygning paa Hjørnet af Trangstræde og *Pøtsgade* Oldemoder døde 1861, og hendes Død averteres efter nyere Tidens Skik paa en ganske kortfattet Maade:

"At vor kære Moder, Benedicte Maria Schmidt f. Feilberg, 63 Aar gammel, Enke efter Snedkermester Nicolai Schmidt, i Dag ved Døden er afgaaet, meddeles herved sørgeligst Slægt og Venner.

Paa Søskenes og egne Vegne

N. Schmidt.

Randers d. 7^e Jan.. 1861."

Ved hendes Begravelse holdt Præsten følgende Tale, der vel nok maa betegnes som en karakteristisk Prøve paa en gammeldags knudret Prædiken:

"I kender vel alle det gamle Ord: "Kjærligheden begynder hjemme-fra". Hvad er det for et Hjem, hvorfra den skal gaa ud ? Ja, kære Venner, det er fra Hjerte, Sjæl og Sind. Og derfor, for at annamme den Kærlighed

arbejder hver rettroende Christen efter at knytte sin Tro til ham, der er Vejen og Sandheden og Livet, ved hvem vi alle alene kunne komme til Faderen, eller at knytte sit Hjerte til ham, der trøster alle de syge og saarede Hjerter, fordi han er Sjælens Læge. Det er det første sande Hjem; men fra dette Sjælens Hjem udgaar da Kjærligheden til alle de Huse og Hjem, hvori i Guds Navn de bygge og bo med hinanden. - Og naar den saa er blevet beredet i Sjælen og fremkaldt og vokset i Husene, viser den sig mod alle, med hvilke de troende Christne komme i Berøring.

Det Ord om Kjærligheden, der begynder hjemmefra, kom mig i Tanke, da det blev min Lod at skulle tale ved denne Søsters Grav. Jeg har kendt hende i mange Aar alt fra den Tid, jeg selv var et Barn; thi hun er opdraget her i Byen. Jeg har set hende i de mange Aar, jeg har prædikeret Guds Ord for denne Menighed, flittigt at søge Herrens Hus. Som det var Kjærligheden, der begyndte hjemmefra, der førte hende til Kirke; thi hun kom vistnok der for at høre om ham, der skulde være hende Vejen og Sandheden og Livet, ved hvem hun og ventede at komme til Faderen, hun gik vistnok derhen for at høre om ham, der ogsaa vilde annamme og frelse hendes Sjæl. Og den Kjærlighed hun saaledes viste for sit Hjertehjem, gik den da ikke frem i det Hus og Hjem, hvor hun byggede og boede? Var der ikke Kjærlighed imellem hende og den Ægtefælle, ved hvis Side hun nu hviler? Oh, de bare Byrden med hinanden og opfyldte saaledes Jesus Christus, den Korsfæstedes, Lov. Var der i det Hjem ikke Kjærlighed til Eder, i hendes Børn? I vide det nok, hvor stor hendes Kjærlighed har været! Hvor mange Byrder har hun ikke baaret for Eder? Hvormange fromme Formaninger, hvormange kjærlige Advarsler har hun ikke givet Eder? Oh, hendes Kjærlighed omsluttede Eder alle. Og den Kjærlighed, der var i Sjælens Hjem og Husets Hjem, udbredte den sig ikke til Alle, med hvem hun kom i Berørelse? Hører dog, kjæreste Venner, hun hviler i sin Grav, men hun efterlader sig

et hæderligt Eftermæle !

Men saa lader og os, vi som staa omkring denne Crav, begynde den Kjærligheds Gjerning hjemmefra ! Lader os begynde den med at arbejde for vort Sjælehjem, saa at Jesus maa være os Vejen, Sandheden og Livet, ved hvem vi kunne komme til Faderen, saa at Jesus, Guds Søn, maa være vor Frelser; da vil og den Kjærlighed, der er beredet i Sjælehjemmet, gaa ind i de Huse og Hjem, hvilke I bygge, og hvori I bo tilhobe ! Da skulle I Afgtefæller boe i Kjærlighed, I Forældre elske Eders Børn, I Husbonder elske Eders Tyende, og da skulle Alle, med hvilke I komme i Berørelse, velsignes med den Kjærlighed, der boer i Eders Hjerter.

Og Du Herre, vor Fader, som har vore Hjerter og Sjæle i Dine Hænder, hjælp os, at Kjærligheden maa begynde hjemmefra, saa at alt maa ske ved os til din Ære i Christus Jesus. Amen."

Snedkermesterens ældste Søn Niels (min Morfader), f. 1818, var bleven uddannet som Boghandler hos sin Farbroder; men paa det Tidspunkt, da Faderen døde, havde han forladt Boghandelen og var bleven ansat paa Toldkontoret. Han var en høj, køn ung Mand (han kaldtes i Byen "smukke Schmidt") og var dertil velbegavet og elskværdig, saa han kunde sikkert have gjort en god Karriere som Toldembedsmand; men indtrufne Omstændigheder bevirkede, at han vendte tilbage til Forretningslivet, som slet ikke passede for ham.

Paa en Danseskole gjorde han Bekendtskab med en ung Herremandsdatter fra Omegnen, Gjertrud Ane Marie Pind fra Thustrup, og de unge kom til at holde af hinanden, forlovede sig og blev gifte i 1844, da han var 26 og hun lidt over 20 Aar.

5' Kapitel.

Min Mormoder Marie Pind hørte til en vidtforgrenet Slægt, som efter Familietraditionen i det 17' Aarhundrede havde frembragt mange Præster. Slægten kan efter al Sandsynlighed - trods enkelte Huller i Stam-tavlen - føres tilbage til Christen Pind, som var Raadmand i Aarhus 1521.

Traditionen vil endvidere vide, at Slægten en Gang har hørt til den jydsk Lavadel; men da et af dens Medlemmer en Gang deltog i et Oprør og spyttede Kongen (en Christian, maaske Chr.II) i Ansigtet, blev Adelskabet forbrudt og han selv henrettet paa Torvet i Horsens.

Den ældste af Slægten, som jeg ved noget at fortælle om, er Jens Christensen Pind, f.1765. Han begyndte som Fæstebonde under Grevskabet Gl.Estrup, som den Gang var et meget stort Gods med Gaarde helt oppe ved Aalborg. Jens stod i stor Yndest hos Godsets daværende unge Besidder, Jørgen Scheel, og fulgte ham paa lange Rejser rundt paa det vidtstrakte Gods. En Gang sagde da Greven til ham: "Jens Pind, du er for god til at være Fæstebonde. Nu giver jeg Dig Karmark i Forpagtning." Senere fik han selve Gl.Estrup i Forpagtning.

Jens Pinds ældste Barn, Datteren Mette, blev født 1792. Samme Aar fødtes Grevens ældste Søn, Christen, og Jens' Kone, Ane Andersdatter, blev hentet op paa Slottet for at amme den lille Stamherre, der en Gang i Fremtiden skulde blive hendes Svigersøn.

Mette Pind blev gift med Pastor Brandt i Fauøing-Auning (se Wibergs danske Præstehistorie). Hun skal have været en glad og gæstfri Kone, som altid havde den fyldte Kaffekande staaende paa Kakkelovnen og nødte indtrædende Gæster med Ordene: "Aa, jo, en bitte Kop, en bitte Taar." En ung Søn, Aksel, døde af Brystsyge og ligger begravet paa Aarslev Kirkegaard. Hans Kæreste Constance Holm lod skrive paa hans Gravsten "Ikke død, kun gaaet forud", og kort Tid efter fulgte hun ham i Døden og blev begravet

i samme Gravsted. Mette havde ogsaa en Datter, Kirstine, som blev gift med Godsforvalter Madsen i Gjessing.

Efter Mette fødtes Jørgen 1794. Han drev særlig Studehandel. Han maa have været en dygtig Rytter, da han vandt en Sølvpokal ved et Vædeløb i Randers. Da han var 28 Aar, blev han gift med den 20 Aar ældre Mariane Dinesdatter (Anm.), Enke efter Ejeren af Krannestrup Hans Petersen Bech (d.1821). Der taltes meget lidt om Jørgen i Familien. Måske det ulige og barnløse Ægteskab ikke har været lykkeligt. Det hed sig nemlig, at hun drak, og han stod i et Kærlighedsforhold til en anden, med hvem han havde en Datter, der blev gift med en Apotheker i Grenaa. ^{Mariane} ~~Hans kone~~ døde 1855 paa Krannestrup, og han selv 2 Aar efter paa Gaarden Charlottenhøj.

Jens Pinds tredje Barn var Christiane (f. 1796). Hun styrede som ung Huset for sin yngre ugifte Broder Christen, medens han var Forpagter paa Schildenseje under Gl.Estrup. Den unge Grev Christen Scheel havde forelsket sig i hende og kørte derfor selv Korn til Schildensejes Mølle for at komme til at tale med hende. 1826 blev de gifte. Greven havde som ganske ung været gift eet Aar med Johanne Marie Sophie Lund, med hvem han havde en Datter Eleonora, som blev gift med Professor, Rektor Whitte i Randers. I sit Ægteskab med Christiane Pind var der 1 Søn og 4 Døtre.

Christiane skal baade have været smuk, klog og dygtig, og hun fik stor Magt over sin Mand. Da hun drog ind paa Slottet som Husfrue, skal der have været Opløsning og Uorden i alle Forhold. Det fortælles, at man kunde finde kostbart Sølvtøj skjult i Kaminer og andre underlige Steder, hvor det var gemt hen af utro Tjenestefolk til senere Realisation. Hun fik imidlertid sat Skik paa Tingene, baade i Huset og paa Godset, saaledes at hun opnaaede at kunne give alle sine Døtre en anselig Medgift og efter ~~la.~~ Godset i god Stand. Hun døde som Enke 1855

Anm. Se Frederik Barfoed: Slægterne Poulsen og Dinesen. Kjøbvn.1877, Pag.6.

Nummer 4 i Rækken var Apelone (skal rimeligvis være enten Abe-lone eller Apollone), som blev gift med en Landbruger Vilhelm Mohr. Han skal ikke have været heldig, og hendes eneste Barn, en Søn, var underbega-vet, drikfældig og hængte sig.

Nummer 5 var Christen. Han var en meget dygtig Mand af et re-præsentativt Ydre. Allerede som ganske ung, der fortælles 16 Aar, blev han Forpagter af Schildenseje, senere fik han Gl.Estrup i Forpagtning, og 1836 købte han den store smukke Hovedgaard Løvenholm. Han kaldtes for "Hofmanden". Han har antageligt lagt sig efter finere Sædvaner, saaledes klædte han sig altid i Kjole til Middag. Han blev gift med den langt yng-re Laura Faith, Datter af Ritmester Faith paa Oust Mølle (ogsaa kaldet Frøvadsholm) i Nærheden af Randers. Hendes Moder havde først været gift med Lars Ploug, en Broder til Carl Ploug, og giftede sig efter hans Død med Ritmester Faith, hvis Fader var kommet hertil fra England i Dronning Caroline Mathildes Følge, vist som Staldmester. Ritmesteren havde som ung kæmpet under den store Napoleon. Han talte altid fransk med Datteren i Hjemmet, og baade han og hans Hustru gav hende Interesse for Literatur og Kunst.

Hendes Forlovelse med Christen Pind fortælles at være kommen i Stand paa følgende Maade: Mellem hendes Bejlere var der to, som hendes Forældre syntes var passende Partier, den ene af dem var Christen Pind; men den unge Pige elskede ikke ham, men havde givet den anden Bejler sit Hjerte. En Vinterdag i Aaret 1830, da begge Frierne var indbudte til hen-des Hjem, blev det et Herrens Vejr med Storm og Snefog, saa Jord og Himmel stod i eet, Den pietistiske Moder fandt da paa, at Gud skulde foretage Udvalgelsen af den lykkelige Frier paa den Maade, at den af dem, der kæmpede sig gennem Uvejret og kom først, skulde være den udvalgte. Hen paa Eftermiddagen kom en tilsneet Rytter i blaa Kappe sprængende ind i

Gaarden - det var Christen Pind. Han kom først og vandt altsaa Prisen, men ikke den unge Piges Hjerte. Der fortælles, at hun om Aftenen paa sin Bryllupsdag pludselig var forsvunden. Man ledte alle Steder og fandt hende tilsidst siddende i al Brudestadsen paa Rullen i Kælderen. Hun sagde selv som gammel Kone: "Jeg har aldrig elsket min Mand; men det gik saamænd meget godt, der var jo ingen Illusioner, der skulde briste." Christen døde af Tuberkulose 1855 og efterlod hende en meget stor Formue. Hun solgte 1872 Gaarden og flyttede til Kjøbenhavn, hvor hun bedre kunde dyrke sine Interesser. Hun samlede i sit Hjem mange Skønaander og hjalp ofte unge fattige Forfattere. En af dem, der senere blev meget anerkendt, friede til hende. Hun svarede med det Udbrud: "Jeg troede dog ikke, De var saa pengebegærlig".

I Egteskabet var der flere Børn. Der var to Sønner, som begge døde ganske unge af Brystsyge. Den ældste naaede dog at blive Student. Den yngste søgte Moderen at redde ved langvarige Ophold i Italien, men det var forgæves, han døde og blev begravet i Palermo. Hun lod en italiensk Kunstner hugge begge Sønnerne i Marmor. De to smukke Buster paa Marmorsøjler staar nu paa Randers Museum. Foruden disse Sønner var der 3 Døtre, alle af et smukt Ydre. Anna blev gift med sin Fætter, Jægermester Jens Pind til Thustrup. Sofie blev som 18-aarig gift med den langt ældre Ritmester Othar Müller (Søn af General Müller), Ejer af Gaarden Lundberg. (Anm.). Efter at have sat 6 Børn i Verden døde hun 26 Aar gammel af Brystsyge. Jenny blev gift med Ritmester Poulsen, men hun døde og-----

Bog

Anm. I ~~sin~~ *Bog* "Den gamle General" af Bodenhoff findes følgende: "Næste Dag tog jeg (General Müller) til Øverrød, hvor jeg traf min Marie samt Fru Pind fra Løvenholm med Datteren Sophie, Othars unge smukke Forlovede....." Senere følgende: "D. 23 Sept. 1857 afrejste jeg (General Müller) til Othars Bryllup paa Løvenholm. - - Den unge 18-aarige Brud saa henrivende ud. De blev viiede i Gjessing Kirke; udkomne af denne gik de unge Folk til hendes Faders Grav, som er paa Kirkegaarden der. Derpaa kørtes til Løvenholm hvor der var stor Diner med mange Gæster, deriblandt hele den grevelige Scheelske Familie. - Der var adskillige gode "Haarpiske".

saa ung af Brystsyge. Een af deres Sønner er Professor ved Universitetet. Ove Poulsen.

Den eneste af Christen og Laura Pinds Børn, der opnaaede at blive gammel, var Datteren Anna.

Da hun var ganske spæd, kom hendes Farbroder Anders fra Thustrup med Familie paa Besøg. Under Samværets muntre Stemning satte de Fættteren, den lille 5-6-aarige Jens, op paa Bordet sammen med den lille Anna, for at han kunde drikke sin "tilkommende Kones Skaal". Hun voksede op og blev en henrivende blond Skønhed. Da hun en Gang var i Kjøbenhavn, vendte Folk sig om efter hende paa Gaden, saa yndig var hun. Hun fik en Gang fra en anonym Giver et smukt Sølvtoiletspejl med et Kort ved, hvorpaa der kun stod de Ord: "Jeg lyver ikke." Da hun var 15 Aar, blev hun virkelig forlovet med den ovenomtalte Fætter, Jens Pind. Hun blev dog ikke nu modtaget med synderlig Henrykkelse af hans Forældre, da de havde udset en af Kusinerne paa Gl.Estrup til Svigerdatter. Hun fik den Gang af sin Fader 50 Daler om Aaret til at klæde sig for, og i den Anledning sagde hendes Svigermoder til hende: "Det skulde mine Døtre aldrig faa, selv om jeg havde Raad dertil, - det er ækelt Ødsleri".

Den sjette i Rækken af Jens Pinds Børn var min Oldefader Anders Pind, som jeg vil omtale udførligen senere.

Efter ham kom en Datter, Mariane. Hun skal have været en meget betydelig Kvinde, elsket og beundret af alle, der kendte hende. Hun var meget stille, fin og zirlig. Der fortælles, at hun som ung gav sit Hjerte til en Adjunkt i Randers, men da han var fattig, maatte hun ikke faa ham, men blev gift med Mølleren i Aarslev Lars Peter Møller. Det var maaske Grunden til, at hun var saa stille. Hun beskæftigede sig med mange store og fine Haandarbejder, og da der var nogen, der spurgte hende, hvorledes hun kunde faa Tid dertil, svarede hun: "Jo, det er jo den ene-

ste Glæde, . jeg har." I Egteskabet var der to Børn, Mouritz, der arvede Møllen, og Jensine, der blev gift med en velstaaende Købmand, L.Blichfeldt i Randers.

Som de sidste i Børneflokket var der Nr.8, Christine, Nr.9, Maren, og Nr.10, Elisabeth Bolette. En af dem døde som ganske ung, og en af dem blev aandssvag efter at være kommen til Skade i 3-Aars Alderen. Hendes aandelige Udvikling stansede, saa hun f.Eks. aldrig kom til at tale rent. Hun var til stor Sorg for Familien, især da en samvittighedsløs Forvalter benyttede sig af hendes aandelige Defekt.

6' Kapitel.

Min Oldefader, den ovennævnte Anders Pind, var en varmblodig og hidsig Mand, men god og vennesæl og kunde omgaas alle Slags Folk. Han var ogsaa en ~~meget~~ dygtig Mand, der betød ~~noget~~ ^{much} paa sin Egn. Der fortælles følgende: Paa et Tidspunkt, da det ikke mere var Brug at køre med Stude, benyttede han endnu dette Forspand til ~~sine~~ ^{hans} Kørslor. Da saa en Gang Karlene, som skulde køre Studevognen, muggede og sagde, at Folk gjorde Nar af dem, svarede han stolt: "Saa sig I blot, at I kører for Ais Pind."

Hans Hustru var Karen Margrethe Møller fra Aarslev Mølle. Hun var en dygtig Kone af et roligt Gemyt og havde stor Magt over sin heftige Mand. Naar han var ved at forløbe sig, gik hun stille hen og tog hans Haand og fik derved Bølgerne til at lægge sig. Hun døde nogle og halvtreds Aar gammel af Mavekræft.

I Egteskabet fødtes 3 Børn, Gertrud Marie (min Mormoder), Anna og Jens.

Oldefader forpagtede som ung Tjele og Vingegaard, men 1832 købte han Hovedgaarden Thustrup i den skønne Allingaa-Dal et Par Mil Syd

for Randers.

Hjemmet var meget gæstfrit, og til Fester blev der intet sparet, men i det daglige Liv levedes der jævnt og nøjsomt. Da Oldefader en Hverdag kom ind til sin Søns unge Kone og saa hende sidde og brodere i sin "fine" Stue, udbrød han: "Nej, bitte Anne, man skal ikke sidde paa Fløjl til Hverdag."

Der fortælles følgende Anekdote om ham:

En Gang en af Karlene efter hans Mening svarede ham næsvist, gav han ham en Lussing. Karlen meldte det passerede til Herredsfogden, til hvem Parterne blev stævned. Da de var mødt frem, spurgte Anders Pind, hvormeget han skulde erlægge i Bøde, og da han havde faaet at vide, at det maatte blive en Rigsdaler, udbrød han: "Naa, koster det ikke mere, skal han sandelig have een til", og saa gav han Karlen en Lussing og lagde 2 Rigsdaler paa Bordet.

Han holdt meget af at spække sin Tale med Mundheld. Til fede Folk, som paastod, at de intet spiste, sagde han: "Der ryger ikke Bunker og Bjerger sammen af ingenting."

Men hvad der særlig skal mindes, naar Talen er om Anders Pind, er hans varme, opofrende Fædrelandskærlighed. Han var aldrig til Fest eller større Sammenkomst uden at udbringe en Skaal for "vor gamle Moder, Danmark." At det ikke kun var med Munden han elskede sit Land, viste han, da Krigen 1848 brød ud. Herom fortæller hans Søn i en Skrivelse til Ordenskapitlet. Jeg hidsætter Skrivelsen uden Afkortelser, da man derved med det samme faar noget at vide om Sønnens Liv.

"Til Ordenskapitlet.

Undertegnede Jens Pind er født paa Tjele i Viborg Amt d. 20^e Februar 1831 og Søn af derværende Forpagter Anders Pind og Hustru Karen Margrethe Pind f.Møller.

1832 købte min Fader Herregaarden Thustrup i Randers Amt, hvorfra jeg 7 Aar gammel blev sat i Skole hos en Lærer Würgler i Vester-Velling, indtil jeg i mit 10-ende Aar blev optaget i Randers lærde Skole, hvor jeg forblev til mit 16-de Aar, da jeg som eneste Søn skulde være Landmand.

Ved Oprørets Udbrud i 1848 meldte jeg mig til Tjeneste ved de jydsk Herregaardsskytter. Min Fader, som den Gang var en bekendt Patriot, udrustede mig med Hest og Vaaben ligesom han samtidigt skænkede 3 af Gaardens bedste Heste til Armeen og alt det Sølvstøj, som Huset ejede, til Nationalbanken, alt til Disposition til Krigsbestyrelsens Raadighed, til Hjælp til Krigens Førelse. Samtidigt var min Fader Formand for en Landstorm i de nærmeste Sogne, hvilken han tildels bevæbnede med Vaaben, som han for egen Regning købte i Randers, og hvor saadanne fandtes i Eggen. Selv deltog han i Øvelserne som ældre Mand med stor Iver.

Efter Slaget ved Slesvig 1848, da Tropperne laa paa Fyn, ansøgte jeg om at komme til Tjeneste ved 5te Dragonregiment som frivillig, hvorved jeg under Vaabenstilstanden gennemgik Ekserserskolen og blev udnævnt til Korporal. I Foraaret 1849 blev jeg udnævnt til Vagtmester og gjorde Felttoget med og deltog blandt andet i Slaget ved Kolding. 4' Decbr. 1849 blev jeg udnævnt til Sekondløjtnant.

I Januar 1850 blev jeg forsat til 5' Inf.Brigade som Ordonnans Officer, hvorved jeg deltog i Slaget ved Isted. Jeg kom samme Aar tilbage til Tjeneste ved 5' Dragonregiment, hvor jeg forblev til Tjeneste til Februar 1851 og lod mig da permittere med det ældre Mandskab, fremdeles staaende til Disposition, til jeg i Novbr. 1863 atter blev indkaldt til Tjeneste ved 5' Dragonregiment og blev i Jan. 1864 forsat til Tjeneste ved Krigstelegrafen under Oberstløjtnant Abrahamsen, hvorfra jeg ved Krigens Slutning søgte min Afsked.

Jordefærd. Jægermester *Pind* jordfæstedes igaar i Familiebegravelsen paa Høring Kirkegaard. Der var mødt et meget stort Følge, hvoriblandt Vaabenbrødrene med Fane. En Eskadron Dragoner ledsagede Ligtoget fra Hjemmet til Kristrup Kirke, hvor den tog Opstilling og hørte den afdødes Baare som var omvundet med Dannebrogssflag.

Dødsfald. Justitsraad Otto Høy, „Pindsminde“ ved Randers, afgang ved Døden Paaske-morgen i en Alder af næsten 84 Aar.

Oprindelig bestemt til Lærerstanden gif han dog snart over i det praktiske Liv og var i over 50 Aar Landmand, først som Forpagter af Lustrup, senere som Ejer af „Pindsminde“. Han var en fremragende dygtig Landmand og meget anset paa sin Egn saa at han trods sin stille Færd, der helt unddrog sig Opmærksomheden, snart blev dragen frem til mange Tillidsposter, da man forstod at værdsætte baade hans store Dygtighed og Retfærdighed; han var aldrig blandt dem, der trængte sig frem.

Af hans Børn vil den nylig udnævnte Forstander for Fr. den VII's Stiftelse paa Jægerspris, Cand. theol. A. T. Høy, være kendt for en større Kreds.

Dødsfald.

Justitsraad Otto Høy, Randers, tidligere Ejer af „Pindsminde“ og „Ejstrupgaard“, er Natten til Søndag afgang ved Døden, 84 Aar gammel. Den Afdøde var i sin Tid en af Egnens Foregangsmænd paa Landbrugets Omraade og beklædte forskellige offentlige Tillidshverv.

1852 kom jeg til Løvenholm i Gjessing Sogn som Forvalter (Anm.), blev senere Forpagter til 1863. 1854, 15' Juli, blev jeg gift med Anna Johanne Pind, Datter af C.Pind, Ejer af Løvenholm; vi havde 7 Sønner og 1 Datter.

Jeg blev Ejer af Thustrup, Hørning Sogn, 1860, som jeg solgte 1898. I den Tid, jeg boede paa Thustrup, var jeg en Del Aar Medlem af Sogneraadet og Formand, indtil jeg af Helbredshensyn rejste til Udlandet.

Jeg var Vurderingsmand for alle offentlige Midler efter Lov af 1869, Overmønstringskommissions-Medlem fra Institutionens Begyndelse indtil Dato og Medlem af Foreningen af Officerer udenfor aktiv Tjeneste og Krigsministeriets Delegerede i Mobiliseringstilfælde.

J.Pind,

Jægermester, Ritmester,

R.af Db. og Danebrogsmand.

En Episode fra Krigens Tid er fortalt mig af en Slægtning:

"Paa Thustrup blev Traditionen overholdt, f.Eks. var der altid to store aarlige Fester, d.3' Januar og Husfruens Fødselsdag d.6' Juli. D. 6' Juli 1849, da Familiens eneste Søn laa i Slesvig, fejredes som sædvanlig Fødselsdagen. Vårten og Gæsterne spaserede i den lange Allé, der førte fra den egentlige Have gennem Engene ned til Alling Aa. De forbavsedes alle over de underlig dumpe Drøn, der hørtes, og der udtaltes Formodning om Slag og Kanonskud. Da Vårtsfolkene og Gæsterne senere sad ved Festmaaltidet, kom en Dragon ridende fra Randers med en Meddelelse, modtaget gennem Krigstelegrafen, fra Sønnen: "Slaget ved Fredericia vundet - Rye faldet." - Den Stemning, dette Telegram fremkaldte, skal have været gribende. Vårten rejste sig og holdt en begejstret Tale".

Anm. Hos Onklen Christen Pind.

Oldefader blev for sine Fortjenester i Krigens Tid Ridder af Danebrog, hvilket i de Tider var en stor Udmærkelse for Folk udenfor Embedsstanden. Han kaldtes da ogsaa altid siden "Ridder Pind". Man maa ogsaa sige, at han fortjente denne Udmærkelse ikke saa meget for hans Gaver, Heste, Vaaben og Sølvtoj; som fordi han sendte sin eneste unge Søn til Kamp for Fædrelandet.

Da han var 58 Aar, fik han en heftig Forkølelse, som gik over til "galopperende Tæring", som man sagde den Gang. Han kæmpede imod Sygdommen og vilde ikke i Seng.; han vilde ikke være syg og svag. En af de sidste Nætter - eller maaske den sidste Nat - han levede, bankede det paa Ruden, og en Svigersøn, som vaagede hos ham, rejste sig for at se, hvem det kunde være, men den syge sagde roligt: "Du skal ikke gaa og se efter, for der er ingen. Det er kun et Varsel." Og der var heller ikke nogen udenfor.

Han døde den 25' Juli 1860 og blev begravet paa Hørning Kirkegaard. Der var et mægtigt Følge. Da Ligvognen havde naaet Kirkegaarden, var de sidste af Følget endnu ikke kommet ud fra Gaarden, og det drejer sig dog om en Strækning paa c: en Fjerdingsvej. Nedenstaaende Digt blev offentliggjort i Randers Avis ved hans Død.

"Du var forvist en Dannermand,
En af de rigtig gæve,
Og længe, længe vil forsend
Dit Minde blandt os leve.
Din aabne Haand, Din djærve Aand,
Din Tankes Lyn, Dit klare Syn,
Alt det vi ikke glemme.

Nu hviler Du i Gravens Skød,
 Til Domsbasunen lyder,
 Og af Alverdens svare Nød
 Den nye Jord frembryder. -
 Gid, da Du maa med Fryd opstaa
 Og skue glad Vorherres Stad
 Og Du med Dine samles.

21. Kapitel.

Som det fremgik af forannævnte Skrivelse til Ordenskapitlet, nød Sønnen en god Undervisning, derimod var de to Døtres boglige Uddannelse meget overfladisk. En Gang blev de f.Eks. undervist af en ung Mand, der var Landvæsenselev paa Gaarden. Han var Helt i følgende lille Tildragelse: En Vinteraften, da Gaardens Folk sidder samlede med deres forskellige Haandarbejder, er en af Pigerne falden i Søvn over sit Arbejde. Den omtalte Landvæsenselev snitter da et Par smaa Pinde og med Ordene: "Nu skal jeg spjælke Dine Øjn' " vil han sætte de smaa Pinde som Stivere i hendes Øjenlaag; men i samme Nu rejser Pigen sig og smækker ham en forsvarelige Lussing til stor Morskab for den øvrige Forsamling.

I Modsætning til den daarlige boglige Uddannelse, Døtrene modtog, lærte de derimod at bestille noget i Huset. Hver Morgen Kl. 4-5 maatte de op og tage Del i Husets Arbejde. Min Bedstemoder var en lille mørk Skønhed, fuld af Livslyst og Kraft og taalte derfor godt det strenge Arbejde, medens hendes yngre Søster ikke havde de samme Kræfter og derfor besvimeede en Morgen, da hun skulde op; saa hun blev for Fremtiden skaanet. Et lille Træk fra denne Tid. Min Bedstemoder havde en Gang uden Faderens Vidende sat et nyt Baand om hans Sommerhat, og som Tak for hendes venlige Betænkksomhed, forærede han hende en af sine Slipsnaale, et ganske lille malet Billede, omgivet af store og smukke Granater. Bedste-

moder gik hver Dag med Naalen, indtil hun som ældre Kone forærede alle sine Smykker bort for de sidste Aar af sit Liv kun at gaa i Sort.

Da hun var 16-17 Aar, boede hun en Vinter hos Venner i Randers for at lære at sy og gaa paa Danseskole. Dette Ophold blev skæbnesvangert for hende, da hun herinde gjorde Bekendtskab med den unge Niels Schmidt, som var ansat paa Toldkontoret. De unge forelskede sig i hinanden og blev forlovede. Det var ikke noget "godt" Parti for den velhavende unge Pige. Den unge Mand var hverken fornem eller velstillet; men køn, elskværdig og velbegavet var han, og i boglig Dannelse stod han langt over sin Kæreste. Han var paa det Tidspunkt ansat paa Toldkontoret; men efter sigende skulde Svigerfaderen ikke have syntes om, at hans Svigersøn skulde "springe for hvem som helst". Han lod ham derfor opgive Stillingen og købte hans Onkels Boglade til ham. Samtidigt købte han ogsaa en herlig stor Ejendom paa Randers Hovedgade (Torvegade 16), som bestod af to smukke Forhuse, et Sidehus og et Baghus, og her skulde saa Boghandelen have til Huse og de unge Folk have deres Hjem. Den 1.Maj 1843 udsendtes følgende Cirkulær:

"Undertegnede, der i omtrent 11 Aar har været beskæftiget ved Bog- og Papirhandelen her i Byen, agter i Løbet af tvende Maaneder at etablere en saadan Handel i Forbindelse med Kunsthandel. Til samme Tid attraaer jeg oprettet et musikalsk Lejebibliotek og et offentligt Læseselskab saavel for Byen som Omegnen o.s.v."

Ved Siden af Boghandelen havde han ogsaa Bogforlag (han var f.Eks. Blichers Forlægger), og senere oprettede han ogsaa et Stentrykkeri, der blev den vigtigste Forretning, efter at baade Kunsthandel, Boghandel og Forlagsvirksomhed var opgivet og kun Lejebiblioteket blev tilbage.

Desværre var hele denne Forandring i Bedstefaders Virksomhed ikke til Lykke for nogen. Han havde været bedst egnet til Kontormand og

havde ikke Sans for Handelsvirksomhed, saa dette Arrangement blev Kilden til hyppige økonomiske Vanskeligheder og mange Ærgrelser hele hans Liv igennem.

I Aaret 1844 stod Brylluppet mellem den 20-aarige Pige og hendes 6 Aar ældre Forlovede. Hun kom nu til at leve inde i Byen i 44 Aar lige til sin Død, men et Bymenneske blev hun aldrig. Hun følte sig paa en vis Maade som en fangen Fugl. Hver Dag i al Slags Vejr maatte hun en lang Tur onten i Byens Park eller udenfor Byen, hvilket var et Særsyn paa de Tider, da der ikke "spadseredes" ret meget og kun i smukt Vejr. De søgte ikke Omgang med Byens Folk, da Bedstemoder saa ned paa de andre Købmands-Madammer, som jo ellers vilde være den naturlige Omgangskreds.

Bedstefader delte ikke sin Hustrus Kærlighed til Landet og dets Befolkning. Han fandt, "der var saa langt mellem Maaltiderne paa Landet", d.v.s. han kedede sig derude. Han nærede ogsaa noget af Byboens gængse Foragt for Landboen, og hans livlige, lidt koleriske Temperament kunde ikke udholde den jævne Bondes sejge Langsomhed i Tanke og Tale, Ofte sad han om Lørdagen (Torvedagen) i sit Vindue og saa sig gal paa de skikkelige, intetanende Bønderkarle, der i lange Rækker vandrede forbi hans Vindue og fristede ham til Udbrud som "Knoldesparker" og lignende Haansord. Disse Udbrud gav maaske ogsaa Luft for en vis indeklemt Fortrydelse over, at han i sin Kones velhavende Familie var en Mindrømand, som maatte tage mod Velgerninger, og det var da en Lettelse for ham at udtale sig nedsættende om Landboerne i Almindelighed.

Men gav Lørdagen Anledning til Ærgrelse for Bedstefader, var det herlige Dage for min Bedstemoder. Straks om Morgenen gik hun paa Torvet, escorteret af en Bydreng med en stor Kurv paa Armen. Her færdedes hun muntert mellem Slagterboder og Bønder, der stod med Æg, Smør, Fjerkræ, Grøntsager og Blomster, og købte ind til Husets Behov og tilsidst en Bu-

ket af Aarstidens Blomster.

Naar saa den tidlige Middag var til Side, blev Kaffe-bordet dækket, og Bedstemoder var da Dagen igennem en straalende glad Værtinde for alle de kære Slægtninge og Venner, der var kørende til Randers i Anledning af Torvedagen og sjældent undlod at aflægge hende en Visit og faa en Kop ekstra god Kaffe med Kage til - og en munter Passiar.

Bedstefader opholdt sig ikke meget i Stuerne paa saadanne Dage, men passede sit Arbejde i Bogladen og Trykkeriet.

Trods denne og andre større Forskelligheder i Sympathier og Karakter blev Egteskabet dog meget lykkeligt.

Bedstemoder blev paa Grund af hele sin kraftige og viljestærke Karakter og ikke mindst paa Grund af Mandens og Børnenes beundrende Kærlighed den førende i Hjemmet, men hun var til Gengæld rede til at bruge alle sine Kræfter i deres Interesse og bringe ethvert Offer for deres Velfærd. ^{Bedstefader} Han satte sig aldrig op mod ^{hendes} Bedstemoders Ønsker og Arrangementer; naar det kom højt, kunde han ~~mukke~~ lidt og ved passende Lejlighed udbryde: "Ja, det er jo noget andet med Dig. Du er jo en "Ridderdatter"."

Hun var en meget dygtig og myndig Husmoder og kunde ogsaa i Anliggender, der laa udenfor det huslige Omraade, med Held tage Tøjlerne i sin Haand.

Da Bedstefader f.Eks. en Gang under en almindelig jydsk Handelskrise stod paa Fallitens Rand og af Forpinthed herover blev syg og gik til Sengs, forhandlede Bedstemoder med Kreditorer og Sagførere. Falliten blev undgaaet, men kun ved at optage Laen i Ejendommen.

Bedstemoder var en livsglad Natur og elskede Fest, Munterhed og Skønhed. Hun var ligesom Faderen i Besiddelse af en god Del Selvfølelse. Herom vidner et Par Anekdoter, for hvis Sandhed jeg dog ikke vil indestaa.

Hun var en Gang med sin Søster inde hos en Modehandlerinde for

at købe noget fint Kappepynt. Alle gifte Koner gik jo den Gang med Kappe. Modehandlerinden viste dem blandt andet en hvid Fjer sat sammen med hvide sølvindvirkede Silkebaand og bemærkede dertil: "Men denne Pynt fordrer baade Anstand og Mod." - "Jeg har begge Dele", sagde Bedstemoder og købte Herlighederne.

En Gang var hun hos Tandlægen for at faa en Tand trukket ud. Hun skreg højt af Smerte, og Tandlægen sagde ærgerlig: "Hvorfor skriger De, der ligger jo Tandem", hvortil Bedstemoder rask svarede: "Ja, men jeg vil skringe." Det minder om, hvad der fortaltes om hendes Fader. Han kaldte altid den bekendte Oberst Dalgas for Galdas; men da man en Gang gjorde ham opmærksom paa Fejlen, sagde han: "Jeg ved godt, han hedder Dalgas; men jeg kalder ham nu Galdas."

Bedstemoder yndede, særlig da hun blev ældre, at klæde sig mere efter sit eget Hoved end efter Moden. Hun gik saaledes med et Slags hvidt Skjortebryst omgivet af et bredt Silkebaand, der var bundet i en stor Sløjfe paa Brystet. eller ogsaa et trekantet Kniplingstørklæde anbragt paa samme Maade. Dertil yndede hun at bruge lyse Strømper og højhælede, nedringede Sko. Naar saa hertil kommer hendes mørke Ydre og hele Rejsning, kan man forstaa, at hun ikke saa ud som Folk er flest, og det forklarer følgende lille komiske Oplevelse. Hun var en Dag paa Thorvaldsens Museum med een af sine gamle Piger, som gik i ærbødig Afstand efter hende som en anden Tjener. Kustoden, der ønskede at være til Tjeneste med sine Oplysninger, henvendte sig til Pigen og spurgte i en hviskende Tone med Henblik paa Bedstemoder: "Hvilket Sprog taler den Dame", hvortil Pigen sindigt paa godt, bredt Jydsk svarede: "Hun ka' godt forsto Dansk". - Ja, hun kunde overhovedet ikke forstaa andet.

Bedstefader var i mange Retninger hendes Modsætning ogsaa i legemlig Henseende. Han var høj og mager og i sine yngre Dage ikke ret stærk

af Helbred. En Gang var han Døden nær, vistnok af Lungebetændelse, og med sine sidste Kræfter stønnede han: "Aarelad mig." Han blev aareladt og - kom sig.

Han var et venligt, kærligt og trofast Menneske, livlig og interesseret; til Tider kunde han blive heftig, men blev hurtig god igen.

Han kunde sommetider faa lidt originale Indfald.

Han havde saaledes en Gang i Bogladen en Lærling fra Landet, som trods det at han var Søn af en Lærer, var saa langt tilbage, at han krøb paa alle Fire op og ned ad Trapper; han kendte aabenbart kun Trapper og Stiger uden Rækværk. Da han ogsaa i andre Retninger manglede gode Manerer, engagerede Bedstefader for egen Regning en Underofficer til at give ham Timer i at gaa op og ned ad Trapper som andre Mennesker, gaa ud og ind ad Døre, tiltale Folk paa passende Maade og lignende nyttige Færdigheder. Efter endt Kursus overværede Bedstefader selv Eksaminen i disse mærkelige Fag. Byen lo lidt af Bedstefaders Paafund; men den unge Mand, der senere fik en større Forretning i Kjøbenhavn, skal have været Bedstefader taknemlig for hans Omsorg.

I Egteskabet fødtes 3 Børn. Aaret efter Bryllupet i 1845 fødtes min Moder, der fik Navnene Nicolette Benedicte Maria. 1848 fødtes en Dreng, André, og endelig i 1856 fødtes endnu en Dreng, Georg.

Alle tre Børn var baade i Karakter og Udseende meget forskellige, men de var alle af et kønt Ydre.

Min Moder var i sine første Leveaar et livligt, talende Barn med en hel Del Trods i sig. Naar hun havde gjort sig skyldig i en alvorlig Forseelse, og hendes Fader efter den gammeldags Opdragelsesmetode gav hende en korporlig Afstraffelse paa det dertil indrettede Sted, blev hun blot mere og mere trodsig og raabte: "Slaa bare til, slaa bare til. det gør slet ikke ondt." Anger og Graad kunde hun ikke bankes til. - André var et

smukt og blidt Barn, der var sin Moders Øjsten. Naar Faderen en sjelden Gang følte sig moralsk forpligtet til at give ham en Revselse, opgav han det i Reglen, inden han nogensinde fik begyndt, og sagde til Bedstemoder: "Jeg kan ikke, kan Du?" Hertil svarede Bedstemoder, karakterfast som hun var, men med blødende Hjerte: "Ja, hvis Du ikke kan, saa kan jeg."

Børnene var i høj Grad elskede i Moderens Barndomshjem paa Thustrup og havde mange glade Dage derude. Morfaderen holdt f.Eks. Børneballer for Moder, hvortil Regimentsmusiken fra Randers blev hentet, og hvor der udfoldedes en saadan forholdsvis Pragt, at de barnlige Deltagere var ganske imponerede og endnu som gamle Mennesker kunde mindes, hvor smukt og festligt det havde været. I Gaardens gamle, romantiske Have havde min Moder faaet et Stykke, som skulde være hendes Have. Her arrangerede hun om Sommeren Illumination, hvortil hun benyttede udhulede Asier med Lys indeni, som hun stak ned i Jorden i Krans omkring Bedene og inde mellem Planterne.

Det var under et Ophold herude, at Moder som 6-7-aarig Stump en Gang forfærdede dem alle ved i Drilleri at snappe en stor Stikkniv (en spids og umaadelig skarp Kniv, der bruges til Slagtning) og styrte afsted med den opad Trapper og nedad Trapper. Forfølgerne turde næppe søge at indhente hende, da de med Rædsel forudsaa, at hun under Jagten kunde snuble og jage Kniven i sig. Det gik dog imidlertid godt, og Kniven havnede paa rette Sted.

Et Vendepunkt i Moders Liv indtraadte, da hun kom i Skole. Den lange Skoletid, der varede fra tidlig Morgen til Kl. 4 med en Middagspavse, var sikkert ikke heldig for hendes mindre stærke Konstitution. Naar undtages den daglige Spadseretur med Moderen var næsten hele Dagen optaget af Skolegang og Lektuelæsning. Hun blev en stille og alvorlig, men i høj Grad pligtopfyldende Skolepige, og da hun ogsaa var velbegavet,

blev hun meget afholdt af sine Lærerinder. At hun dog ogsaa kunde være barnlig fjantet, herom vidner, at Naturhistorielæreren en Gang sagde til hende: "Nicolette, Naturhistorie er morsom men ingenlunde latterlig."

I Skolen fik hun en Veninde i Kathrine Mulvad. Det er betegnende for Moders Karakter, at hun kun havde denne ene Veninde, men saa varede Venskabet ogsaa hele Livet, og Kathrine blev hendes Børns kærlige "Tante". Imellem Moders efterladte Breve fandtes en Mængde fortrolige, kærlige Breve fra denne Veninde. Jeg vil meddele følgende Brev fra deres Ungpigeaage, skrevet i Horsens 1864, da det er betegnende for den Tids Udtryksmaade og ogsaa i andre Retninger kan have sin Interesse.

8' Kapitel.

"Min elskede eneste Veninde!

Endelig er den Dag da igen oprunden, at jeg kan, skjøndt desværre ikke mundtlig, saa dog skriftlig, tale med Dig, dyrebare Nicolette, efter hvilket jeg i saa lang Tid inderlig har længtes. Du kan vist fatte, hvor det har smertet mig, i over et Fjerdings Aar at have været berøvet den eneste Maade, hvorpaa jeg kan tale med mine kjære, kjære Venner, fra hvem jeg desværre lever adskilt, og især har det været tungt i denne Prøvelses Tid, da Tankerne i den næsten idelig søgte til mine Elskede i Hjemmet. Dette er første Gang jeg har prøvet paa at skrive, og min Haand ryster betydelig, hvorfor Skriften just ikke bliver skjønn, men det bryder jeg mig ikke om, da jeg ved, Du ikke seer derpaa. Jeg er begyndt paa dette Brev, skjøndt der ikke er Udsigt til at Du saa snart vil faa det, eftersom vi endnu have Tydskere her i Byen, og man taler om, at det vist vil vare længe inden vi faa dem herfra, og før kan Posten jo ikke gaa, men saasnart dette kan skee, haaber jeg ogsaa mine Breve skulle være færdige, thi jeg har jo nu ikke faa at skrive, hvorfor jeg er begyndt

saa betids, især da Dit vist ikke bliver let at faa Ende paa, eftersom jeg ikke tør skrive saa længe ad Gangen, og jeg dog har bestemt, at Du skal have hele min Lidelseshistorie. Ja, Du maa og skal høre den, thi det letter at tale om hvad man har lidt, og Du er den Stakkelt, der maa døie den, eftersom Du har den Ære at være min Veninde, og altsaa maa døie baade Ondt og Godt med mig. Altsaa maa Du fatte Dig i Ro til mit lange Brev og med Taalmodighed finde Dig i det Uundgaaelige, thi Du skal være Offeret, eftersom jeg ikke ~~mener~~^{mener} at pløge Fader ⁺ med en udførlig Skildring af min Sygdom, Georg ⁺⁺⁾ har baade hørt og seet den, og Peter ⁺⁺⁺⁾ kan have Bekymringer nok i denne Tid, dog hvis det kan trøste Dig at vide, at en anden skal lide det samme, kan jeg trøste Dig med, at Kirstine ogsaa skal have en Beretning, naar Touren kommer til hende, og forresten vil den heller ikke blive saa lang, som jeg først havde tænkt, thi der er nu gaaet saa lang Tid hen, at jeg ikke fuldkommen kan erindre alt, hvad jeg har gennemgaaet. Førend jeg skrider til denne Del, vil jeg dog først bringe Dig mit Hjertes bedste Tak for alle Dine kjærlige Breve, der var min Trøst og Glæde i min Sygdom, og som jeg bestandig imødesaa med stor Længsel. Ikke mindst takker jeg Dig for Dit kjærlige Brev paa min Fødselsdag, og den dermed følgende Eske. Saavel den som dens Indhold er saa yndigt, og dobbelt, fordi det kom fra Din Haand, min egen elskede og trofaste Veninde; og jeg beder Dig ogsaa takke Din Fader og Brødre for deres hjertelige Lykønskninger, det var saa morsomt og herligt at modtage en egenhændig Lykønskning fra min kjære Ven André, og min lille dito Georg, som jo er en hel Skrivemester. Til Din kjære Moder har jeg bestemt at indlægge en lille Billet, da jeg føler Trang til selv at takke hende for hendes Kjærlighed til mig, som hun lagde for Dagen, baade ved at skrive et langt og kjærligt Brev til mig og tillige ved at sende mig den

Enkemand
+)Enkemand++) Broder. +++) Broder.

yndige Møppe, ved at berede mig en saa glad Overraskelse, da jeg saa de bekendte Steder i min Fødeby, og allerinderst fandt min eneste Venindes yndige Hjem, oh, hvor var det smukt og kjærligt at berede mig denne Glæde; ved at see paa det gjennemgik jeg i Tankerne saa mange af de lykkelige Timer jeg dér har tilbragt, og tænkte mig snart siddende i Dit eget lille Kammer, hvis Vindue kunde sees ligesaa tydeligt som de andre, og snart tænkende, at jeg kom nede paa Gaden og kunde see Din lille Mut sidde i Hjørnevinduet og Din egen Høihed ved det, hvor Gadespejlet er anbragt. Ieg vil saasnart jeg bliver rask, klippe dette Photographie af Papiret, klistre det paa Velinpapir og sætte det i mit Album. Ieg er oppe fra Kl.3 om Eftermiddagen til Kl. 6 1/2, og nu idag har jeg skrevet hele dette Brev, men da jeg er bange for at anstrenge mig for meget, vil jeg ikke skrive mere idag, skjøndt Klokken kun er 5, men det er dog temmelig mørkt.

Nr.2. Idag begynder jeg nu paa anden Del af det Hefte Breve, Du modtager, og jeg sætter Nummeret ovenover, for at Du lettere kan finde Rede i dem, min kjære søde Nicolette, de bliver vist desværre gamle inden Du faar dem at see, thi idag have Østrigerne netop forladt Byen og ere dragne til Vejle, saa jeg begyndte allerede at haabe, at Posten igjen skulde komme til at gaa nordpaa, men den Beregning slaar vist feil, da der idag siges, at der skal komme 6000 Preussere herop. Vi havde første Gang en Officer og hans Tjener, som Tante var saa veltilfreds med, og de ligeledes, saa at da de kom tilbage fra Aarhus, hvortil de gik i det Haab om at fange de Danske, men fik i det Sted en lang Næse, da disse vare komne afsted til Als, kom Tjeneren løbende og skulde spørge fra Officeren, om de kunde komme til os igjen, og da vi netop ingen havde, var Tante jo meget glad ved at faa de samme, da de var saa rare. Officeren var en Østerriger, var nok meget køn, men jeg saa ham naturligvis ikke, da

Jeg ikke endnu kan komme ned i Stuerne. Han viste Tante hans Forlovedes Portrait, og jeg fik det at see, men saa yndig en Dame troer jeg aldrig jeg har seet, hun havde kort krøllet sort Haar, deilige mørke Øine og smuk Næse og Ansigtsform, men hendes Figur var noget svær, og Dragten ganske som vor. Officeren gav Onkel og Tante hans Portrait, da han reiste. Den Dag, de Danske var her i Byen, kom Peter herop ved Middagstid, men kunde kun blive en 5 Minuter, da de skulde marschere til en Landsby 1/2 Mils Vej herfra, og han havde været paa Vagt hele Formiddagen. Jeg var jo nok glad ved at see ham, men bedrøvet over kun at see ham, da vi jo slet ikke endnu kunde faa talt sammen, han lovede da, hvis det var muligt, at komme herind til Byen om Aftenen og han kom ogsaa Kl.7 spaserende i et helt Sneevejr. Hans Bestemmelse var at blive hos os til Kl.11, men ligesom han kom ind til Byen, blev der blæst Alarm, da man sagde, at Tydskerne var i Nærheden og der var ikke saa faa Danske her tilbage. Saa var Peter her kun et Quarteers Tid, da han jo ikke turde blive længere, fik saa en Droske og rullede afsted, saa den Glæde var kort, og det gjorde mig ondt, at han havde gaaet herind i det slemme Veir. Vi vare jo dog alligevel glade ved at de vare komne afsted, thi Dagen efter kom alt det tydske Rak, som vi siden har haft her i Byen. Du kan tro, at da de Danske vare her, havde Folk travlt med at beværte dem, hele Natten og Dagen gik Herrer og Damer ned ad Søndergade, hvor de fleste stod opstillede, samt ude ved Forposterne, og bare Spande med Tee, Kaffe, varmt Øl og Mælk samt Smørrebrød, Hvedebrød, Cigarer og alt muligt. Om Aftenen holdt her tæt ved en hel Afdeling Husarer, som vare saa sultne, da de havde været langt borte paa Vagter, og til dem lod Tante bringe Tee, Øl og saameget Sigtebrød, som de kunde spise. Nogle Familier kjørte endogsaa langt ud til Forposterne med Fødevarer. Nu have vi de Tydske at tractere, men det skeer rigtignok ikke med samme Lyst. Borgmesteren her i Byen tillige med

Amtmanden i Skanderborg vare kjørte til Rendsborg tror jeg, fordi de nægtede at lade Byen udrede en saa betydelig Sum, som Wrangel fordrede, og nu idag have de af samme Grund ført med sig den constituerede Borgermester, en gammel Agent Høier og en Kjøbmand Levi, saa nu er den Gang en af Byens Mænd bleven Borgermester. Folk have haft en uhyre Indquartering og tilsidst bleve Tydskerne saa fordringsfulde. Idag er her kommen en hel Del Preussere hertil Byen, og vi ~~h~~ente hvert Øieblik at faa Indquartering, der tales om, at Hovedquarteret skal være her i Byen, og saa faar den jo den Ære at indeslutte Hans Høihed General Wrangel. Du kan tro, jeg tænker med Gru paa, at der nu vil blive lange Udsigter til at faa mine Breve afsted. Det er forresten morsomt at see alle de forskellige Dragter, hvoraf nogle er smukkere end de Danskes, men de fleste ere grimmere.

Nr.3.

Idag kjære Nicolette har jeg bestemt at nedskrive den saa meget omtalte Beretning om min Sygdom, hvis Gang jeg dog er nærved at have glemt. Den første Tid havde jeg jo en voldsom Feber, og alle mine Lemmer vare stive og smertefulde, forøvrigt kan jeg utydeligst erindre den Tid, da jeg jo nok havde store Smertes men Feberen var saa stærk, at alt, hvad jeg sagde og foretog, jo var i en Slags Vildelse. Min Løge, Kammerraad Boeck, en rigtig rar, gift og ældre Mand, undrede sig over, at jeg ikke mistede min Forstand, og det var saamænd heller aldrig saa langt fra, thi netop i den Tid, da Feberen var værst, ringede Klokkerne 4 Timer om Dagen, og da Kirken ligger lige overfor Onkels Hus, kan Du tro, det ringede for mine Øren, jeg laa og sagde "ding dang" saalænge jeg kunde udholde det, og siden fortsatte jeg indvendig, det var en rædsom Plage, da jeg syntes at høre dem længe efter at de vare ophørte. I Begyndelsen haabede jeg jo at komme mig og reise hjem i Iulen, men det kunde jeg jo snart indsee var umuligt, jeg længtes saa uendelig efter Eder, og det var saa

slømt, at jeg ei kunde skrive. Iulen tilbragte jeg med at tænke mig imellem Eder, og om Aftenen forestillede jeg mig saa tidt, hvorledes I sade samlede som forrige Iul og saa bilde jeg mig ind, at jeg var iblandt Eder, saaledes som Du jo nok veed man kan ligge og tænke og bygge Luftkasteller. En Morgen vaagnede jeg i den faste Overbevisning at jeg var hjemme, thi jeg bildte mig ind, at Georg havde hentet mig i en lukket Vogn, og jeg syntes, Doctor Brodersen gik til mig, saa jeg var rent forstumlet, da jeg vaagnede, og vilde paa ingen Maade tro, at jeg endnu var her. Den værste Tour jeg havde var mit Bryst, der blev angrebet meget heftigt. Jeg havde først Smerter og Sting i den venstre Side, hvilket jeg jo længe har lidt af, hvorfor jeg fik 7 Iglers paa, som drak sig saa fulde i mit Blod, at de alle tilsammen døde. Hosten og Smerterne vedblev imidlertid, og saa fik jeg et spansk Flueplaster paa Brystet, ja Du kan tro, det var skrappt, jeg havde det ikke paa saalænge, og dog havde det, da Doctoren tog det af, trukket forneden paa Brystet en Vable, ja den saa saa fæl ud, den lignede ganske en af disse Brændevæbler, som Du nok har seet i Vandet. Den blev klippet, det kan nok være det gjorde ondt, oh ja, da han rev Plasteret af, skreg jeg dygtigt, thi der fulgte baade Skind og Blod med, saa at mit Bryst var revet op og bestod kun af en Masse Blod og Materie. Der blev lagt en Salve paa, som baade skulde trække og læge, og det blev skiftet hver Morgen, hvorved jeg led frygteligt, thi det sved og rev saaledes, at jeg i et helt Quarteer efter at det var skiftet maatte ligge og stønne af Smerte. Tillige var det saa slømt for mig at hoste, da hver Bevægelse gjorde saa ondt, jeg var rigtignok den Gang det daarligste, jeg har været, og jeg kunde nok mærke paa Doctoren, at han ikke havde det bedste Haab. Dertil kom, at Feberen vedblev at rase, og han ikke kunde faa Bugt med den. Det varede vist en hel Måned inden mit Bryst vilde læges, saa at det endnu er fuldt af Saar. Da den Dyst var over, begyndte

jeg at faa Lyst til at nyde en lille Smule Mad, thi hidtil havde jeg haft Modbydelighed derfor og kun nydt Vand, Medicin og Seltersvand, hvilket sidste jeg holdt saa meget af indtil Doctoren fandt paa, at jeg skulde drikke det i lunket Mælk, og det smagte saa væmmeligt. Da jeg imidlertid begyndte at føle Lyst til at nyde lidt blev min Hals saa daarlig, at jeg ikke kunde faa en Krumme ned, saa at jeg i lang Tid formelig sultede, thi det varede længe, inden Halsen kom sig, og da det var forbi, fik jeg Slimfeber, hostede Slim og Blod og andre Sager op baade Dag og Nat, det var en rædsom Plage, da det sommetider næsten var Opkastning af Slim, og min Vaagekone maatte holde mit Hoved saa fast, for at jeg kunde faa det op. Jeg fik en umaadelig Mængde Medicin, Piller, Draaber og især Sovepulver, hvoraf jeg fik et hver Aften, og jeg fik vistnok ialt en 50 Stykker, hvorved mine Nerver vare blevne saa frygtelig svækkede, men jeg maatte blive ved at tage dem saa længe, da jeg ellers ikke fik Søvn i mine Øine hele Natten. Min Føde var i lang Tid Champagne, Chocolate hver Morgen eller Mælk, og det varede længe, inden jeg maatte faa Øl, hvortil jeg fik en frygtelig Lyst, men saa fik jeg det naturligvis først med Vand og Sukker, og lidt efter lidt kom jeg dog saa vidt, at jeg kunde drikke tyndt Øl. Brød smagte jeg i lang Tid ikke, thi jeg maatte ikke faa Rugbrød, og kunde ikke udstaa hverken Fintbrød, Hvedebrød eller Kage.

Punktum for denne Gang siger Din Cathrine, thi nu skal jeg i Seng.

Nr.4.

Min kjære eneste Veninde!

Dette bliver vistnok Slutningen paa Heftet, thi idag have alle Tydskerne forladt Byen og ere dragne sydpaa, og da der tales om, at Forbundstropperne skulle komme herop, maa jeg jo see i Mellemtiden at faa mine Breve afsted, og da jeg absolut skal have skrevet til Fader, som nok længes efter at høre fra mig, maa jeg nok slutte lidt mere hovedkulds, end

jeg havde bestemt. Det var min Hensigt at skrive et lille Brev til Din Moder, men ifald der intet følger med, er det fordi jeg ei har faaet Tid, og jeg haaber da, at Du vil hilse og takke hende tusinde Gange fra mig. Jeg vil nu fortælle Dig den sidste Del af min Lidelse. Du har jo gjennem Faders Breve hørt, at jeg havde en Byld paa den højre Side, og Du kan tro, det var en! Hver Morgen og Aften klemte Doctoren en Mængde Blod og Materie ud, hvilket gjorde frygtelig ondt, da han vedblev dermed i lang Tid, i Haab om at kunne undgaa at skjære i den, men en Aften havde han sagt til Tante, at det maatte ske, da han var bange for, at det skulde blive til Brandbyld, og han talte endogsaa om at tage en anden Doctor med, hvilket dog ikke skeete. Jeg havde jo ingen Anelse derom, da de ikke turde sige mig det af Frygt for at jeg ikke skulde sove om Natten, og da Doctoren om Morgenen som sædvanlig skulde undersøge den, anede jeg intet, før jeg mærkede Kniven, først et Snit paa den ene Led og saa paa den anden, men du kan tro, jeg brølte, og dog gav Doctoren mig den Ros, at jeg havde været ganske flink. Jeg var glad, da det var overstaaet. - Kjære søde Du, Georg Petersen kommer og siger, at der gaar Stafet til Aarhus Kl.5, og da man ikke ved, om vi faar Tydskere igjon, maa jeg benytte Leiligheden og slutte mit Brev til Dig hovedkulds, da jeg haaber, Du hellere vil have Noget end Ingenting. Jeg har nu i en Fart skrevet til Fader, og Brevene skulle afsted, hvorfor jeg kun tør tilføie mit bedste og kjærligste Levvel, som jeg dog haaber ikke skal blive for altfor lang Tid. Hils Dine kjære Forældre og Sødskende tusinde Gange fra mig, og Du min elskede Nicolette modtag som altid kjærlige og hjertelige Hilsner fra Din efter Dig .

inderlig længselsfulde Cathrine.

Lad ingen see, hvor langt mit Brev er, saa lee de kun af os.

9' Kapitel.

Da Moder var bleven konfirmeret, uddannede hun sig videre i Engelsk og Klaverspil, og da hun baade havde gode Evner til Tegning og en mere end almindelig god Sangstemme, blev hun som 18-aarig sendt til Kjøbenhavn for at tage Undervisning. Hun boede i et af de hyggelige gamle Huse i St.Kennikestræde hos sin ugifte Farbroder, der ogsaa var Boghandler, og hans to ugifte Søstre. Hun lærte at male hos en den Gang kendt Kunstnerinde Emma Rønsholdt og tog Sangundervisning hos den meget ansete Sanglærer Carl Helsted. Blandt hans Elever var den senere saa feterede Opera-sangerinde Augusta Lütken; men han var aabenbart ikke saa begejstret for hendes Talent; han kaldte hende en "Syngemaskine". Moder havde en stor, frisk Sopran, som han sagde, han nok skulde faa noget ud af, hvis han blot maatte beholde hende, til hun var helt færdig; men hun skulde desværre kun blive 1 Aar i Kjøbenhavn, da der ikke var Tale om at uddanne hende til noget Selverhverv, skønt Moder selv havde stor Lyst dertil. Med Hensyn til Malerkunsten naæede hun aldrig videre end til at male gode Kopier. Efter Kjøbenhavnsopholdet kom hun saa igen hjem og skulde nu gaa hjemme og kun være "ung Pige"; men hun fik dog efterhaanden nogle Elever i Sang, hvilket interesserede hende umaadeligt.

Nogle af hendes "Fornøjelser" var at deltage i Klubballerne. Hun selv havde meget ringe Lyst til den Art Selskabelighed; men Moderen holdt af at pynte sin kønne, mørke Datter i lette, hvide Kjoler med hvide Blomster i det sorte Haar og vise hende for "Selskabet". Naar Klokken var bleven 10, var Moder og Bedstefader lige søvnige og enige om, at nu havde de nok af Ballet og længtes blot efter at komme hjem, medens Bedstemoders Festglæde endnu langt fra var tilfredsstillt.

Da Moder var 19 Aar oplevede hun Krigen 1864. Inden Fjenden rykkede ind i Byen havde Bedstefader gravet al deres Sølvtoj ned i Tørvehuset

i Gaarden. Fjendens Indtog i Byen skete gennem mennesketomme Gader, hvor alle Vinduerne var tildækkede. Bedsteforældrene havde en Del fjendtlige Officerer i Indkvartering, men fik intet at beklage sig over. Bedstemoder tog det fornuftige Parti at sørge ordentligt for dem og give dem god Mad. Uden at de opgav noget af deres nationale Værdighed, var der derfor et godt, ja for enkeltes Vedkommende nærmest venskabeligt Forhold mellem Værtsfolkene og de ubudne Gæster. De vilde ikke behandle Enkøltpersoner som Fjender, og det blev saa meget lettere for dem, som de havde sydtyske Officerer, der hadede Krigen og Prøjserne ligesaa inderligt som de Danske.

Det var dog ikke alle i Byen, der bar sig ligesaa fornuftigt ad. Nogle Folk vilde hævne sig paa Fjenden ved at give de Indkvarterede daarlig Mad og daarlig Behandling. Disse Folk fik da ogsaa raat for usødet, og den daarlige Mad tilligemed Servicet blev f.Eks. smidt ud af Vinduet.

Bedstefader oplevede dog en ubehagelig Episode. En Gang da han kom ind i Dagligstuen, traf han sin unge Boghandlormedhjælper, der var bleven ganske utilregnelig af Had og Hævntørst, i Færd med at overfuse en af de tyske Officerer paa det frygteligste. Bedstefader fik imidlertid den unge Mand ud af Stuen og gjorde en Undskyldning paa hans Vegne, og Officeren gjorde intet ud af Sagen, formodentlig af Hensyn til sine gode Værtsfolk.

Foruden Indkvartering medførte Byens Besættelse ogsaa den Ubehagelighed, at Byens Borgere ikke frit kunde færdes ud og ind af deres By. Bedstemoder og Moder blev en Gang paa deres daglige Spadseretur stanset af en tysk Skildvagt og maatte med Ergrelse vende om. De var Fanger i deres egen By.

Fra denne Tid skriver Bedstefader følgende Brev til sin Bro-

der i Kjøbenhavn:

Randers 16 Mai 1864.

Kære Broder!

Du kan tro, at det har været mig og mange med mig her i Byen en forfærdelig Tid, navnlig fra d. 29' f.M., da vi blev besatte af Fjenden. Den Eftermiddag Kl.3 kørte jeg med 3 gode Venner til Østvad (?) Kro og der blev vi tagne til Fange af en lille ung Husarløjtnant. Det var ikke videre godt Vejr, og vi drak os derfor en varm Eggesnaps og begav os paa Hjemvejen til Randers; men da vi naaede Løjtnanten med hans Kolonne, bød han os at blive ved Trainet, hvilket vi jo slet ikke syntes om, - at komme saaledes tilbage til Randers. Jeg fik da udvirket, at vi maatte køre i Forvejen, og vi kunde saaledes melde Byens Indvaanere, at 3000 Røvere vare i Anmarsch. De kom da ogsaa og blev indkvarterede, behandlede med Alvorlighed, men fik, hvad der var rimeligt.

- - - - - Vi have navnlig oplevet 2 slemme Dage her i Byen, da Officererne tog Indvaanernes Varer og forseglede næsten alle Manufakturbutikker, ligeledes hos flere Høndværkere, - naturligvis efter Wrangels Ordre. En Morgenstund Kl.8, da jeg kom hjem med min Kone og Nicolette, fandt vi Bogladen besat med 2 Mand; imidlertid slap jeg med Skrækken; thi de kunde intet finde, som de havde Brug for; men det var et haardt Syn at se hele Gadens Butiker besatte. Og saa Heste- og Studerøveriet ! Ja, man kan ikke let gøre sig noget Begreb om at være occuperet af saadanne Røvere. Iøvrigt er saavel Officerer som Menige meget høflige, og der forefalder kun meget faa Skandaler og Spektakler her i Byen. Jeg har naturligvis temmelig stor Indkvartering, gerne 2 Officerer, 3 Oppassere og 5 Heste. Det generer naturligvis i mange Retninger. Med to Majorer har jeg især haft heftige Disputer, og de troede begge, at vi Jyder ikke var enige med

Kjøbenhavnerne og Ødaskerne; men jeg svarede jo, at det aldeles ikke var Tilfældet og at alt, hvad den liberale Regering og navnlig det afgaaede Ministerium havde gjort, havde alle Jyders udelte Bifald. De kunde tage alt, hvad vi ejede, og drive os ligesom vore Heste og Kvæg hjem til Tyskland, vi vilde altid vedblive at være danske. Ja, han maatte agte Jyderne og havde ingenglunde troet, at vi vare enige med Kjøbenhavnerne.

Handelen var naturligvis meget slet; thi jeg har i den Tid ikke solgt for 1 Sk. til Byens Indvaanere. Jeg har derimod solgt en Masse Brevpapir med Prospekt af Randers, ligesom ogsaa selve Randers i stort Format.

Vi have jo store Udgifter, men faa jo endnu større lidt længere hen. Nu vil det vise sig, hvorledes Kjøbenhavnerne vil behandle de betrængte Jyder, thi alle Forhold er naturligvis forrykkede for lange Tider. Nu gives Kjøbenhavnerne anden Gang Lejlighed til at knytte Jyderne nærmere til sig; men jeg har destoværre lidet Haab derom; thi de tage neppe Hensyn til vore Udgifter og forkvaklede Forhold. Dersom jeg ikke havde haft at gøre med Indretningen i mit Baghus til Foghs Bog- og Stenstrykkeri (Anm.), havde jeg neppe holdt det saa godt ud, som jeg har; thi dette har optaget meget af min Tid. - - - -" . :

En hel Del uhyggeligere kunde Indkvarteringen blive ude paa Landet. Min Mand, hvis Fader ejede en stor Bondegaard 1 Mils Vej fra Horsens ved Hovedlandevejen til Skanderborg, havde flere uhyggelige Erindringer fra den Tid. Han saa f.Eks. en Gang en fjendtlig Officer eller Underofficer sætte Faderen en Pistol for Brystet, medens han spurgte, om der fandtes danske Soldater paa Gaarden.

En Aften kom Faderen ind til Familien og sagde til dem, at de

Anm. Sikkert det Trykkeri, Bedstefader senere overtog.

alle skulde beholde Klæderne paa den Nat, mens han selv vilde vaage. Han kom nemlig lige fra Laden, hvor han havde set de fjendtlige Soldater benytte omvendte Neg til Lysestager, saa der var overhængende Fare for, at de skulde brænde Gaarden af.

Det hændte ikke sjældent, at fjendtlige Efternølere listede fra Landevejen ned til Gaarden og tiggede Æg, som de slugte paa staaende Fod. En saadan blev en Gang overrasket af en Overordnet, som drog sin Sabel og jog ham med Skældsord og frygtelige Slag af den flade Klinge ud af Gaarden. Min Svigerfader havde helt ondt af den stakkels Fyr.

Som et Kuriosum vil jeg gengive et Par Breve fra en af de hos Bedstefader Indkvarterede, en Sydtysker som havde været her saa længe, at han kunde udtrykke sig som følger:

"Min agtelsesfulde Fjende!

Jeg takker meget for Deres venligste Hilsener, og dermed de se, at jeg nog har beholde en lit fra danske Sprog, saa skriver jeg en par Linie danske og vel ønske, at De mig forstaa.

Jeg har fra Deres Herre Fader hørt, at De var syg. At beklager jeg og vel ønsker, at De nu igen ganzske sund wære.

Vel De nog ikke til Tyskland ? Her er det smuker end i Jylland. De troer at ikke og derfor rejsere De hellere til Kjøbenhavn, nu! der er det ogsaa smuk.

Spiller De ogsaa nog flittig Piano ? Jeg vel De gjerne spiller høre, men jeg kan nu ikke mehr. Maaske høre jeg De nogen Gang. Jeg glaed mig derfor.

Wat gjort Frøken Mulvad ? Jeg haabe, hun er nu sund. Jeg beder Deres fro mig hilsen. Ligesaa Frøken Boldsen.

Frøken Schmidt ! maa jeg være saa fri at beder De for en Photographi for min Tant, hun vel gjerne har Deres Photographi, i Album

og vil gjerne give derfor eller derimod hendes Photogr.; men De maa derfor ikke blive Hovmodig; forbliv De altid naturlig, som De har Wert, det er meget smuk.

Jeg føle, at jeg kan bedder taler end skriver. Enhver Sag vel have sin Tid, derfor Undskyld De mig, naar jeg nu ophøre mit Brev.

Nu Farvel Frøken Schmidt, udlee De mig ikke, jeg kan ikke bedder skriver, jeg var ikke paa danske Scole.

Jeg hilse De ret venlig og beder Dem, behold mig i godt Minde.

Erbødigst

Wilhelm Nägele.

Frankfurt den 29^e Oktober 1864.

Her er et Brev til Bedstemoder:

God Dag Fru Schmidt!

For Deres behagelige Hilse siger jeg hjertelig Tak. Jeg vel nu gjerne meget scribe, men jeg kan ikke godt, og wår det mig behageliger, naar jeg kund personlig med Dem taler.

Jeg haab, De nog en Gang see igjen, maaske det naeste Aar, thi disse Aar (der menes sikkert "dette Aar". Udgv.) er det ikke muligt, fordi Indstilling, eller bedder Ansøgning til det Preuss Ministerium sendet en. Det er ikke godt wert.

Na! De har nu mere Fred, og det er bedder, end at jeg nog maa kommer til Randers.

Med Fornøjelse tænker jeg paa min Ophold i Randers og siger Deres for Opmærksomhed min hjertelige Tak.

Disputerer De nu med Herrn Jensen allene. Han gav mig Ret, det veed jeg. Jeg beder ham hilse. Ogsaa Deres Fru Søster og smukke Fru Møldrup.

Nu faar De snar Bal og Conzert, da kan De glæde sig. Jeg vel ogsaa gjerne gaaer med, naar De medtage mig, men De vel ikke og derfor bliver jeg hjeme. Meget Fornøjelse!

Gaar De ogsaa nok spazeren om Morgen? Wi har her nog smuk Vejr, jeg ønske, at i Randers ogsaa ere.

Jeg bliver om Morgen hjeme og koge mange Gange The; thi see jeg paa Vindur i Havne eller spazere en lit i Havne, og thi maa jeg paa Bureau indtil Glocken 1. Thi gaar jeg drikke Kaffe og læser Aviser. Glocken 2 eller 2 1/2 igen paa Bureau indtil Glocken 5 eller 6. Thi spiser jeg, gaar i Theater eller Conzerte eller hjem og spiller med min Herren i Huse Skak. Glocken 9 eller 10 ligger jeg mehrendels i Seng. Søndags reisere jeg sædvanlig paa Land.

Min Bolig ere hos en Laerer med Navn Weiss, Reuterv. Nr. 10 i en smuke Havn. Jeg har kun en Værelse og ere tilfreds.

Hr. Weiss har 2 Søner og 2 Datter, nog lille, i Alder fra 7 indtil 14 Aar. Hans Kone er ikke smuk. Thi bor nog en Portrait Maler i Huset. alt behagelig Folket.

Nu veed De Alt, wat jeg gjører. Kan De nu ogsaa min daaligt dansk forstaa? Jeg vel ønske det, ellers kan jeg Deres ikke mehr skriver og det beklager jeg.

I Haab at De mig beholde i Deres gode Erindring, sender jeg mange hjertelige Hilsner.

Med Agtelse

Deres ærbødigste

Wilhelm Nägele.

Frankfurt a/M. 29' Oktober 1864.

Har De ingen Nyheder? - Jeg er nysgerrig.

N.

10' Kapitel.

Straks efter Krigens Slutning fik Bedsteforældrene dansk Indkvartering deriblandt 2 unge Secondløjtnanter. Den ene af dem forelskede sig i Moder, den anden syntes godt om hendes Veninde Kathrine Mulvad; men det blev dog ikke til noget. Men de unge Mennesker fik hyppige Besøg af en Kammerat, min Fader, der var indkvarteret andet Steds i Byen, og paa den Maade lærte Fader min Moder at kende, og i Sommeren 1865 blev de forlovede. Han var knap fyldt 22, og hun knap 20 Aar. Der begyndte nu en lang, fem-aarig Forlovelsestid, som sikkert ikke altid har været saa let for Fader. Han besad meget af den gammeldags Lyst til at sætte den Elskede i Bur og skjule hende for profane Blikke. En Gang, da Moder havde sunget til en Kirkekoncert, blev han meget vred og sendte hende Breve fulde af Bebrejdelser i den Anledning. Fader havde i Forlovelsestiden sin Tjeneste i Kjøbenhavn og gennemgik bl.a. den militære Højskole.

Senere paa Sommeren 1865 kom Moder til Kjøbenhavn for at blive præsenteret for Familien paa Bernstorff. Hun blev modtaget med Glæde og Ærlighed baade af gamle og unge, og selv blev hun ganske indtaget i sin Svigermoders fine Personlighed. Den yngste Svigerinde, Tante Line, fortæller om dette Besøg:

"Jeg kan huske, at Nicolette var hos os, da Moder og Anna levede, d.v.s. jeg kan ikke huske hende selv, men derimod at Gæsteværelset blev gjort i Stand. Det var ovenpaa og med Glasdør, og efterat Nicolette havde boet der, knyttede jeg altid mine Forestillinger om Prinseesser til det Værelse. I min Bevidsthed rangerede Nicolette altid efter Kongefamilien; der var noget fremmedartet og dog uhyre venligt udbredt over hendes Væsen, hvilket var i høj Grad tiltalende. Hvad hun forærede bort, var ogsaa altid saa fint og nydeligt. Jeg kan huske, at jeg en Gang fik en hvid

Muffe og Krave, som hun selv havde lavet, og jeg var henrykt."

Endnu i Sommeren 1865 var alting lyst og godt for Familien i Bernstorff Slotsforvalterbolig. Tante Line fortæller et Par Smaatræk om Fader.

"Min første Erindring om Ditlev knytter sig til "Brødrehøj". Han var den Gang Dragonløjtnant i blaa Uniform og Hjelm. I Kaadhed tog han en Gang og satte min elskede "Vibba" i Hjelmen og løftede den op over sit Hoved. Hunden syntes selvfølgelig ikke om den Himmelfart og sprang ud. Naa, - den kom ingen Skade til; men den kunde jo nok have brækket Halsen, og jeg var meget fornærmet, endskønt jeg ellers havde stor Erbdighed for den flotte Officer og sagde "De" til ham, indtil de gjorde mig opmærksom paa, at det jo var min Broder.

Ditlev forærede mig senere en fin A.B.C.Bog med en stor Hane paa første Side, og der læa en Dalor, og jeg fik Løfte om een til, naar jeg havde lært Bogstaverne; den tjente jeg imidlertid ikke, da Anna og senere Moder blev syg; jeg gjorde saa selv et Forsøg paa at trykke en Daler ud af Hanen, men det mislykkedes - mærkværdigt nok !!"

Paa et senere Tidspunkt i Forlovelsestiden (1868), da baade Faders Moder og Søster vare døde, skrev Moder, mens hun var paa Besøg dels i Kjøbenhavn og dels paa Bernstorff, følgende Brev hjem til sin Moder.

Brevet er udateret men skrevet paa

"Bernstorff Tirsdag Formiddag".

Min egen lille Mut!

Jeg længes saa meget efter at faa Brev fra Dig, og jeg troede, at Du idag havde sendt mig et, da jeg heller intet fik igaar i Kjøbenhavn; men nu vil jeg fortælle Dig lidt om min sidste Rejse, som rigtignok var langtfræ behagelig; men det var det afskyelige Vejrs Skyld. Som Du ved,

kom jeg ind Søndag Morgen (Anm.1). Ditlev modtog mig paa Banegaarden, og det var ret godt Vejr; saa han havde bestemt, at vi skulde tage lige til Frederiksberg; jeg skulde imidlertid ind til Nathans (Anm.2) med en lille Pakke med Galosker og Sko i, saa vi maatte først ind til Byen med den; men saa spadserede vi to til Tivoli, satte os i en Sporvogn og kørte derud, spadserede lidt omkring og til Vandbasinet, og saa købte Ditlev Billet til den zoologiske Have, og det morede mig mageløst at gaa derinde. Jeg havde hele Tiden sagt til Annina (Anm.3), at jeg gerne vilde med derud, naar hun tog derhen; men en skøn Dag fortalte Fader, at han havde været der med hende; hun er saa forhippet paa at faa alting slugt, at hun rent havde glemt mig; men Ditlev havde hørt, at jeg gerne vilde der, og havde bestemt at gaa derind; derfra gik vi ned til Josty, Konditoren, og drak Chocolate og Kaffe; men saa begyndte det at regne, og vi maatte opgive at tage hen paa Fuglemuseet, som Ditlev havde bestemt, men derimod sætte os i Sporvognen til Tivoli; men da vi kom der, regnede det mere end nogensinde, og da det var saa uheldigt, at jeg ingen Paraply havde taget med fra Bernstorff paa Grund af det gode Vejr, første Gang jeg har stolet paa det, saa maatte vi tage en Droske og kørte til Onkels (Anm.4) for at træffe de andre og høre, om de havde nogen Bestemmelse for Aftenen. Da vi kom der, traf vi kun Tante, hele Personalet var paa Musæerne, saa sad vi da der til Kl.2, det regnede baade stærkt og uophørligt. Ditlev maatte blive, han havde ingen Paraply at gaa hjem med,

Anm.1. Fra Bernstorff til Kjøbenhavn.

- 2. En jødisk Købmand, der tidligere havde boet i Randers, og hvis Datter Bolette, Moder havde gaaet i Skole med.
- 3. Annina Boldsen var en anden Skolekammerat, som var med ovre i Kjøbenhavn, men som Moder egentlig ikke brød sig om.
- 4. En rig Grosserer af Bedstefaders Slægt, som boede i Amaliegade. Hans Datter blev gift med den senere Minister Hørring, men døde ung.

saa kom Fader, og Annina skulde ogsaa spise til Middag hos Onkels, men hver havde sin Bestemmelse for Dagen; Annina og Bolette skulde i Kasino, Fader og Nathan i det kongelige Theater, og det var for sent at faa Billetter til Ditlev og mig, altsaa vi maatte blive hjemme, hver ved Sit; han spiste hos Onkels, jeg gik til Nathans, da Annina sagde, de ventede mig, som de forresten ingen Grund havde til, da jeg ikke havde lovet dem bestemt at komme at spise, men for ingen Vrøvl at faa, gik jeg derhen, og det blev overordentlig vel optaget. Da Ditlev havde spist, kom han for at hente mig ud til sig (Anm.1). Det regnede hele Tiden, og jeg havde taget min gamle sorte Silkekjole paa, men da vi kom udenfor tog det saa voldsomt til, at selv Ditlev kunde indse, at det ikke kunde gaa an, jeg gik derned, og vi vendte om i Fiolstræde; men Vandet løb af mig, da vi kom til Onkels, i den Grad, at der blev en hel vaad Krands paa Gulvet, hvor jeg stod, og jeg maatte baade af Kjolen, Strømper og Støvler, som blev hængt op at tørres og jeg kom i Tantes ternede Kjole og Faders Morgensko, Du kan tro, jeg saa nydelig ud, og det Kostume blev jeg i til Klokken 8 1/4 om Aftenen. Efter at vi havde spist til Aften hos Onkels, saa var min Kjole lidt tør, saa fulgte Ditlev mig til Nathans, hvor der naturligvis ingen var hjemme uden Figen. Fru Nathan var gaaet i Byen med Hødevig, saa sad Ditlev og talte med mig til Kl.9, og saa gik han, den Stakket. Han havde ikke været af Støvlerne siden 8 om Morgenen og ikke haft megen Glæde af Dagen; da Du ved, at han ikke kan holde ud at være uden Beskæftigelse i mange Timer eller gaa saaledes at drive en hel Dag igennem mellem fremmede Mennesker, saa den Søndag var ikke saa rar, jeg savnede min Muts hyggelige Stue i det uhyggelige Vejr, ja, Ditlev og jeg følte os saa husvilde, at vi tænkte om at tage til Bernstorff, der kunde

Anm.1. Fader boede paa Dosseringen.

vi dog bedre røre os, som vi vilde. Da jeg var ved at gaa til Sengs, kom Nathan hjem, jeg stak Hovedet ud, da jeg troede, Fader var med; men det var han ikke, thi de havde ingen Billetter kunnet faa til Theatret. Men nu vilde Hr. Nathan absolut have mig ind til Thebordet, som han arrangerede; men jeg takkede og skyndte mig i Seng; thi jeg havde lovet Ditlev at møde ham paa Volden 3 Kvarter til 8, og det gjorde jeg saa ogsaa, og Nathan havde endog sørget for, at jeg fik The, inden jeg gik. Paa Volden hørte vi hele Gardemusikken, som hver Morgen i denne Tid gaar i Spidsen for Regimentet fra Kasernen ad Volden ud af Østerbro, vi havde saa meget Forspring, at vi hørte den hele Volden igennem og stod nede ved Grønningen og saa hele Regimentet passere forbi og fik en graciøs Hilsen af Dinesen, som rigtignok saa nydelig ud, derpaa fulgte jeg Ditlev paa Skolen (Anm.1) og vandrede hjem. Efter at jeg igaar havde spist Frokost, fik Nathan den Idé, at vi skulde tage til Frederiksberg allesammen med Undtagelse af Fruen, som maatte blive hjemme og lave Middagsmad, for Fader var inviteret til Middag (Anm.2); saa kørte vi i Sporvognen derud til Josty, drak Chocolate og spiste Kager, spædserede lidt omkring i det ubehagelige blæsende Vejr og daskede saa ind paa Sommerlyst, hvor Nathan vilde traktere med Iskager; men det afslog jeg. Saa kom Fader, som af Fru Nathan fik at vide, hvor vi vare, og nu maatte Herrerne have en halv Baier hver og Damerne Iskager. Annina og Bolette toge imod det, jeg afslog det; thi jeg kender nok, hvad der siges bagefter, naar Pengene ere givne ud, og Nathan har allerede beklaget sig til Fader over de Penge, som gik med, da Annina vilde se Alting, og Du ved nok, deri ligner Ditlev og jeg hinanden, vi holder ikke af at modtage noget. Igaar Eftermiddags gik jeg ud til Ditlev, og saa fulgtes vi ad hen til Sørensens, hvor jeg endnu ikke havde været, købte Tobak til

Anm.1. Den militære Højskole.

- 2. Moder bor løbenbart hos Nathans og Bedstefader hos sine Slægtinge i Amaliegade.

Svigerfader og Kager til Line og vendte saa tilbage til Bernstorff, saa belasset som en Landsbydame, der har været i Byen. Svigerfader og Line modtog mig, og hvad jeg havde, blev vel modtaget.

Jeg er idag igen i godt Humør og ser alting lysere end igaar, thi her er Fred og Venlighed; Svigerfader taler med mig om alt muligt; han har nylig siddet og læst et helt Brev fra Overhofmarskallen for mig og talt med mig om det, da det indeholdt nogle af de Ubehageligheder, hvoraf han har saa mange i den Stilling, han er.

Hvorfor jeg i Gaar var i daarligt Humør var, fordi jeg var raadvild. Nathan rejser ikke, idetmindste ikke for det første. Ingen taler om, at jeg skal komme derind, uden Annina, som har faaet den Idé at rejse paa Mandag hjem, og saa tror hun, at jeg uden videre kan tage ind til Byen idag eller imorgen og more mig i det Par Dage og saa tage med hende hjem. Faders Raed forlangte jeg, og han syntes ogsaa, det kunde gaa; men det vil jeg ikke regne; thi da jeg blev mismodig, sagde jeg, saa kunde jeg lige saa godt tage med ham hjem, saa fandt han ogsaa det ganske naturligt, skønt jeg kun har været een Gang i det kongelige Theater og i Tivoli lige saa engang, uden at Svigerfader aner det mindste, tage bort, efter at jeg har været saa ofte i Byen, det vilde dog støde baade Ditlev og ham, og det vil jeg nødig have, da de har gjort det saa godt for mig, som de kunde. Derimod vilde jeg gerne blive herude til Mandag og saa tage til Byen og blive otte Dage hos Nathans og saa more mig lidt, og saa maa jeg hjem. Ditlev svarede mig rigtignok ikke som de Andre; han vilde saa gerne have det saaledes, som jeg saa gerne vilde; thi han synes ikke, jeg havde faaet Fornøjelse nok. Han er saa sød, min lille Mut, han tænker altid paa at glæde mig; skønt jeg næsten har faaet Samvittighedsskrupler ved at blive, da jeg er bange for, at det skal svie til ham ved Eksamen, saa tænker jeg dog nok, det bliver, som jeg ønsker, og Fader har jeg bedet om at spørge Nathan, om

de vil have mig, og Annina behøver jeg jo ikke at rette mig efter, naar hun ikke vil rette sig lidt efter mig. Imorgen tager jeg til Byen igen, og saa skal det afgøres; naar jeg saa kommer hertil igen, skriver jeg det til Dig; blot jeg tør blive for Ditlevs Skyld ?

Hvormeget synes Du, jeg skal give i Drikkepenge herude, er en Specie nok og 3 S. til Karlen for at bringe mit Tøj frem og tilbage ? Jeg reder min Seng hver Morgen. Min hvide Trøje, jeg har ladet vaske, er meget pæn; men der er saa mange Knapper knust, at Du endelig maa sende mig et halvt Dusin. Du kan vel nok huske dem, de hvide Glasknapper; min lyse Natkjole kan jeg ogsaa godt faa Brug for, thi den ene hvide, jeg har her, er skiden, og den anden, jeg ligger med inde hos Nathans, maa blive der; men det er bedst, Du sender den til Byen, da jeg jo ikke bliver her ret længe; et Par Benklader kommer jeg vist til at trænge til, endnu kan jeg hjælpe mig. Jeg har tænkt paa, at det ikke er værd, at jeg faar et Fløjels Overstykke, men hellere en ordentlig Kaabe; thi saalænge jeg er her, har jeg Overtøj nok, og hjemme er Kaaben mest brugelig, og begge Dele, lille Mut, bliver for stor en Udgift paa een Gang. Fader kommer jo Lørdag, med ham sender jeg Dig Tørklødet; han længes dygtig efter at komme hjem, kan jeg mærke paa ham; thi han er lidt vrøvlet nu; han skændte formelig, fordi jeg og Ditlev toge til Frederiksberg i Søndags, da Nathan og han satte sig til Frokostbordet; men det er intet Under, han er ked af Tiden, thi han gaar jo altid mellem 11 og 5 uden nogen bestemt Beskæftigelse. Du gaar saa ene, min lille Mut, blot Du er rask, jeg længes efter at høre fra Dig. Du skal nu snart miste Dit Aftenselskab, det er Du bedrøvet over. Levvel, min kære, gode, lille, tykke Moder, lad mig se, Du er baade tyk og rask, naar jeg kommer hjem, og tag

Din Nicos kærligste Hilsen.

Hils Drengene.

Du har vel faaet Ditlevs Brev, han tænker saa kærligt paa Dig i denne Tid og synes, det er Synd, at Du er ene hjemme.

Blot Du kan læse mit Brev, thi jeg tror, det er noget utydeligt.

(Jeg skal hertil bemærke, at Brevet er skrevet med meget smaa Bogstaver, men ordentligt, smukt og sirligt).

Jeg synes Brevet giver et lille Indtryk af Moder som ung Pige. Skønt hun er ungdommelig og gerne vil se sig om, er hun dog ved Siden af fornuftig og alvorlig, og Svigerfaderen falder paa og har Lyst til at tale med hende om sin Virksomhed. Hun er økonomisk og lidet forfængelig; hun opgiver jo det Fløjels Overstykke. Man faar ogsaa et Glimt at se af hende som Kæreste og som Datter, og jeg synes, hun er lige sød og tiltalende i begge Forhold.

11' Kapitel.

Fader og Moder havde kun været forlovet et Aar, da Døden holdt sit Indtog i Faders Hjem.

Hans unge Søster, Anna, som han havde holdt saa meget af, fik Brystsyge og døde 18 Aar gammel, 1866, og knap et Aar efter mistede han den elskede Moder af samme Sygdom. Hun blev kun 44 Aar. Det var et uerstatteligt Tab for Hjemmet og Børnene, og Sorgen var stor.

Om Tiden efter Moderens Død fortæller Tante Line:

"Vi havde i to Aar Jomfru Krone, som hverken Fader eller jeg kunde lide; men vi to holdt saa meget desto mere sammen og havde det egentlig dejligt.

Hver Lørdag kom Drengene (Wildenrødt og Oscar (Udg.)) hjem fra Kjøbenhavn, og saa kræse Jomfru Krone op for dem inde hos sig selv, mens Fader og jeg sad med tør Mund i Dagligstuen. Pigerne fik heller ikke

noget, og Fader paastod da ogsaa, at de med Vilje havde sat en Spand med kogende Vand paa Kældertrappen, og da Jomfru Krone saa meget daarligt, stak hun Benet i den og skoldede sig slemt. Jeg gik uanfægtet til Skole og mødte tilfældig Doktoren, der spurgte: "Hvordan har I det hjemme?" - "Jo Tak, vi har det godt". - Paa Hjemvejen mødte jeg ham igen. "Du er en rar en at sige, at I har det godt, naar jeres Husjomfru har skoldet sig saa slemt." - "Aa, jeg tænkte ikke paa hende, jeg tænkte kun paa Fader og mig selv." - En Gang besøgte Nicolette os, men jeg blev saa fortvivlet over, at min blaa Kjole var rimpet sammen med hvidt Bomuldsgarn, saa jeg gemte mig i den inderste Kobaas, hvor de endelig fandt mig, og Nicolette trøstede mig paa bedste Vis."

Om de to yngre Brødre fortæller Tante Line følgende Smaatræk fra denne Periode: "Wildenradt kan jeg ikke huske stort til. Han beskæftigede sig ikke med mig; men jeg ved, at han var en meget foretagsom Herre, der to Gange faldt ned fra sine Klatrøgvelser og brækkede Kravebenet. Jeg kan dog erindre, at han altid havde travlt med at dissikere, og jeg stod og saa til i stum Forfærdelse, naar han skar Frøer, Fugle og Mus op. En Gang fandt han paa, at han vilde smage, hvordan Rotter smagte, og han fik Pigen til at stege en Del Laar. De lugtede udmærket, da de blev stegt; men jeg vilde dog ikke smage paa dem; de andre sagde, de smagte helt godt.

Udenfor Bernstorffs Avlsgaard var der en ret lang Bakke, hvor vi Børn kælkede; men det tilfredsstillende ikke Wildenradt, saa fik han den store Knubslade trukket ud og fyldt med Passagerer. Jeg vilde dog ikke med, jeg havde jo lidt mere praktisk Erfaring end de andre og kunde nok indse, at det gik ikke. Det gik da ogsaa galt, den var ikke til at styre og løb mod et Træ og fik Forsmækken slaaet ind. Fader kom i det samme, men skændte ikke, vel sagtens af Glæde over, at det ikke var gaaet meget værre.

Om Oscar har jeg kun to Minder fra Bernstorff begge ret ubehage-

lige, men hvad: sunt pueri pueri pueri puerilia tractant.

Den ene Gang sad jeg nok saa pænt og lavede Mad til mine Dukker, da han og hans Kammerater (den senere Professor Arnold Krog og hans Broder) kom til og fyldte alle mine Ingredienser med Salt.

Den anden Gang stjal han og Wildenradt Jomfru Krones Chocolate, som de skulde have været trakteret med om Søndagen. Jomfru Krone græd. Hvadenten de nu har fortrudt deres onde Handling, eller Fader blandede sig i Sagen, saa kom de næste Lørdag med et Pund Chocolate, og Freden var genoprettet.^{+))}

Som man kan forstaa, var det en vanskelig Tid for Bedstefader, da han blev alene. Han søvnedes i høj Grad en Moder til de mindreaarige Børn og en Husmoder til den ret store Husholdning. Efter et mindre vellykket Forsøg med en Husbestyrerinde giftede han sig i 1869 med den 55-aarige Frk. Maren Christensen. Hun stammede fra Fyn, hvor hendes Fader havde været Landmand; hendes Moder var født Langkilde af den kendte Godsejerslægt. Som ung var hun kommet i Huset hos Etatsraadinde Gammeltoft og betragtedes nærmest som hendes Plejedatter. Bedstefader sender inden Brylluppet følgende Brev til Fader af 25' Marts 1869.

Kære Ditlev!

Da Du nu er samlet med Nicolette, vil jeg benytte denne Lejlighed til at meddele Dig, hvad Du indirekte allerede ved, jeg skal - om Gud vil - vies den 1' Maj førstkommende om Eftermiddagen Kl.5 i Garnisons Kirke, hvorefter jeg og Din daværende Moder tilligemed Børnene kører li-

+) De to Drengene, der gik i Skole i Kjøbenhavn, boede i Pension hos den tidligere nævnte Ven af Bedstefader, Sørensen, hvis myndige, men meget omsorgsfulde Hustru sørgede fortrinligt for dem i enhver Henseende. De havde et dejlig stort Gæsteværelse med hver sin Sovesofa med Bord foran.

ge fra Kirken til Bernstorff. Jeg vil nu her ikke i mindste Maade indlade mig paa at holde nogen Lovtale over hende, thi dersom hendes daglige Vandel ikke kan blive hendes bedste Anbefaling, saa har jeg taget fejl. -

Det kan maaske nu i første Øjeblik synes underligt for Dig og Nicolette, at jeg, som er i en Alder af 55 Aar, vil gifte mig; men det forekommer mig dog, at det idetmindste for Dig, som ser mit Hus bestandigt, maa staa klart, at dersom jeg vedbliver at henleve min Tid, som jeg har levet siden Din Moders Død, vilde det kun være til at gaa min fuldstændige Undergang imøde saavel i oeconomisk som aandelig Henseende, og da jeg har valgt Een i samme Alder som jeg, saa kan jeg ikke se andet, end at min Handlemaade i dette Tilfælde maa være fornuftig. - Skøndt det jo burde være overflødigt, vil jeg dog tilføje, at det vilde være mig kært, om Du den Dag vilde komme i Kirken for at overvære Vielsen, og dobbelt kært vilde det være mig, om Du derefter vilde lykønske hende som Din Moder og fra det Øjeblik tiltale hende med Du og Moder, for det er min Overbevisning, at det er hendes faste Forsæt at blive en virkelig Moder og ikke Madmoder. Men dersom det skal lykkes hende, maa hun jo ogsaa til Gengæld behandles som Saaden. Dette kan maaske ogsaa falde Dig forunderligt, men det er jo kun, at Du overvinder Dig selv den første Gang, saa er al Ceremoni dermed overstaaet, og i den Alder, hun er, vil dette jo alene være passende.

Dersom Nicolette den Dag vilde ofre Tid og Penge til ligeledes at overvære Vielsen vilde det være et Ønske mere som jeg den Dag fik opfyldt. Kun gør det mig ondt, at jeg ikke kan tilbyde Nicolette Ophold hos mig, eftersom der er en saakaldet Bedstemoder (Anm.), som Din tilkommende Moder har tilbragt 35 Aar hos og som nu er i sit 84' Aar, som jeg er nødsaget til at holde aabent Hus for.

Hvilken Dom Du og Nicolette nu end fælder over min Handling, haa-

Anm. Etatsraadinde Gammeltoft.

ber jeg dog, at Du ikke vil bryde Staven over mit Hus, forinden Du ser, om Du dertil faar Anledning, men at Dit Forhold til samme maa blive uforandret.

Hils Dine Svigerforældre. - Du og Nicolette sendes herved en hjertelig Hilsen fra Din hengivne Fader

Nøkkentved.

Det var et heardt Slag for Fader at skulle se en anden Kvinde paa den elskede Moders Plads i Hjemmet, og Forholdet mellem ham og Faderen blev i nogen Tid mindre godt. Fader gik paa Bedstefaders Opfordring med til selve Vielsen, men forlod Kirken straks og deltog ikke i Bryllupsmiddagen, ligesom han heller aldrig sagde Moder og Du, men Stedmoder og De.

Da Fader Aaret efter holdt Bryllup i Randers kom Bedstefader ikke til Stede; men Fader maatte nøjes med en Fremmed som Forlover.

Allerede i 1871 tog Bedstefader sin Afsked som Slotsforvalter og flyttede ind til Kjøbenhavn. Først boede han i sit Hus paa Dosseringen, senere byggede han et smukt Hus paa Hjørnet af Frederiksberg Allé og Frydendalsvej (Nr.2). Det havde 4 Etager med en god stor 5-Værelses Lejlighed i hver Etage. Han selv beboede Stueetagen, hvortil hørte en ikke helt lille Have. Her levede han lige til Aaret før sin Død i 1893, uden at have nogen egentlig Gerning mere. Sine sidste Leveaar tilbragte han hos Datteren, som var gift med en Landmand paa Lolland.

II

Tillæg

Efterkommere

efter

Peder Christiansen Smed.

Generationer efter Peder Smed.

1.	2	3	4	5	6
					<p><u>Peder Christiansen Smed</u> f. i / 1735 død i Elsø paa Mors 3/4 1820. 1'Gang gift i Lem- vig 23/10 1761 m. Sidsel Pedersdatter f. i / 1736 død i et Hus paa Dueholm Mark 23/2 1797; 2'G. gift i Nykøbing p.Mors 22/9 1797 m. Mette Ber- telsdatter f. i Hammer, Vendsyssel 15/9 1766 død i Elsø 7/12 1818.</p>
A	<p><u>Niels Pedersen Smidt</u>, Skipper, senere Skibsbygger, f. i Lemvig 4/5 1764 d. i Randers 18/11 1814 gift i Hals 19/3 1790 m. Ane Marie Jacobsdatter Tøyring f. i Hals 18/10 1767 d. i Vartov Hospital Kbhvn. 16/10 1833, Datter af Lods i Hals Jacob Sørensen Tøyring f. 1720 d. 11/9 1804 og Margrethe Jacobs- datter f. 1730 d. 7/1 1818.</p>
A	<p><u>Kjeld Christian Schmidt</u>, Exam.jur. f.i Hals 20/9 1791 d. i Løgsted 16/4 1846. 1'Gang g. i Kbhvn. / 1812 m. Friderike Ditlevine Sixtus, f. Kbhvn. / 1787 d. i Kbhvn. 19/8 1827, 2'Gang gift i Kjøng, Sjælland 28/5 1834 m. Jakobine Pou- line Lemming f. i Kbhvn. 2/3 1808 d. Løgstør 17/1 1878. <i>Fader Halermesters Jacob Lemming</i> <i>Moder Inger f. Bjørn</i></p>
A	<p><u>Kjeld Julius Schmidt</u> f.Kbhvn. / 1831 d. / 1832 i Kbhvn.</p>
B	<p><u>Mette Marie Frederikke Schmidt</u> f. i Kjøng 9/7 1834 g. p. Frederiksberg 21/9 1856 m. Niels Peter Gre- gersen, Skomagermester, f. i Aalborg 25/11 1831,</p>

1	2	3	4	5	6
					senere bosiddende i Monroe Sevier Lake, Utah, Amerika, 16 Børn (9 i Danmark og 7 i Amerika).
			A	<u>Anine Frederikke Pouline Gregersen</u> f.i Aalborg 20/2 1854 gift i Sct. Francisco.
			B	<u>Ane Marie Gregersen</u> f.Kbhvn. 13/10 1856.
			C	<u>Niels Peter Gregersen</u> f.i Løgstør 23/4 1858.
			D	<u>Jens Christian Gregersen</u> f.i Aalborg 12/1 1859
			E	<u>Josephine Christine</u> f.i Aalborg 17/12 1861
			F	<u>Jacob Maximus Thuseⁿ Gregersen</u> f.i Aalborg 31/10 1863 (West Danmark Wisconsin) Præst ?
			G <u>Gregersen</u> f.i Aalborg / 186? d.i Aalborg / 186?
			H	<u>Nikoline Gregersen</u> f.i Aalborg.
			I	Dødfødt Barn.
			J	<u>Brighamine Gregersen</u> f.i Utah / 18 ? gift.
			K <u>Gregersen</u> f.i Utah / 1871 død....
			L	<u>Rosette Gregersen</u>
			M	<u>Augusta Gregersen</u>
			N	<u>Emilie Gregersen</u>
		C	<u>Inger Cecilie Schmidt</u> f.i Kjøng 20/10 1835, Patient paa Sindssygeanstalt ved Aarhus. <i>død</i>
		D	<u>Jacob Frederik Schmidt</u> , Bagermester, f.i Khavn. 30/4 1838 død i Randers 15/10 1862, gift i Randers 13/8 1861 m.Gjert rud Cathrine Rasmussen f.i Randers 1/4 1831 død <i>i Randers 3/5 1906.</i>
			A	<u>Elise Cathrine Schmidt</u> f.i Randers 6/7 1862. <i>død i Randers Høspital 25/9 1940 begr. 1/10 1940</i>

1	2	3	4	5	6
		E	<u>Niels Thuseⁿ Schmidt</u> , Bødker, f.i Løgsted 15/1 1840 død i Thisted 28/8 1865.
		F	<u>Dorothea Marie Schmidt</u> f.i Løgsted 4/4 1842 <i>død i Aalborg 15/2 1915.</i> gift i Løgstør 5/5 1865 med Peder Jepsen, f.i Tømmerby, Thisted, 25/3 1841 død i Nørre-Sundby 24/5 1886, Møl- lebygger.
		A	<u>Elise Kristine Jepsen</u> f.i Lundbækshuse pr.Nibe 18/7 1865 gift i Aalborg 5/5 1889 m.Jens Wilsom Jensen f. 6/8 1862, Vilsumgaard pr. Støvring.
		A	<u>Niels Peter Wilsom Jensen</u> f. paa Vilsumgaard 27/8 1890, Kirketerp pr. Nibe.
		B	<u>Kristine Frederikke Marie Jensen</u> f. paa Vilsomgaard 8/9 1894, Kirketerp pr. Nibe.
		B	<u>Christen Jepsen</u> f. i Lundbækshuse 14/3 1867, Typo- graf i Stiftsbogtrykkeriet i Aalborg. + <i>i Vedbæk ÷ gift</i>
		C	<u>Jacob Frederik Jepsen</u> f. i Lundbækshuse 6/1 1869, Malermester i Aalborg. + <i>i Aalborg ÷ gift.</i>
		D	<u>Kjeld Christian Jepsen</u> f. i Lundbækshuse 17/6 1871, Malers svend <i>mester i Aalborg</i>
		E	<u>Niels Juel Jepsen</u> f. i Nibe 18/12 1873 g. i Hjørring 15/10 1894 m. Jensine Mariane Christensen f. 4/2 <i>i Hjørring</i> 1873, død 31/8 1895, Ostefabrikant.
		A	<u>Marie Dorthea Kristine Jepsen</u> f. 23/12 1894 død <i>i Løgsted</i> <i>død</i> 18/5 1895. <i>i Aalborg</i>
		F	<u>Theodor Christian Jepsen</u> f. i Lundbækshuse 23/12 1876, Mejerist. <i>Pakmester ved D.S. B. + i Aalborg 14/9. 1920.</i> <i>hans enke og Datter bor i København og har faaet Navnefora</i> <i>til Duvold</i>

1	2	3	4	5	6
		G	<p><u>Jakobine Pouline Schmidt</u> f. i Løgsted 28/11 1844 død i Kbhvn. 15/8 1912 gift i Kbhvn. 29/11 1881 med Christen Petersen, Skræddermester, f. i Flarup, Thi- sted Amt, ¹⁸³⁶ død i Kbhvn. 24/10 1925 <i>April 1920.</i></p>
		A	<p><u>Esther Vilhelmine Albertine Petersen</u> f. i Kbhvn 24/5 1883.</p>
		B	<p><u>Victor Hugo Petersen</u> f. Kbhvn. 11/6 1885.</p>
		C	<p><u>Axel Alexander Petersen</u> f. i Kbhvn. 11/9 1886.</p>
		H	<p><u>Christine Schmidt</u> f. i Løgsted 25/10 1846, død i Kbhvn. 30/7 1917, Dameskrædderinde.</p>
B	<p><u>Peder Jakob Smidt</u>, f. i Hals 16/10 1792 død i Kbhvn. Frederiks Hospital 28/6 1825, Kunstmaler.</p>
C	<p><u>Nicolai Schmidt</u>, Snedkermester, f. i Hals 24/8 1793 død i Randers 13/2 1843 g. i Randers 20/11 1817 med Benedicte Marie Feilberg f. i Vester Tørslev Præste- gaard 23/2 1798 død i Randers 7/1 1861, Datter af Sognepræst Jens Peter Feilberg og Inger Christine Volkersen.</p>
		A	<p><u>Niels Schmidt</u>, Boghandler, f. i Randers 9/5 1818 død i Randers 8/6 1889 g. i Hørning Kirke 5/7 1844 med Gjertud Ane Marie Pind f. i Tved Mølle, Mols, 6/12 1823 død Randers 27/1 1888, Datter af Anders Pind til Thustrup og Karen Margrethe Møller.</p>
		A	<p><u>Nicolette Benedicte Maria Schmidt</u> f. i Randers 28/7 1845 død paa Frederiksberg 22/12 1910, gift i Randers 4/12 1870 m. Christian Ditlev Nielsen Nøkkentved, Oberst i Ingeniørkorpset, Kmd. af D.I p.p., f. i -</p>

1 2 3 4 5 6

Jægersborg 9/9 1843 død Frederiksberg 11/11 1922.

A ... Anna Kirstine Nøkkentved f. Kbhvn. 9/9 1871 død Frederiksberg 11/4 1900.

B ... Anna Marie Nøkkentved f. Randers 14/5 1874 ^{død 5/2 1944} gift Frederiksberg 27/6 1908 m. Fuldm. i Finansministeriet ^{f. 1/11 1853 død 16/12 1923.}
 cand. jur. Christian P. Sveistrup, Student 1894,
 cand. mag. i Statsvidenskab 1900, Ass. i Finansministeriet 1901, Fuldm. i samme Ministerium 1920, pens. 1922.

C ... Nicolette Benedicte Nøkkentved f. Frederiksberg 3/4 1886, Student 1913, Faglærerinde. + 24/4 1953.

B ... Frederik Oscar André Schmidt, Assistent i det Forenede Dampskibsselskab, f. Randers 29/12 1848 død i Randers 28/12 1884, g. Kbhvn. 6/9 1878 m. Johanne Henriette Kornbech f. Kbhvn. 28/5 1855 død Kbhvn. 13/4 1937.

C ... Georg Vilhelm Schmidt, Litograf, f. i Randers 7/2 1856 d. i Randers 13/1 1930, g. i Holstebro 23/10 1890 m. Marie Laurine Møller f. i Randers 12/11 1865. + 18

B ... Jens Feilberg Schmidt, Snedkermester, f. Randers 15/9 1820 død i Randers 6/9 1874.

C ... Ane Marie Schmidt f. i Randers 19/5 1823 død Kbhvn. 24/12 1891.

D ... Peter Jacob Schmidt, Boghandler i Kbhvn., f. i Randers 9/1 1826 d. i Kbhvn. 1/4 1897, g. i Brønshøj Kirke 29/10 1876 m. Petrine Christine Elisabeth Hammershøj f. paa Søgaard, Emdrup, 2/7 1842 d. Frederiksberg 9/9 1915

Frøken
Benedicte Nøkkentved
 d den 24. April 1953.
 Familien.
 Gravelsen finder Sted Torsdag den
 Kl. 13 fra Sdr. Kapel paa Solbjerg
 Gaard.

+ 15/8. 1965. *F. Hennings*

1	2	3	4	5	6
			A	<u>Benedicte Maria Schmidt</u> f.Kbhvn. 28/3 1878 g. Kbhvn. 20/3 1895 m. Niels Christian Eugén Friis, Porcelæns- handler, f. i Viborg 11/4 1854 død Frederiksberg 12/3 1916.
			A	...	<u>Christian Peter Friis</u> f.Kbhvn. 29/9 1895 g. 16/7 1926 i Frederiksberg m.Harriet Elisabeth Rosbæk f. Kbhvn. 14/4 1901.
			A		<u>Mogens Christian Valdemar Oluf Friis</u> f.Frederiksberg 22/6 1932. <i>Preussisk løjtnant af Infanteriet. gift 5/12. 1964 i Frøbjerg Kirke med Inge Berthelsen. (Datter af Major Ejvind B. og Edith Petersen) og S,</i>
			B	...	<u>Knud Aage Friis</u> f.Frederiksberg 10/10 1900 g. Frede- riksberg 9/6 1927 m. Karen Louise Schou f. paa ^{Glave} Hove Mølle, Ringsted 26/8 1899.
			A		<u>Kirsten Friis</u> f. Frederiksberg 6/5 1931. <i>g. Frølyng 12/9 1953 m. Ole Frølyng født 12/6. 1931.</i>
			B	<u>Nicoline Cecilie Margrethe Schmidt</u> f.Kbhvn 4/11 1879. + 22/11. 1955 <i>g. Frølyng Jensen 19/12 1955. Ole Frølyng Jensen 14/5 1960</i>
			E	<u>Christine Jakobine Schmidt</u> f. i Randers 12/10 1828, død Treschows Stiftelse, Christianshavn 22/10 1913.
			F		<u>Inger Christine Schmidt</u> f. i Randers 20/3 1831 død i Randers 1/7 1832.
			G	<u>Bjørn Th^usen Schmidt</u> f.Randers 5/5 1834 død i Randers 18/7 1835,
			H	<u>Cecilie Schmidt</u> f.i Randers 9/7 1837 * død i Randers 21/11 1838. } <i>Willinge</i>
			I	<u>Karen Margrethe Schmidt</u> f.i Randers 9/7 1837 død i Randers 10/7 1837. }
			J	<u>Nikolaj Marius Schmidt</u> f.i Randers 31/10 1840 død i Randers 3/11 1840.

1	2	3	4	5	6
D	<u>Christen Dørk Smidt</u> f. i Hals 1/1 1795, forlist med Galeasen "Cæcilie" ved Mandal som Skibsdreng, begravet paa Mandal Kirkegaard 3/10 1808.
E	<u>Andreas Tøyring Smidt</u> f. i Hals 11/10 1796, død i Hals 25/11 1796.
F	<u>Cecilie Smidt</u> f. i Hals 7/5 1798 d. Randers 26/7 1803.
G	<u>Bjørn Thomsen Schmidt</u> , Urtekrømmersvend, f. i Randers 1/9 1800 død i Kbhvn. 3/4 1830.
H	<u>Johan Frederik Smidt</u> , exam. jur., Boghandler, Ejer af Frederiksdal, f. i Randers 12/11 1802 d. Frederiksberg 1/3 1870, g. i Hammel 16/10 1834 m. Henriette Tommesen f. paa Frisenborg 23/4 1806 d. Frederiksberg 27/8 1883, Datter af Birkedommer Jens Lassen Tommesen (f. i Birket i Hornested Sogn 30/5 1771 død 24/7 1839) og Mette Elisabeth Grüner (f. i Lille Lyngby Præstegaard 5/12 1773 død 20/5 1832).
A	<u>Jensine Elise Marie Smith</u> f. Randers 12/8 1835 død Randers 27/10 1835.
B	<u>Jensine Elise Marie Smith</u> f. i Randers 16/10 1836 død Kbhvn. 27/4 1910.
C	<u>Sophus Lauritz Henrik Christian Julius Birket Smith</u> , f. i Randers 28/4 1838 d. i Kbhvn. 1/10 1919, g. paa Frederiksberg 20/8 1875 m. Hansine Albertine Ludovica Nielsen f. i Kbhvn. 5/1 1857 d. 4/10 1927. Student Randers 1855, Ass. i Universitetsbiblioteket 1863-80, Arkivar 1873-1909, Bibliotekar ved Kongens Haandbibliotek 1878-80, Overbibliotekar 1880-1909, Konferents-

9 Januar 1936

5

Søn af kendt Bibliotekar kommet til Skade ved en Eksplosion

Den 15-aarige *Svend Birket-Smith*, en Søn af Bibliotekaren, sad i gaar Eftermiddags i Lejligheden Borups Allé 1 og eksperimenterede med nogle Fysikapparater. Da han havde hentet noget Vand i Køkkenet til Brug for sine Eksperimenter, skete der pludselig en Eksplosion, hvorved den unge Mand blev en Del forbrændt i Ansigtet og fik sine Brillers knust og derved en Del Rifter i Ansigtet.

Dr. phil. Kaj Birket-Smith taler ved Skoleudsendelsen Kl. 11,15 om Vitus Bering.

FAMILIE

70

Overingeniør, cand. polyt. Henry Birket-Smith fylder i Dag 70. Han er Søn af Overbibliotekar S. Birket-Smith, København, og tog sin polytekniske Eksamen 1909. I de følgende Aar var han ansat i De danske Statsbaner og blev senere ansat af Hedeselskabet, hvor han var beskæftiget med Grundforbedringer.

H. Birket-Smith

1912 rejste han til Haag for at søge ind i den hollandske Stats Tjeneste og fik Tilbud om at tage til Java. I 20 Aar opholdt Overingeniør Birket-Smith sig i Østen. 1943 blev han ansat i Stadsingeniørens Direktorat. Overingeniør Birket-Smith har altid interesseret sig meget for Dansk Samvirke, og han er Medstifter af og tidligere Formand i denne Organisations Afdeling i Hollandsk Indien. Henry Birket-Smith er en udmærket Skribent. For nogle Aar siden fortalte han i en Serie i B. T. om sine mange Oplevelser under de tyve Aar paa Java.

2 3 4 5 6

raad, nedlagde Titlen 1912. Æresdoktor ved det filosofiske Fakultet 1894. Medlem af Videnskabernes Selskab i Oslo. Forfatter til videnskabelige Skrifter. K.2
D.M. p.p. *Se Krakshlaa Bog 1919.*

A Povl Birket Smith f.Kbhvn. 11/5 1876, død Helsingør 3/1 1895.

B Henry Birket Smith f.13/5 1877 død Kbhvn. 1/3 1879.

C Einar Birket Smith f.Kbhvn. 12/6 1879, Bestyrer af Mount Oliver Ice Co. Pittsburg U.S.A. Gift: *Pittsburg - - 191*

D Frederik Birket Smith f.Kbhvn. 11/8 1880, Bibliotekar ved Universitetsbiblioteket, g.i Snodstrup 24/11 1912 m. Rosa Alba Minna Borchmann. *5/10 1884, + 22/12 1961.*
Geraldine Ingen Børn

A ... Svend Jørgen Rolf Birket Smith f.Kbhvn. 12/4 1920.

E Henry Birket Smith f. Kbhvn. 22/7 1884, Stud. 1902, cand.polyt. 1909, ansat ved "Nordfynske Jernbaner" 1909-10, ved Assens Roebane 1910-11, ved Hedeselskabet 1911-12, i hollandsk Statstjeneste i Indien 1912-32. Forf. til videnskabelige Afhandlinger. R. af D.

Gift *Kbhvn* 9/2 1912 med Lizette Lassen f.Kbhvn. 30/7 1884. *Se Krakshlaa*

F Kaj Birket Smith f. Kbhvn. 20/1 1893, Stud.1910, mag. scient 1917, Dr.phil. 1929, Underinspektør ved Nationalmuseet 1929, Inspektør 1931. Deltager i Forskningsrejser i Grønland og Alaska. Holdt Forelæsninger ved Gøteborg Højskole 1928, ved Sorbonnen 1929. Forfatter af videnskabelige Skrifter. F.M. i S. Det kgl. geografiske Selskabs Egede-Medalje, den svenske André-plakette & den franske Prix Augrand. Gift i Kbhvn. *10/7 1920*
Ingen Børn død 14 Juli

Vor elskede, lille Mor
Alma Eleonora Smith,
f. Schmidt,
døde i Aftes stille og roligt paa Frederiks-
berg Hospital.
Gudrun Idum, Dagny Blom-Bjørner,
f. Smith.
Axel Smith.
Frederiksberg, den 5. April 1911.
Begravelsen vil senere blive bekendt-
gjort.

At vor kære Broder, Thv. Dampskibs-
fører
J. L. T. Smith
er afgaaet ved Døden den 20. Oktbr., ef-
ter længere Tids Svaghed, bekendtgøres
herved af hans efterlevende Søskende.
Begravelsen foregaar i Stilhed.

Pastor emer. Anders Rasm.
død. 73 Aar gammel. Pastor Idum
1938 tog sin Afsked, har siden boet i Fre-
densborg, hvor han dyrkede sine historiske
Interesser.

Min elskede Søster
Enkepastorinde
Gudrun Idum
er afgaaet ved Døden d. 4. Oktober 1955.
Dagny Blom-Bjørner.
Bisættelsen finder Sted Fredag den 7.
ds. Kl. 14 fra Frederiksberg Kirke.

Min kære svigerinde
Dagny Blom Bjørner
er stille hensovet.
Inger Smith
Børn og børnebørn

*Politikern
13/8 58.*

BRYLLUP

Frøken Ebba Blicher Smith, Datter af
Fuldmægtig A. Smith, K. T. A. S., vies
i Dag i Christianskirken til Ingeniør,
cand. polyt. **Gunnar Bastue Christensen,**
København.

6 April 1935.

Min kære hustru, vor kære mor, svi-
germor og farmor
Minna Birket-Smith
er død den 5. oktober 1957.
Kaj Birket-Smith
Børn, svigerbørn og børnebørn
Bisættelsen har fundet sted.

Nanking er malet mørk
Hele Nanking er blevet malet i mørke
Farver, og alle Tage er blevet strøget
med Tjære. Hvis disse Arbejder ikke
udføres, maa Husejerne betale mægtige
Bøder. Danskerne i Nanking holder til
i Direktør Mørk Hansens Hjem. Inge-
niør Badstue og hans Hustru har for-
ladt Kiangnan Cementfabrikkerne oppe
i Bjergene, hvor de var fuldkommen
afskaaet fra Omverdenen, og de bor
nu i Nanking.

Alle Danske i Shanghai og Nanking
har det godt.

HENRY HELLSSEN

Copyright Berlinske Tidende.

Eftertryk forbudt. *25 Aug 1937*

i Paasken 1911.

Korsørbanen:

I. Særtog.

Onsdag den 12te April.

Fra Københavns Hovedstation Kl. 5.00
Em. **Hurtigtog** til Korsør og videre derfra
med tilsluttende Særfærge og Særtog til Aa-
hus (Ank. Kl. 2,13 Nat) og til Esbjerg (An-
Kl. 1,30 Nat). Med dette Særtog befordre
Rejsende til Nyborg og Odense samt til al-
Stationer og Stoppesteder paa Strækninger
Fredericia—Aarhus og Fredericia—Esbjerg
Rejsende til de her nævnte Steder opfordre
indrængende til at benytte ovennævnte Sa-
etog Kl. 5,00 Em. i Stedet for de til Fyn og J-
land om Aftenen afgaaende ordinære Ekspr

*Paul Rasmussen
21/5 1963*

Vejeingeniør, civilingeniør Mogens
Blicher Smith har i morgen været
ansat 25 år ved Københavns Amts
vejdinspektorat.

1	2	3	4	5	6
					1913, Anlægsgartner. Gift i Kbhvn. 21/1 1874 m. Caroline Amalia Petersen f. Kbhvn. 21/1 1855, d. 9/9 1926.
A				<u>Valborg Henriette Rose Jensine Smith</u> , f. Kbhvn. 11/11 1874, ^{død i 1948} gift Kbhvn. 1907 m. Manufakturist Carlo Madsen, f. Aarhus 1872 død Kbhvn. 1908.
B				<u>Henriette Mathilde Julie Franciska Smith</u> f. Kbhvn. 17/11 1875, gift Kbhvn. 8/2 1901 m. Værkfører ved den kgl. Porcelænsfabrik Bertram Lindstrøm f. 15/8 1873.
C				<u>Jenny Jensine Smith</u> f. Ordrup 19/11 1877, gift Kbhvn. 10/10 1903 m. Faktor Alfred Bentzen f. Kbh. 21/7 1877.
D				<u>Axel Frederik Andreas Smith</u> f. Ordrup 1/3 1880, gift i Sidney, Australien 1909, død paa engelsk Side under Verdenskrigen.
E				<u>Holger Carl Ferdinand Smith</u> f. i Skovshoved 23/2 1882, g. Kbhvn. 5/8 1908 m. Rigmor Camilla Brandt f. Kbhvn. 5/8 1884.
F				<u>Julie Caroline Smith</u> f. i Charlottenlund 31/12 1883, g. Kbhvn. 1906 m. Arthur Baltzersen f. Oslo 1883, Repræsentant.
G				<u>Eigil Sophus Smith</u> f. Frederiksberg 14/1 1886, Landmand, bosiddende i Nachington, Amerika, siden 1906.
H				<u>Knud Edward Smith</u> f. Frederiksberg 1/7 1888, død samstedts 6/5 1890.
I				<u>Andreas Olaf Smith</u> f. Frederiksberg 22/4 1889, Maskinist.
J				<u>Knud Smith</u> , f. Frederiksberg 20/8 1892, Maskinist, gift 1914 med Anna Jensen. <i>f. Næstved 1893.</i>

UNIVERSITETETS Lærer i Forsikringsmatematik, Professor J. F. Steffensen, der i Dag fylder 60 Aar, havde, før han blev knyttet til vor fornemste videnskabelige Lærestalt, en lang praktisk Virksomhed bag sig

Han var oprindelig Jurist og virkede i et Par Aar som Byfogedfuldmægtig i Provinsen; men hans Hu stod til Matematiken og dens praktiske Anvendelse indenfor Forsikringsvæsenet; og i 1901 knyttedes han som Sekretær til Nordisk Genforsikringsselskab. Da Forsikringsraadet oprettedes i 1904, blev han Medlem af dette og virkede i en halv Snes Aar som dets Sekretær. Han blev Dr. phil i 1912 paa en matematisk Afhandling „Analytiske Studier med Anvendelser paa Talteorien“ og var i Aarene 1914—17 administrerende Direktør i Andelsanstalten „Tryk“. Derefter var han knyttet til en tysk Forsikrings-Koncern, indtil han i 1919 blev Docent ved Universitetet i Forsikringsmatematik; og i 1923 udnævntes han til Professor.

Professor Steffensen er en talentfuld og meget dygtig Matematiker og en dygtig Lærer for de forsikringsvidenskabelige Studenter. Han er desuden Formand for matematisk Forening og for Aktuarforeningen og tager samtidig Del i praktisk Forsikringsvæsen som Medlem af Bestyrelserne for Statsanstalten for Livsforsikring og for Reassurance-Compagniet Salamandra.

Bryllup i Immanuelskirken

Frøken Vibeke Steffensen, Læge
Niels Fredrik Gregersen.

I den med brogede Krysantemum og Asters smukt pyntede Immanuelskirke viedes i Gaar afdøde Politimester Steffensens unge Datter, Frøken Vibeke, til Læge Niels Fredrik Gregersen, Søn af Prosektor Gregersen, Aarhus, der var

Forlover for sin Søn; Moderen, Professorinde Gregersen, var iført sort Georgettekjole med Broderier og gik op med sin Datter, Frøken Trine Gregersen.

I Følget af Slægt og Venner, der efterhaanden indtog deres Pladser i Kirkens Kor, bemærkede vi:

Brudens Tante, Fru Godsejer Ahlmann-Lorentzen (staalgraat Georgette), Brudgommens to Onkler, Professor Bentzon og Landinspektør, Etatsraad Bentzon m. Frue (lila Velours med langt Slæb), Kontorchef Gregersen, Stiftamtmand, Kammerherre Haarløv m. Frue (vandblaat Georgette), Overkirurg Collin m. Frue (crèmefarvet Georgette og stort Shawl), Ekspeditionsskretær Knud Gregersen, Forstanderinde paa Bispebjerg Hospital Frk. Charlotte Munck (sort Charmense, turkisfarvet Shawl), Pastor Clausen m. Frue, Overretssagfører Krarup m. Frue (brunt guldbroderet Tyl) o. fl.

Efter en lille Pause kom saa Brudens Moder, Fru Steffensen, i nilgrøn Charmeskjole og hendes Datter Frk. Margrethe (æblegrønt Taft). Saa brusede Orgelet, og ført op af sin Morbrøder, Godsejer Ahlmann-Lorentzen, kom Bruden, i hvid Taftkjole, sleret med Tyl, det lange Slør var fæstet over det blonde Haar med Myrter og Oranger og Buketten af røde Roser, hun ledsagedes af to Brudepiger i lyserødt crêpe de chine samt en lille Brudesvend, Broderen Hans Steffensen; af de unge Damer var den ene Brudens yngste Søster, Frk. Inger, medens den anden var en Kusine, Frk. Birthe Ahlmann-Lorentzen.

Efter Salmen „Det er saa yndigt at følges ad“, forrettedes Vielsen af Pastor Clausen.

Bryllup: 17 Septbr. 1929.

Frk. Vibeke Steffensen, Datter af afdøde Politinspektør Steffensen, vies i Dag i Immanuelskirken til Læge N. Fr. Gregersen, Søn af Prosektor Gregersen, Aarhus.

BRYLLUP

Frk. Anne Katrine Gregersen, Datter af Prosektor Gregersen, Aarhus, har indgået Ægteskab med Dommerfuldmægtig Geora Waage, Odder.

i Lovisen 14 Maj 1934.

1	2	3	4	5	6
		G	<p><u>Elise Marie Smith</u> f.Randers 24/6 1844, død Kbhvn. 22/10 1925, gift Frederiksberg 4/4 1871 m. Hans Christian Steffensen f. i Hammelev ved Haderslev 22/12 1837, d.Kbhvn. 4/9 1912, Generalauditør, kongevalgt Landstingsmand. Kmd. af D., p.p.</p>
		A	<p><u>Marie Henriette Steffensen</u> f. Kbhvn. 13/2 1872, død Nørre-Sundby 19/2 1874.</p>
		B	<p><u>Johan Frederik Steffensen</u> f. Kbhvn. 28/2 1873, Stud. 1890, cand.jur. 1896. Sekretær i Nordisk Genforsikring 1901-04, Medlem af Forsikringsraadet 1904-14, Dr.phil. 1912, Direktør i Forsikringselskabet "Tryg", Docent i Forsikringsmatematik ved Universitetet 1919, Professor 1923. Gift i Cheltenham, England, 7/9 1904 med Annie Caroline Jenour f. i Cape Town 11/7 1869 død i Kbhvn. 16/1 1932.</p>
		A	<p><u>John Christian Jenour Steffensen</u> f. Klampenborg 20/10 1905 død 17/8 1906.</p>
		B	<p><u>James Frederik Jenour Steffensen</u> f. Kbhvn. 24/5 1907 cand. polyt, Ingeniør.</p>
		C	<p><u>Aage Steffensen</u>, f.Nørre-Sundby 28/6 1874 d. Kbhvn. 4/3 1920, cand.jur., Politiinspektør. Gift 23/10 1902 m. Johanne Cathrine Ahlmann Lorentzen f. i Aalborg 15/7 1882.</p>
		A	<p><u>Vibeke Johanne Steffensen</u> f. 27/7 1903 gift 17/9 1929 m. Dr.med. Niels Frederik Gregersen.</p>
		A			<p><u>Carl Michael Gregersen</u> f. 2/7 1931.</p>
		B			<p><u>Lene Johanne Gregersen</u> f. 9/4 1934 død 16/10 1934.</p>
		C			<p><u>Hans Nicolaj Gregersen</u> f. 17/12 1935.</p>

Vor kære gamle Far døde pludselig 2. Juledag. *1936*
Paa Mors og Søskendes Vegne:
Kai Kiær-Andersen,
Kaptajn.
Begravelsen finder Sted Lørdag d.
2. Januar Kl. 12,30 fra Maribo Domkirke. *1937*

1	2	3	4	5	6
				B	... <u>Margrethe Steffensen</u> f. 8/4 1906 gift 12/4 1930 med Løge Tage Munch Lund.
				A	<u>Steffen Lund</u> f. Aarhus 19/4 1931.
				B	<u>Jette Lund</u> f. Aarhus 2/3 1934.
				C	.. <u>Inger Steffensen</u> f. 4/5 1911, gift 12/10 1934 med Ingeniør Kjeld Grubb.
				A	<u>Hanne</u> f. 14/1 1937.
				D	.. <u>Hans Christian Steffensen</u> f. 3/5 1918.
	H <u>Marie Othilia Smith</u> f. paa Frederiksdal ved Randers 24/6 1846, gift 20/1 1879 m. Frederik Eberlin Christi- an Funder Schmidt f. i Rindsholm ved Viborg 8/12 1847, Postmester i Brobyværk paa Fyn.
				A <u>Thorkild Frederik Christian Funder Schmidt</u> f. Nørre- Sundby 16/6 1881, gift med Meta Maren Brendekilde f. Kbhvn. 1/1 1885.
				A	.. <u>Hedda Hofman Funder-Schmidt</u> f. Faaborg 29/8 1907
				B	... <u>Mogens Christian</u> - - - - 8/10 1908
				C	... <u>Poul</u> - - - - Odense 31/7 1913
				D	... <u>Vibeke</u> - - - - 1/7 1915
				E	... <u>Bent</u> - - - - 3/5 1919
	I <u>Julie Nikoline Cecilie Petrea Smith</u> f. paa Frederiks- dal 13/1 1849, gift Søndre Kirkeby, Falster, 17/7 1874 med Andreas Frederik Kjær-Andersen f. paa Bel- linge, Falster, 8/8 1850, d. ^{26/12} 1936. Ejer af Holtegaard, Lolland, Assuranceagent, Bankfuldmægtig i Maribo.
				A <u>Julius Frederik Kjær-Andersen</u> f. paa Holtegaard 22/8 1875 død i Stanleyville, Kongo, 11/11 1902, Batail-

Min elskede hustru, vor kære mor,
svigermor og mormor

Harriet Klær-Andersen
døde den 1. maj 1964.

Kai Klær-Andersen
Aase og Jørgen
Vibeke, Bodil og Lise-Lotte
Bisættelsen har fundet sted.

1	2	3	4	5	6
					lonschef i belgisk Kongo.
			B	...	<u>Gerda Vilhelmine Kjær Andersen</u> f. paa Holtegaard 1/1 1876 g. m. Petersen.
			A	...	<u>Harry Petersen.</u>
			B	...	<u>Bertel Petersen</u>
			C	...	<u>Tage Petersen.</u>
			D	...	<u>Ragna Petersen.</u>
			C	...	<u>Einar Kjær Andersen</u> f.Holtegaard 17/1 1879. Sømand.
			D	...	<u>Kaj Kjær Andersen</u> f. paa Holtegaard 5/5 1885, Sous-lieutenant i Fremmedlegionen i Algier 1911, Premierlieutenant 1913, Kaptajn og Escadrillechef i den franske Hær 1916. Ridder af Æreslegionen, fransk Krigskors, R. af D, slesvigske Erindringsmedalje p.p gift med Harriet Bertelsen f. i Tokio 12/7 1896. + 1/5 1916
			E	...	<u>Erik Kjær Andersen</u> f. paa Holtegaard 3/8 1886, Landmand i Rusland, Kriminalbetjent, gift m. Martha Bönisch f. 28/7 1902 i Flensborg d. 9/3 1935, g.2' Gang m.Elfrieda Maria Moringe f. 31/10 1906 i Wien.
			A	...	<u>Kaj Knud Kjær Andersen</u> f.Kbh.26/12 1922 (1'ægteskab)
	I	<u>Cecilie Smidt</u> f. i Randers 17/5 1804 d. Holtensminde 7/4 1887, g. i Søby 6/11 1835 m. Hans Mathiesen f. i Stokkemark, Lolland, 14/2 1797 død Holtensminde 3/3 1875, Skovfoged.
	J	<u>Andreas Smidt</u> f. i Randers 27/12 1805 død Randers 5/1 1807.
	B	<u>Marie Pedersdatter</u> f.i Lemvig, døbt 19/12 1766, død Kbhvn. 1794.

1	2	3	4	5	6	
C	<u>Christian Pedersen</u> f. i Lemvig, døbt 11/8 1769, død i Lemvig, begravet 25/11 1777.
D	<u>Balthasar Pedersen</u> f. i Lemvig, døbt 5/1 1772, død i Lemvig, begravet 6/5 1772.
E	<u>Karen Pedersdatter</u> f. i Lemvig, døbt 5/12 1773, død i Dorn i Thy 23/5 1831, gift i Løderup 1799 m. Christen Thomsen f. i Kaarup 176? død i Vejerslev 7/2 1837, Tømmermand.
F	<u>Christen Ryberg Pedersen Smidt</u> f. i Lemvig, døbt 13/10 1776, død
G	<u>Anna Pedersdatter</u> f. i Lemvig, døbt 8/8 1779, død i Kongsberg, Norge, begr. 4/1 1810, g. i Kongsberg 10/10 1805 m. Knud Helgesen, Graver, f. i Ruud 1746 død i Kongsberg, begr. 4/1 1810.
	A	<u>Knud Helgesen</u> f. Kongsberg 31/12 1809, død Kongsberg begr. 4/1 1810 (4 Dage gl.)
H	<u>Christian Pedersen</u> (Dam). Husmand paa Dueholm Mark, døbt 27/4 1798 død i Ørting 27/11 1870, gift i Ørting 31/8 1828 m. Maren Pedersen f. i Ørting 28/1 1797, død i Ørting 28/4 1874.
I	<u>Sidsel Pedersdatter</u> f. i Navtrup, Salling, 24/6 1800 død i Løderup 29/8 1873, ugift, 2 Sønner.
	A	<u>Peder Christian Jensen</u> , Fæstehusmand, f. i Flade 9/9 1822, d..... g. i Løderup 5/6 1854 m. Pouline Poulsen f. i Løderup 1/3 1827 d. Løderup 11/4 1884.
		A	<u>Poul Pedersen</u> f. i Løderup 10/7 1854 død i Løderup 27/7 1854.

1	2	3	4	5	6
		B			<u>Poul Pedersen</u> f. i Løderup 13/3 1856 død i Løderup 8/4 1856.
		C		<u>Jens Pedersen</u> f. i Løderup 26/4 1857 gift i Randers 18/1 1881 m. Petrine Pedersen f. i Levring 9/6 1856.
		A		<u>Harriet Pedersen</u> f. i Randers 28/3 1881.
		B		<u>Agnes Elise Christine Pedersen</u> f. Randers 29/9 1884.
		C		<u>Svend Aage Hannibal Maximilian Pedersen</u> f. i Kbhvn. 26/7 1887.
		D		<u>Kristine Pedersdatter</u> f. i Løderup 16/9 1859 død i Løderup 18/11 1859.
		E		<u>Niels Peder Pedersen</u> f. i Løderup 12/2 1861, Bagersvend.
		F		<u>Kristine Cecilie Pedersdatter</u> f. i Løderup 6/3 1864 død i Løderup 27/4 1864.
		G		<u>Cecilie Pedersdatter</u> f. i Løderup 16/7 1865.
		A		<u>Peder Christian Jensen</u> f. Løderup 22/9 1887 (Fader ved Navn Lohmann, f. i Kbhvn.)
	B			<u>Poul Christian Mortensen</u> , Tømrer i Elsø, f. i Fredsø 21/9 1826, druknet i Harrevig 1858 begr. i Krejbjerg, gift i Elsø m. Johanne Marie Mortensen f. i Fredsø 15/9 1819. Hun 2' Gang gift m. Peder Skomager, Husmand i Lørslev.
		A		<u>Dødfødt Poulsen</u> , Elsø.
		B		<u>Nils Christian Poulsen</u> f. i Elsø 1854 d. Elsø 3/3 1858.
		C		<u>Sidsel Marie Poulsdatter</u> f. i Elsø 1854 (Tvilling med ovenstaaende) død i Løderup 5/3 1858.

1	2	3	4	5	6
J	<u>Ane Elisabeth Pedersdatter</u> f. i Navtrup 11/7 1803 død gift i Elsø 31/1 1841 m. Søren Madsen (Broe), jordløs Husmand i Elsø, f. i Løderup 16/5 1815, død
A	<u>Dødfødt Søn</u> i Elsø 1/3 1841.
B	<u>Mads Sørensen</u> , Indsidder i Elsø, f. i Elsø 4/8 1842, gift 1866 m. Thomassine Christiansen f. i Frøslev.
C	<u>Mette Johanne Sørensdatter</u> f. i Elsø 27/2 1844 død i Elsø 26/6 1844.
D	<u>Ane Sørensdatter</u> f. Elsø 20/2 1846 d. Elsø 24/10 1849.
E	<u>Christine Sørensen</u> f. Elsø 19/5 1849, d. Elsø 24/7 1849.

Approft af de Ord der talles ved Enternesamne
Benedicte Maria
f. Feilberg
Schmests Grad

I Lyden maer alle der gænder Ord: Kjæde-
reden begynder hjemmefra. - Gæder nu det had
at Gæder, Gæderen der skal gæder ind? for 'Gæderen'
Gæderen, det er fra Gæderen Gæder og Gæder.
Og derfor fandt anmættene den Gæderen,
erkendtes Gæderen var kendte Gæderen aflad
at Gæderen sin Gæder i eras her for, der er Gæder
og Gæderen og Gæder uerkendte at alle alene
Kæder Kæder til Gæderen, aflad at Gæderen
for Gæderen her for, der trost alle da
Gæder og Gæderen Gæderen forst at Gæderen
Kæder. - Det er det forst og Gæder Gæder; men
for Gæderen Gæderen Gæderen indgæder da Gæder-
forst til alle de Gæder og Gæder. forst Gæderen
Gæderen og Gæderen Gæderen. - Og naar den
forst at Gæderen Gæderen: Gæderen og Gæderen og
Gæderen: Gæderen Gæderen den forst at alle, men
Gæderen der kendte Gæderen Gæderen: Gæderen.

BIBLIOTEKETS
LIDERSBERG KOMMUNE

der Ordre om Høvedsøien, der bejndet høveds
pov, hvar mig i sandt, da det blev vist
kaldet skulle kald med samme Posten Gram.
Jag for Lyndt sands: mange Ord, der for
dan det sig selv med at være: der for
at adlyde sig: Lynd. - Jag for sine sandt
i de mange Ord: jag for hvor. Tak Gud
Ord for samme Mængde, flødet at jag
Gennet Guld. - Der der med Lyndspæde
der brydes sammen, der for sandt
der Lede; der sine Lede mistet sin, for
farer om farer, der Klude vor kendt Lynd
og Sandheden og huet, ved hvem hun og uendte
at komme til Faderen; sin god mistet
Løst forer sine om farer, der efter med
annemmen og hult sandt Lige. - Og der
Apostolens prisfaaldet mistet for sit Høved
god der de alle forer i der Guld og Lynd,
farer sin Lynd, huet? Der der alle Lynd
for umiddelbart sandt og den Apostolens, med
der de Lede sine sin smil? o de Lede Lynd med

Menantem og opplyste faateses Jes Lehr. den Morfide
des har! men dús i der Giam alle Egnedst
hii fbar. I funder hain? I midt der ned, Jmes
had fants Egnedst far mornt! Jmou mange
lyrdas far fuv alle baernt for (der? Jmoumange
framme formanunge, framunge Egnedst Adorfa
far fain alle geras fbar? o fants Egnedst am.
Kortade fbar alle! Og den Egnedst. das
mer: Opland fram og fufate fram indbrakta
den by alle hii alle mas fante far Gam i
darsnep? fainu dag Egnedst hancmas, far
fmelto i far fram, man far afstedt by
at farskeft Opland!

Man far videt og os, misam fram andrag
damm fram bappada den Egnedst Ojer-
ning fframmapro! Later as bappadmas
at adagda far mors Opland, faras Jesus
mas now as Hejeng Landhewng Einet uer huum
vi Kuum Kuumto Tawen, faras Jmou, Quo-
Pon, mas mas mas hancfa, do mit og dan

Engelske, som er kendt i England og
i de Guds og Guds, som er i Guds og Guds
i den Guds! den Guds i Guds og Guds
Engelske, i Guds og Guds Guds. Guds
Guds og Guds Guds, og den Guds Guds,
som Guds i Guds Guds, som Guds
som den Engelske, som er i Guds Guds.
Og den Guds som Guds, som Guds som Guds
og Guds i den Guds, Guds og den Engelske
som Guds Guds Guds, som Guds Guds
Men ved at det den Guds i Christus Jesus. Amen!

Anna Marie Nøkkentved f. 14/5 1874 + 5/2 1944

7/7 1894 Skideuch med 1 Karakter, 99 Points (104 var Udmærkelse) fra Mrk. Fahlens Loh
statsvidenskabelige Forelæsninger samt tid med at læse til Filosofikum
deltog i Hoffding's Forelæsninger

Sommeren 1895 Filosofikum med Udmærkelse (Kandidation Dr. phil. Theodor)
3 Slutningen af 1899 indstillede jeg mig til Eksamen, Resultat en paa 1. Karakter
var den første Kvinde, der blev caud. Mag. i Statsvidenskab. 2 Febr. 1900.

1901. Medlem af "Studentersamfundet", dengang den eneste Studenteforening
som var aaben for Kvinder.

Det var her senere Medlem af "Studenteforeningen" ved Holmens Kanal
"Nationaløkonomisk Forening" og "Socialøkonomisk Samfund"

Søgte i disse år Helligaandskirken, Pastor Albert Schack.

Vinteren 1900-1901. Læretid paa en halv Luns Maanedr paa Vesterbros Postkontor
for at opnå en Assistentplads i Generalpostdirektoratet.

Juli 1901 Assistentplads i Skatgældskontoret i Finansministeriets 2. Departement
(Den første Kvinde, der blev ansat i selve Centraladministrationen)
900 Kr aarlig fra 10-2 eller 11-3.

3 Skatgældskontoret mødte jeg min lykkelige Gæst, idet jeg ^{derfor} lærte min
caud. jur. Christian Speistrup at kende. Han var 20 år ældre end jeg,
men alligevel var vi bestemt for hinanden. Det var mærkeligt, saa ^{forholdene}
gik ud paa at joice os sammen. Trods det, at alt var indstillet paa, at jeg
skulde have været ansat i Generalpostdirektoratet, kom jeg dog i Skatgælds-
kontoret, og netop lige før den mig lovede Stilling i Generaldirektoratet
blev ledig. Og han havde i mange år været ansat i et andet Kontor
i Departementet, men netop et Aars tid før min Ankomst blev han,
med et imod sin Vilje, forflyttet til Skatgældskontoret. Paa et øjeblik
endvidere, at Kontorchefen fandt paa at indrette et lille Værelse til Frokost-
stue, medens Personalens tidligere havde spist Frokost i en eller anden af
de gamle Vinduesfordybninger. Paa Grund af det nye Arrangement kom
vi til at spise Frokost sammen hver Dag. Da vi havde kendt hinanden
et Aars tid, var vi begge klare over at vi ^{ville} blive sammen; men paa Grund
af de ugle Løbninger turde vi ikke foreløbig faake paa Biftermal, især
da det var usikkert, om jeg som gift fik Lov at beholde min Stilling.
Vi var da hemmeligt forlovede i ca 5 Aar.

Det var somme tider svært nok, men dog en flygtig Tid. Udenfor

Kontoret skal vi hinanden i Lænderforeningen, gik Ture sammen og fulgte fra Moder o. l. Vi opnåede i den lange Ventetid at komme til at kende hinanden ud og ind og nærede en grundfæstet og urokkelig Kærlighed til hinanden, da vi endelig d. 27. Juni 1908 indgik Egtkab.

Min Maud var da Fuldmyndig paa alderst Regt, og da jeg beholdt min Stilling, bleve vi økonomisk velstillede.

Min Maud var et sandt, profast og varmpfølende Menneske med Interesse for alt godt og smukt i Verden. Hun gjorde mig inderlig lykkelig, og gav mig et Hjem, fuldt af Hygge og Fred, hvor jeg ofte kunde føle mig som i et jordisk Paradis.

∫ 1906 fik Moder en lille Hjerneblødning, der dog var ganske forbigaaende i sine Virkninger; men fra den Tid gik det dog stadigt, om end langsomt tilbage med hendes Kræfter.

∫ Foraar 1908 nærmede det Tidspunkt sig, da Fader naaede Aldersgrænsen ved sit 65de Aar, for at supplere sin Pensionsindtægt tog han imod Stillingen som Inspektør ved Roskilde adelige Jomfrukloster og flyttede med Moder og Thia med til Roskilde, hvor han fik en stor Villa med Have som Embedsbolig. Jeg lejede mig foreløbig ind hos en Dame i Charlottenudd, hvor jeg blev til mit Bryllup d. 27. Juni. For jeg havde allerede paa det Tidspunkt betroet til Moder og Thia, at jeg agtede at gifte mig i den nærmeste Fremtid, men først senere, i Pinsen fik jeg Mod til at fortælle Fader om mit Forhaveende. Egteskabet vakte ingen Begejstring i de respektive Familier, dels paa Grund af den store Aldersforskel, dels fordi Familierne i Forvejen havde placeret os paa en anden Maade. Han skulde en Gang ho sammen med en ugift Broder, og jeg skulde være selvstændig Kvinde og en Gang i Fremtiden muligvis være en Støtte for min meget yngre Søster.

Søndag 1908, en yndig Sommerformiddag, hentede min tilkommede Maud mig i vor Lejlighed, hvor jeg havde boet en kort Tid alene, og sammen gik vi, ene to, hillidsfulde og glade op i Frederiksberg Kirke og lod os vie. Senere paa Dagen tog vi til Roskilde til en skilferdig Middag i mit Hjem. Om Morgenen, inden jeg gik i Kirken, modtog jeg følgende Brev fra Moder; det var det allersidste Brev, hun skrev i sit Liv.

Roskilde 26 Juni 1908

Min egen elskede Misse!

Paa Morgenstunden tænker jeg mig at give Dig et Kys med varmpøle Omkær, som Du sikkert ved, at Din Moder føler i Dagens Afsædning. Jeg haaber Du er rolig og glad. Du har jo

overvejet Skridtet faldt ud. og kommet til Klashed, det er saafjeldt
at det sker, men naar blot man legger alt i Vor Herres Haand, saa
er man rolig, Jeg turde altid have stølet mere paa ham, thi ser jeg
helst saa tidretter man saa lidt, han gør alt for os, det indser
jeg nu, da jeg kan gøre saa lidt. Morgen kan ønske Guds Velsignelse
over Dig kom jeg og hils ogsaa Speisstrup fra mig. Farvel min
eyen lille Mis og kom som Du plejer glad til det gamle Hjem hvor
vi alle følger Dig i Morgen. Guds Velsignelse over Dig paa den nye Vej
det ønskes Dig af
Din Moder.

IX

Sidsel Pedersdatter f. i Navtrup, Lalling 24/6. 1800. + Løderup 29/8 1873.

X

Anne Elisabeth Pedersdatter f. i Navtrup 11/7 1803 + / 18... gift i Ebsø 3/1. 1841.

Søren Madsen Broe, Hustru i Ebsø f. i Løderup 16/5. 1815 + / 18...

Membres Holik

Sophus Birket-Smith

1838 – 28. april – 1963

Sophus Birket-Smith fotograferet ved arbejdsbordet

Da Universitets-Bibliotekets nye medicinsk-naturvidenskabelige hovedafdeling i 1938 aabnede sine porte for publikum, skete det i hundredeaaret for Sophus Birket-Smith's fødsel. En tilfældighed, der kunne se ud som en tanke! I al fald bør hans 125 aars dag just nu ikke gaa upaaagtet hen. I øvrigt ogsaa af andre grunde!

Det er nemlig ikke blot som det gamle Universitets-Biblioteks højt fortjente chef og reorganisator gennem en menneskealder, at han fortjener at mindes. Enhver dansk kender vor ulykkelige kongedatter Leonora Christina's »Jammersminde«, af hvilket han leverede den første udgave, ligesom han har levedejgjort hendes personlighed for sine landsmænd ved en række dybtgaaende værker. Og hans forskervirksomhed inddrog i øvrigt ogsaa andre vigtige, men hidtil uopdyrkede omraader af dansk kulturliv i historievidenskabens lys.

Det synes langt fra sunget ved Birket-Smith's vugge, at den gerning, der dog trods alt maa regnes for hans livs hovedindsats, skulle falde inden for biblioteksvæsenet. Ganske vist var faderen en overgang boghandler i Randers, men var baade selv rundet af gammel jysk storbondeslægt og nedsatte sig ogsaa sidenhen som proprietær. Den højt begavede søn kastede sig straks efter studentereksamen 1855 med den ham egne energi over medicinen, men afbrød brat dette studium, skønt han allerede havde embedseksamen i sigte. Thi samtidig med embedsstudiets afslutning øjnene han noget andet, der ikke kunne virke dragende paa ham, nemlig en praktiserende læges opslidende eksistens, der ikke ville levne ham tid til dyrkelsen af hans andre interesser. Han havde nemlig saadanne.

☆

Med den sjældne evne til alsidig orientering samtidig med maalbevidst koncentration i én retning, der altid forblev karakteristisk for ham, havde han ved siden af et energisk embedsstudium syslet med mange ting: baade litteratur- og kunsthistorie, særlig den klassiske oldtids. Disse studier, han nu med udelt energi kastede sig over, skulle dog mærkeligt nok heller ikke føre til nogen afsluttende eksamen. Han, der trods sin ungdom allerede havde vundet sig et navn som klassisk arkæolog, knyttedes 1863 som assistent til Universitets-Biblioteket, hvor snart udsigten til en helt ny verden skulle aabne sig for ham.

Birket-Smith's tidligere litterære interesser havde ikke været særlig nationalt prægede. Nu ledte den daglige gerning paa et af de steder, hvor den danske historiske forsknings kilder rinder, hans interesse ind paa den ældre danske litteratur, hvis æstetiske mangler for ham opvejedes ved den betydelige nationale interesse, der knytter sig til de gamle danske sprog- og kulturminde.

Hans fædrelandskærlighed, der gjorde ham selv de beskedneste aandsfrembringelser af hans folk dyrebare, var desuden blevet kraftigt næret ved hans deltagelse i krigen 1864. Den omfattende udgiver- og forfattervirksomhed, han udfoldede i de følgende aar, skaffede ham en førsteplads blandt sin tids historiske videnskabsmænd, skønt han for saa vidt stod uden for fagmændenes kreds, da han aldrig havde gennemført et specialstudium. Paa to omraader ydede han banebrydende indsats. Han fremdrog af glemselen det gamle danske drama før Holberg, idet han som en frugt af sin fordybelse i fædrelandets middelalderlige litteratur udgav de vigtigste tekster af de gamle skolekomedier og folkelige skuespil, forsynede med monstergyldige litteraturhistoriske indledninger.

ind paa uopdyrkede egne, da blev hans næsten halvhundredaarige virke ved biblioteket – fra 1880 til 1909 som dets myndige chef – af skelsættende betydning for dette. Thi hans litterære virksomhed var dog kun en gerning ved siden af hans egentlige embedskald. Det universitetsbibliotek, hvortil han 25 aar gammel knyttedes som yngste assistent, var for saa vidt et nyt bibliotek, som det kun 2 aar i forvejen var flyttet fra de gamle lokaler over Trinitatis kirkeloft til den nye bygning i Fiolstræde. Men dog var det ældgammelt, og det paa mere end én maade. Dets elendige pladsforhold fra det støvede kirkeloft var vel blevet afhjulpet ved flytningen, men den nye bygnings praktiske indretning stod langt fra maal med den arkitektoniske skønhed. Ej heller kunne bibliotekets øverste ledelse saa lidt som dets indre forhold siges at være paa højde med tidens krav.

☆

Der var paa alle omraader brug for Birket-Smith's friske initiativ, medfødte organisationstalent og overordentlige bevandrethed paa det videnskabelige og litterære omraade. Længe før han selv afløste den svagelige og lidet initiativrige professor Thorsen som Chef, havde han paa begyndt og planlagt store organisationsarbejder, der kom til at strække sig gennem hele hans embedstid. Omfattende katalogarbejder sattes i gang, en ny læsesal indrettedes med et righoldigt haandbibliotek foruden et særligt tidsskriftværelse, den gamle bureaukratiske embedsmandstone forsvandt samtidig med indførelsen af et nyt, mod publikum liberalt reglement. Som den sjældne encyclopædist omfattede Birket-Smith's interesse alle afdelinger, samtidig med at hans forkærlighed for personalhistorie omtrent paa bar bund skabte bibliotekets store og værdifulde samling af biografier paa fremmede sprog. Desuden føjede han til denne storslaaede virksomhed i bibliotekets genrejsnings tjeneste grundige litterære arbejder, der til forskel fra hans øvrige forfattervirksomhed stod i direkte forbindelse med hans embedsgering: Udgivelsen af universitets matrikel, studier over bibliotekets historie før branden 1728 foruden den omfattende materialesamling til en fortsættelse af Erslew's danske forfatterleksikon, han efterlod ved sin død som vidnesbyrd om den arbejdsevne, han endnu som gammel mand raadede over.

Mindet om Sophus Birket-Smith er endnu inden for det bibliotek, han viede sin bedste kraft. Men ogsaa i videre kredse vil hans skikkelse blive staaende som en trofast søn af det danske folk, til hvis kulturliv han har ydet saa mange og værdifulde bidrag.

POUL DYSSEGAARD

Et andet udgiverarbejde førte Birket-Smith til et omraade, som han ogsaa naaede at beherske med større sagskundskaab end nogen anden. Udgivelsen af det hidtil ukendte haandskrift til Leonora Christina's »Jammersminde« var af den Ulfeldt'ske families østrigske descendenter blevet ham betroet. Den overordentlige interesse, der knyttede sig – og stedse vil knytte sig – til dette uvurderlige »document humain«, maatte naturligvis tilskynde Birket-Smith til fortsatte aarelange studier over den berømte kongedatters historie, til sidst afsluttet med det store værk »Leonora Christina Grevinde Ulfeldt's Historie« (1879-81), for stedse et hovedværk i dansk historisk litteratur. Beskæftigelsen med denne dragende skikkelse havde tillige udviklet sig til omfattende studier over det 17. aarhundredes danske memoire-litteratur overhovedet.

Hadde saaledes Birket-Smith's tilknytning til universitetsbiblioteket faaet den største betydning for ham selv ved at lede hans historiske forskertrang og -evne